

10/2024

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
OKTOBER – VINOTOK

ALFA STAINLESS 9241 PARA CLASSIC, 9x19
Cena: 756,40 EUR

ALFA STEEL 3531, .357 Mag.
Cena: 698,45 EUR

ALFAPROJ

ALFA STEEL 2341, .22 WMR/.22 LR
Cena: 1.091,90 EUR

* Slike so simbolične.

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081

e-mail: info@ancelj.si

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Colt - Meopta

- Sellier & Bellot - Alfa Proj

- KMR Precision Arms - MAK

- Huglu - Norica - ATN - Niggeloh

Bogata
izbira
oblačil po
ugodnih
cenah!

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, ...

Puške: Blaser, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, Rottweil, Sax, LFB, ...

Oblacila: Chevalier, Sitka, Blaser, Merkel Gear, ...

Izvajamo vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9
1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

www.guns-spendal.si

email: puskarstvo@siol.net info@guns-spendal.si

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko
kinologijo in varstvo narave
Letnik CVII., št. 10
oktober – vinotok

Lovlec je z odločbo Ministrstva za
kulturo RS, št. 61510-129-2009/8,
od 6. 7. 2011 vpisan v razvid
medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Gracer, d. o. o., Celje
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

V. d. odgovornega urednika:
Boris Leskovic

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Kővecš
Martin Hočevar, Ivan Kuljaj, Igor Pičulin,
Franc Rotar, Branko Tucovič,
Franc Wakounig, dr. Jane Weber

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca,
razen poletne številke 7–8, ki je združena
in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite
na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v
Wordovem dokumentu, podpisane in
žigosane uradne dopise pa skenirane ali
po navadni pošti. Fotografije sprejemamo
prav tako po e-pošti v formatu jpg, in
sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno
fotografijo, lahko svoje fotografije,
namenjene za banko fotografij revije
Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne
knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem
dogovoru po katerem od elektronskih
transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v
uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij
pred objavo v reviji Lovlec oziroma
Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Marjan Artnak

IZ VSEBINE:

J. Šalamon:	Dialog je kultura	440
MINENJA IN PREDLOGI		
A. Marinčič:	Ali bo potreben LIFE srna?	441
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		
LOVSTVO		
S. F. Kropce:	Nezakonit lov – težava ali priložnost?	444
M. Vogrin:	Grivar – največji prostoživeči evropski golob	447
OSUPLJIVI GOZDNI SVET		
M. Kišek Vovk:	Brez dreves jim živeti ni	450
LOVSKO OROŽJE, NABOJI, OPTIKA IN OPREMA		
G. Hodnik:	Lovske krogle podjetja Nosler	454
PO LOVSKEM SVETU		
F. Wakounig:	»Prav lovci smo morda prednostno primerni, da povezujemo«	458
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA		
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
J. Weber:	O polhanju v Babnem Polju	461
S. Grč:	Na jereba	464
STAREJŠI KRONISTI O LOVU NA SLOVENSKEM		
J. Kebe:	Lov na polhe na Notranjskem	465
LOVSKO PESNIŠTVO		
F. Černigoj:	V tihoto listov	467
LOVSKA ORGANIZACIJA		
M. Janč:	Državna prvenstva v lovskem strelstvu za veterane in superveterane 2024	468
T. Žgur:	Predstavniki članic Postojnsko-Bistriške ZLD na sejanju v Pivki	469
M. Toš:	70 Let LD Paloma - Sladki Vrh	470
M. Toš:	Nepozaben dvojni praznik anovskih lovcev	470
A. Drevenšek:	Tradicionalna strelska tekma LD Gozdnik - Griže ob prazniku dela	472
P. Novak:	Lovski dan v Železni županiji	472
M. Toš:	Na Velki se kmetje in lovci redno srečujejo	473
F. Rotar:	Velike zveri tudi na Koroškem	474
JUBILANTI		
MLADI IN LOVSTVO		
J. Weber:	LD Babno Polje organizirala šteti tabor mladih	476
Z. Mastnak:	Deseti tabor za mlade S-K ZLD Celje	476
T. Zajc:	Sedmi belokranjski lovski mladinski tabor	477
T. Koščak:	Srečanje lovcev LD Kresnice in učencev v gozdu	478
M. Kišek Vovk:	Ta zelena bratovščina	479
LOVSKA KRIŽANKA		
LOVSKI OPRTNIK		
U. Kmetec:	Rezultati natečaja za izbiro fotografij prostoživečih živali za stenski koledar LZS 2025	481
M. Toš:	Stoletnik Maks Holcman iz LD Vurmat – kozaška lovka legenda	482
F. Rotar:	Veteransko in borčevsko srečanje na Obretanovem	483
V. Rutar:	Združitev okrajne lovsko zadruge Idrija in lovskega združenja Cerkno 1946	483
Optics trade:	Hikmicro Habrok 4K	484
M. Toš:	Vladimir Kapus, urednik in publicist, ki je odložil pero zaradi racmana	485
I. Pičulin:	Lovci - vinariji: Ivo Kuljaj	485
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
R. Brodar:	Samostojna državna preizkušnja po umetni KS v Jurkloštru	487
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	487

SLIKA NA NASLOVNICI:

Polh (*Glis glis*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljajanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorski možnosti. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalca).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

teleta:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljski jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Šiva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavni Pravilniku in Odločbi o odvzemu
osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in
volka (*Canis lupus*) iz narave

Dialog je kultura

Mag. Jani Šalamon, predsednik Komisije LZS za lovsko kulturo

Kultura in demokracija sta tesno povezani in vplivata ena na drugo. Močna demokracija potrebuje živahno in angažirano kulturno okolje, ki spodbuja enakopravnost, odprt dialog, različnost mnenj in aktivno udeležbo vseh deležnikov v skupnosti, kar velja tudi za lovska društva.

Za kulturne in demokratične odnose je še kako pomembna kultura dialoga, saj med drugim omogoča in spodbuja reševanje kon-

fliktov. S kulturo dialoga omogočamo odprtost do različnih pogledov, medsebojno spoštovanje, enakopravnost, iskanje skupnih rešitev, predvsem pa je pomembna sposobnost aktivnega poslušanja. V lovskih družinah disciplinska komisija obravnava kršitve članov, ki pa so velikokrat posledica konfliktov, ki nastanejo zaradi nesoglasij, različnih interesov, vrednot, ciljev, mnenj ali potreb. Takšna nesoglasja bi lahko razrešili tudi z načini, kot so: mediacija, pogajanja, dialog ali arbitraži. Kako bi to lahko uredili v praksi? Lovske družine bi lahko ustanovile nekakšen »neformalen« organ, ki bi bil lahko opredeljen tudi v internih aktih LD. Poimenovanje tovrstnega neformalnega organa ni tako pomembno, je pa mogočih več izbir, npr.: arbitraži, medijski svet itn. Pri poimenovanju je bistveno, da bi odražalo namen in vsebinsko stran takega telesa. Takšno telo ne bi imelo pravnoformalnega značaja, bi pa pred vsakim predlogom za uvedbo disciplinskega postopka proti članu LD lahko prispevalo k »mirni« oziroma ustrežni rešitvi. Tako bi v LD lahko zmanjšali število disciplinskih postopkov, ki bi se jih posluževali le kot skrajni ukrep, hkrati pa bi pripomoglo k reševanju konfliktnih situacij in večanju resnosti le-teh. Kot vemo, pri sporih izgubimo vsi – bolj ali manj ni zmagovalca. Ideja o razumnem reševanju konfliktov oziroma spornih situacij in nesoglasij ni nova, saj nekatere LD že imajo tako prakso, le da to ni formalno opredeljeno tudi v njihovih aktih. To pa uspeva tistim, ki so pripravljeni na kulturo dialoga.

Še o tem, kdo je upravičen nositi lovski krog. LZS in njena Komisija za lovsko kulturo spodbujata in pozdravljata vključevanje pevcev, rogistov in drugih kulturnih ustvarjalcev v lovsko ljubiteljsko kulturo, torej v našo stanovsko organizacijo ne glede, ali so lovci ali nelovci. Za razliko od državnih organov in institucij, kot sta vojska in policija, je lovska organizacija nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju trajnostnega upravljanja z divjadjo, naravovarstva in na področju kulture, kot to določajo tudi Pravila LZS. Vzporednice lahko najdemo v stanovskih organizacijah, npr. pri gasilcih, rudarjih in železničarjih, ki imajo »svoje« godbe, pevske zборе in druga kulturna združenja, in kjer igrajo/nastopajo osebe, ki tudi niso pripadniki omenjenih organizacij v pomenu njihove osnovne dejavnosti. Kljub temu omenjene organizacije spodbujajo in na neki način pogojujejo nošenje njihovih

stanovskih »uniform« za vse tiste, ki želijo aktivno sodelovati v kulturnem ustvarjanju in poustvarjanju, ko predstavljajo njihovo stanovsko organizacijo. V nobenem od predpisov oziroma pravnih aktov ni navedeno, kdo je upravičen do nošenja »predpisanega« lovskega kroja. Torej je treba upravičenost nošenja lovskega kroja v ljubiteljski lovski kulturi razumeti v širšem kontekstu in povezavi vseh deležnikov. Velika večina članov lovske ljubiteljske kulturne skupin ni lovcev. Lahko nam je v ponos, da ti AMBASADORJI (namenoma sem zapisal to besedo z velikimi črkami) lovske kulture in lovstva že zdaj nastopajo v slavnostnih lovskega kroja in tako na najprimernejši način izkazujejo svojo osebno pripadnost naši organizaciji ter promovirajo lovstvo na »prijazen« in vsem sprejemljiv način. Vsi, ki aktivno delujejo kot »zunanjci« člani takih skupin, si zaslužijo še posebno priznanje, predvsem pa zahvalo vseh nas, da so se pripravljene predstavljati v javnosti kot lovci, da so se pripravljene poistovetiti z našim poslanstvom in so pripravljene to poslanstvo tudi izkazovati na zunaj. Pevci, rogistri in drugi kulturniki »delajo« s srcem, predanostjo in ljubeznijo do vsega, kar predstavlja lovstvo.

Pri iskanju rešitve za nečlane lovske organizacije, ki bi želeli sodelovati v lovstvu tudi kot »nelovci«, se je porodila ideja o ustanovitvi Društva prijateljev lova, ki bi vključevalo in združevalo tako lovce kot nelovce (kulturnike, športnike, naravovarstvenike). Tako interesno društvo bi bilo lahko vključeno (sprejeto) kot članica LZS in bi prevzelo vse značilnosti organizacijske kulture slovenskega lovstva pa tudi promoviranje lovstva v različnih oblikah. Takšna pobuda oziroma ideja je vsekakor lahko neki nov pristop in v prid širše promocije lovstva, ker bi tako odprli vrata vsem, ki želijo sodelovati pri našem skupnem poslanstvu. Res pa je, da je taka ideja šele začetek in osnova za odprto ter odkrito javno razpravo in za iskanje najustrežnejših rešitev. S slednjim mislim predvsem na način, postopke in iskanje posameznikov in skupin, ki bi bili zainteresirani, da se vključijo v takšno združenje.

Foto: Gregor Bolčina

LZS podeljuje na predlog Komisije LZS za lovsko kulturo Plakete zaslužnim posameznikom in uspešnim skupinam kulturnikov že od leta 2005 (sprva le eno, v enotni obliki). Od leta 2011 podeljuje LZS plaketo za lovsko kulturo v novi obliki (I, II. in III. stopnje) in s pripadajočo miniaturo. Miniatura se pripenja na desni strani lovskega suknjiča en centimeter nad zgornjim robom prsnega žepnega zavihka.

Ali bo potreben LIFE srna?

Sponosom ugotavljamo, da imamo vse tri velike zveri: risa, volka in medveda. Njihova številčnost je v dobrem stanju, za nekatere celo v povečanju, in prav lovci smo zaslužni za takšno stanje. Z urbanizacijo in podnebnimi spremembami se pogoji upravljanja s populacijami prostoživečih vrst spreminjajo in v glavnem slabšajo. Večina vrst je prilagodljiva in se je skozi evolucijo prilagajala tako, da je kot vrsta obstala. Mala divjad in gozdne/kocnoge kure izginjajo. Velika divjad, npr. jelenjad, je močna, prilagodljiva in se številčno povečuje. Žal pa tega ne moremo trditi za srnjad, ki plačuje krvav davek zaradi nezadržnih sprememb v okolju, vpliva velikih zveri in tekmovanj (kompeticijo) z jelenjadjo. Skrajni čas je, če ne že prepozno, da se strokovno in z vso resnostjo lotimo reševanja srnjadi, saj je to vrsta prostoživečega parkljarja, ki je pri nas, v Sloveniji, najbolj razširjena. Prihod in razširjanje šakala sta stanje pri srnjadi poslabšala do take mere, da zvonijo že vsi alarmi. Poleg velikih zveri, ki so od nekdaj v našem prostoru, je šakal dokončno zlomil stabilnost srnjadi tako številčno kot zdravstveno in poslabšal tudi razmere za tisto srnjad, ki preživi. Zdrave, močne srnjadi skoraj ni več, še manj pa je mladičev, saj

nanje prežijo šakal, volk, ris, medved, lisica in tudi divji prašič. Zaradi vse več pašne živine v naravi je vedno več tudi zajedavcev pri srnjadi, in sicer notranjih in zunanjih. V nadaljevanju opisane problematike bo začelo zmanjkovati srnjadi kot naravne prehrane za zveri, s čimer pa se bo povečeval pritisk plenilcev na pašno živino in upravičeno povzročal slabo voljo kmetov. Jelenjad, do nedavnega pretežno gozdna divjad, prihaja vse bližje naseljem, v urbano okolje. Osredotočenja jelenjadi so prav tam, kjer so bila do nedavnega najboljša stanišča srnjadi: okrog vasi in na pašnikih, kjer je rastlinska prehranska ponudba najkakovostnejša in vpliv velikih zveri najmanjši. Žal pa na tak način jelenjad ustvarja konkurenco srnjadi in jo iztiska iz tega prostora. Vsi omenjeni vplivi so pripeljali že do takega zmanjšanja številčnosti srnjadi, da je upravljanje z njo onemogočeno do take mere, da je vsak poseg z odstrelom vprašljiv in vsaka »strokovna« filozofija odveč, kar je razvidno iz priložene preglednice *Trend odvzema srnjadi 1999–2023*. Takšno je trenutno stanje v Notranjskem LUO, Kočevsko-Belokranjskem LUO, Primorskem LUO, Zahodno-visokokraškem LUO in verjetno še kje v Sloveniji. Zaradi naštetih dej-

Foto: Marijeta Marinčič

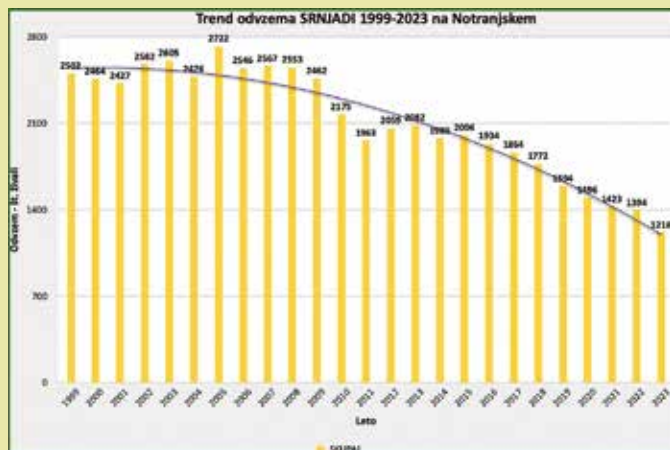
stev predlagam odločevalcem, načrtovalcem in upravljalcem:

- korenito zmanjšati številčnost šakalov, ki so po mojem osebnem mnenju glavni krivec za tako stanje pri srnjadi,
- vzpostaviti redn nadzorovan odstrel volkov,
- v najboljših staniščih za srnjad zmanjšati številčnost jelenjadi in divjih prašičev,
- iz nižinskih, najboljših predelov za srnjad umakniti vsa krmišča,
- povsem zavarovati rodni del populacije vse do tedaj, ko bodo vidni rezultati tega ukrepa,
- v solnice polagati sol z vsebnostjo sredstva za odpravo notranjih zajedavcev, ki je divjad sicer nima tako rada kot kameno sol, a jo bo uživala, če v bližini ne bo druge,
- mobilizirati stroko na vseh področjih upravljanja s srnjadjo.

V zadnjih petnajstih letih smo imeli v Sloveniji velike in odmevne projekte obnove

(revitalizacije) in doselitve velikih zveri. Vsi skupaj se moramo zavedati, da brez naravne hrane tudi velike zveri ne morejo preživeti. Prav biologi in naravovarstveniki bi morali prvi biti plat zvona glede na stanje srnjadi v naših območjih. Če smo bili uspešni pri omenjenih projektih, zakaj ne bi bili tudi pri reševanju srnjadi! Vsako enostransko, čezmerno varstvo in zaščita ene vrste na račun druge pripelje do slabega rezultata – konca obeh vrst. Zato mora biti v interesu vseh vpletenih iskanje rešitve.

Anton Marinčič,
član LD Tabor Zagorje

Trend odvzema srnjadi v obdobju 1999–2023 na Notranjskem (vir: Statistični podatki lovskih organizacij v Sloveniji; ZGS, 2024)

Avtorje besedil, namenjenih za objavo v rubriki *Mnenja in predlogi*, obveščamo, da uredništvo sprejema besedila z največ 4000 znaki brez presledkov. Mnenja avtorjev niso nujno tudi stališča uredništva ali vodstva LZS.

Uredništvo

Foto: Iko Krašovec

STO LET ORGANIZIRANEGA VARSTVA NARAVE

GORENJSKI GLAS, 2. 8. 2024 (Marjana Ahačič)

– V javnem zavodu TNP so v letošnjem jubilejnem letu pripravili pester program, s katerim zaznamujejo stoto obletnico ustanovitve Alpskega varstvenega parka. Osrednja slovesnost je bila konec maja v Trenti, udeležila pa se je tudi predsednica države **Nataša Pirc Musar**, tudi častna pokroviteljica počastitve visokega jubileja. »Triglavski narodni park je živi muzej naravne in kulturne dediščine, vendar s to posebnostjo, da v tem muzeju na prostem žive tudi ljudje«, je poudarila v nagovoru. »Glavni izziv našega časa so podnebne spremembe – in te so žal najbolj prisotne prav v gorskem svetu, k obsegu škode pa svoje dodamo tudi ljudje. Temu se zoperstavljajte z umnim upravljanjem parka v tesnem sodelovanju z lokalno skupnostjo, tako z določanjem nosilnih zmogljivosti, omejevanjem prometa v alpskih dolinah in na prelazih kot z uvedbo mirnih območij in obnovo grbinastih suhih travnikov. Zavedam se, da se morate prebivalci prilagajati omejitvam posebnega režima v zavarovanem območju in da to ni vedno lahko. Hkrati pa ste s sodelovanjem in

pametnimi usmeritvami dosegli, da je življenje v parku tudi priložnost s svojimi prednostmi,« je med drugim poudarila predsednica republike.

BITJA, KI NASELJUJEJO VMESNI SVET MED ZVERJO IN ČLOVEKOM

DELO, SOBOTNA PRILOGA, 3. 8. 2024 (Irena Štaudohar) – Miha Mlakar medvedko dobro pozna: »Ko je pred osmimi leti prišla v ta gozd, je imela že mladičke, kar pomeni, da je zdaj stara okoli dvanajst let.«

Medvedji, kot sem kasneje prebrala, lahko dočakajo tudi trideset let, a mnogi zaradi odstrela živijo bistveno manj. Mladička bosta z mamo ostala tri leta, potem bosta nekaj časa ostala še skupaj in se kasneje ločila ter se preselila tudi do trideset kilometrov stran, razlaga Miha. Pozna tudi njeno staro mamo, ki se pojavlja na isti lokaciji in ima trenutno kar tri mladičke. »To, da se medvedji vračajo, je dober znak, saj to pomeni, da jih ne ogrožamo in da se na nas niso navadili. Tudi na hrano jih nočemo navaditi.« In res. Miha je med gozdne skale vrgel le nekaj pesti koruze in nekaj jabolčk, ki so jih bili v teh vročih dneh medvedji najbolj veseli. Kakšne izkušnje je

imel z bližnjimi srečanji zunaj varne opazovalnice? Bilo jih je že na tisoče, a niso bili nič posebnega, saj se medved, ko zavoha ali sliši človeka, umakne. V tamkajšnjih krajih je medved stalnica. Prvega je videl, ko je bil še otrok, za hišo v sadovnjaku je plezal na jablano. Tudi letos, ko so jabolka obrodila, se bodo medvedji iz gozda odpravili na pojedino v sadovnjake ali pa tja, kamor bodo lovci odlagali veliko jabolčk za jelenjad. Nič več jih ne bo okoli opazovalnic.

VOLK POBIJAL MED GASILSKO VESELICO

SLOVENSKE NOVICE, 5. 8. 2024 (Gordana Stojilkovič)

– Kmetu **Janezu Bogataju** so že leta 2019 poklali štirideset ovac. »Komaj sem si dobro opomogel po pokolu volkov leta 2019, ko so mi pokončali štirideset ovac, so zadnjo julijsko nedeljo znova udarili,« je potožil 52-letni kmet Janez Bogataj iz Dolenje Žetine, kraja na poljanski strani Blegoša. »Tri ovce so bile popolnoma požrte, ena malo manj, dve pa še pogrešam,« je povedal Bogataj. V letu 2019 je na novo zgradil hlev. V njem ima trenutno petinšestdeset ovac jezersko-solčavske pasme, za vzrejo katerih si je z načrtno selekcijo prizadeval skoraj trideset let. Zadnjo julijsko nedeljo so volkovi poklali štiri ovce, dve še

pogrešajo. »V zadnjih letih volkove na našem območju vedno pogostejše opazujemo, opozarjajo nas tudi krajsani, sami pa jih opazimo na mestih, kjer imamo postavljene kamere. Na enem od posnetkov je videti volka, ki v gobcu nosi mladiča srne. Tako da sta eden ali dva volka ves čas prisotna.« Bogatajeve besede je potrdil tudi predsednik LD Poljane **Boris Malenšek**. V Zgornji Žetini, je dodal, so pred mesecem obravnavali pomor dveh ovac, eno je volk požrl, drugo obžrl.

GAMSKI S KRAŠKEGA ROBA GLEDajo MORJE

PRIMORSKE NOVICE, 14. 8. 2024 (Danijel Cek)

– Kamera Lovske družine Rižana je pri vasi Brežec pod steno Kraškega roba pred dobrim mesecem posnela dva gamsa. Najprej samica in nato samec sta se mirno spuščala proti Zazidu. V slovenski Istri so gamse začeli redno opazovati pred slabim desetletjem, še pred tem je eden padel pri Šmarjah. Isti avtor je v **PRIMORSKIH NOVICAH** tistega dne tudi poročal, da so najmanj dva dni kadavri dveh srnjakov in ene srne ležali pri Bošamarinu, Lazaretu in Škofijah tik ob cestah, preden jih je pobral lovec. Pobiranje živalskih kadavrov je naloga higie-

nikov veterinarskega inštituta, ki naj bi bili o kadavrih predhodno obveščeni, vendar v nekaj dneh naj ne bi prišli ponje. »*Toliko o učinkovitosti in hitrosti naše higienske službe,*« se je zgražal predsednik Lovske družine Rižana **Fabio Steffe**.

KAKO SE LAHKO NA AVTOCESTI SPLOH POJAVI MEDVED?

VEČER, 22. 8. 2024 (Miha Raičević) – Kako je medved sploh prišel na avtocesto? Kako pogosto se to dogaja? »*Pregledali smo območje in poškodbe ograje, ki bi lahko nakazovale, kje je medved prišel na območje trase avtoceste, ki jih nismo zaznali,*« so nam odgovorili na Darsu in ob tem poudarili, da »*živali zaidejo na avtocesto tudi prek samih avtocestnih priključkov*«. Na Zavodu za gozdove so prepričani, da je ograja ob avtocestah »*zadostna ovira, ki onemogoča prehod prostoživečih živali*«. A kljub temu jo, predvsem spretnejše živali, kot je na primer medved, uspejo preplezati in jo tako obidejo. »*Smiselno bi bilo obstoječe ograje ob avtocestah na mestih pogostejših prehodov medveda nadgraditi še z elektrificirano žico,*« ocenjujejo. Ob cestah nižjega reda pa po mnenju zavoda ograja ni primerna, »*saj*

ne želimo v celoti onemogočiti gibanja živali prek cest, temveč le preprečiti trke z vozili«. Spomnili so, da pri nas na več cestah že uporabljamo modre odsevnike, ki delujejo odvrtačno le, ko so osvetljeni z avtomobilskimi lučmi, ter vonjalna in zvočna odvrtačala. Seveda imamo tudi prometne znake, ki voznike opozarjajo, da bi cesto lahko prečkala žival. Povožene so večinoma odrasle živali, saj se praviloma več gibajo in živijo na večjih območjih kot mlajše.

PRISTREL LOVSKEGA OROŽJA MOTEČ ZA DOMAČINE

ŠTAJERSKI TEDNIK, 23. 8. 2024 (Mojca Vtič) – Za nekatere so moteči zvonovi, za druge kikirikanje ali pasji lajež, za tretje pristreljevanje lovskega orožja. Zagotovo gre za neprijeten in nezaželen zvok, ki moti človeka in povzroča nemir. Na nezadovoljstvo občanov ob pokih lovskih pušk sta že pred časom opozorila podžupan Majšperka in svetnik Dragomir Murko. Majšperški lovci pa odgovarjajo, da opravljajo pristrelitve orožja v skladu s pravili. »*Uporaba strelnega orožja je zelo moteča za občane in tudi živali. Predvsem gre za lovce v Majšperku ter strelce v Narapljah*

in na Kališah. Društva naj podajo razpored uporabe strelnega orožja,« je dejal Dragomir Murko, ob tem pa posebej izpostavil redne spomladanske pristrelitve, h katerim so zavezani lovci. »*Moteč je bil predvsem neenakomeren čas preizkusa, enkrat dopoldan, drugič dopoldan. Zdelo se je, da se je orožje preizkušalo vsakokrat, ko je imel nekdo pet minut časa.*« Predlagal je, da bi obvestilo o strelskih aktivnostih društev objavili na spletni strani občine. Damjan Purg, starešina in odgovorna oseba Lovske družine Dravinja Majšperk, je odgovoril, da lovci o svojih aktivnostih vedno obvestijo občino in tudi policijo. »*Že zaradi izkušenj,*« je dodal Purg.

POLJČANSKI LOVCI OBNOVILI PRITENSKO

ŠTAJERC, 23. 8. 2024 (mt) – Lovska družina (LD) Poljčane je bila ustanovljena leta 1946 in sodi med najstarejše na območju Lovske zveze Maribor. Šteje trintrideset članov in jo že dolga leta uspešno vodi starešina **Tomislav - Tomo Kovačič**. Lovci upravljajo z 2.138 hektarjev velikim loviščem, od tega je lovnih površin samo 2.008 hektarjev. V lovišču, ki se razprostira na pogorju Boča

in deloma v Dravinjski dolini, živijo srnjad, divji prašiči, mufloni, gamsi, zveri, ujede in nekaj male divjadi (poljski zajci, fazani, mlakarice). Nad Studenicami imajo v posesti lep lovski dom z zmogljivostjo do šestdeset gostov. Posedujejo tudi lovsko brunarico Golnik, ki jo namenjajo le za lovni turizem. Poljčanski lovci zgledno skrbijo za lovske objekte in naprave, za dopolnilno zimsko krmljenje, za lovsko kinologijo, strelstvo, ekologijo in za lovni turizem. Pred nedavnim jim je uspelo obnoviti objekt Pritensko, v katerem so uredili hladilnico za uplenjeno divjad, skladišče in garaže. Precej časa se ukvarjajo s težavami zaradi odvzema zakonito odkupljenih zemljišč, ki so jih uredili za potrebe upravljanja divjadi, a so jim jih zaradi spremenjene zakonodaje odvzeli in prenesli na Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije. Zato so zoper državo vložili tožbo, ki pa se na sodišču vleče že dolga leta, je povedal starešina Kovačič in dodal, da pri reševanju te pereče težave kljub doslej izgubljenim tožbam pričakujejo učinkovitejšo pomoč Lovske zveze Slovenije, ki sicer pomaga pri reševanju podobnih težav številnim LD širom po Sloveniji. Menijo, da se jim je pri odvzemu lastnih (odkupljenih) zemljišč zgodila krivica.

Pripravil: **dr. Marjan Toš**

Foto: Miha Krofel

NEZAKONIT LOV – TEŽAVA ALI PRILOŽNOST?

Problematika nezakonitega lova ni povezana samo z ožjim prostorom posameznih držav, ampak je to tema razprav na vseh ravneh: od lokalnega do mednarodnega. O tem pričajo aktivnosti Organizacije združenih narodov (UNODC, 2012), Ameriške okoljevarstvene agencije (US EPA, 2015) in Evropske agencije za okolje (EEA, 2015) ter drugih na tem področju. V Sloveniji o tej problematiki ni napisanega veliko ali zelo malo oziroma skoraj nič. O lovskih čuvajih (in ribiških) je bilo napisanih nekaj zaključnih del na različnih fakultetah, ki so se po večini ukvarjale s pooblastili in nalogami čuvajev (Bratkovič, 2007; Gabrič, 2011; Novak, 2001; Terek, 2013; Hrvatin, 2017; Marolt, 2017). Konkretno: z vsebino nezakonitega lova oziroma preprečevanje krivolova sta obravnavala Šeruga (2024) in Nared (2019) kot zaključno delo študija na FVV. Deloma o tem pišeta tudi Eman in Meško (2023) v svoji raziskavi o slovenskem podeželju in ekološki kriminaliteti.

Med aktivnimi na tem področju je Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), ki občasno objavi opise primerov za poročilo o nezakonitem lovu in ubijanju ptic v Sloveniji (Kljun, 2018). Večjo aktivnost oziroma večjo pozornost o tovrstni problematiki zasledimo pri avtorici Batričević (2011, 2012) v Srbiji in na Hrvaškem.

Tudi v lovstvu lahko prihaja do odklonskih dejanj. Takšna so med drugim

tudi nezakonit lov ali z drugo besedo krivolov. Erhatic Širnik (2001) opisuje, da se so se oblike divjega lova* začele

* Še nedolgo sta se (za zdaj v KZ uveljavljen izraz **nezakonit lov divjadi**) uveljavljala dva pomensko različna izraza: **divji lov**, ki so ga opravljali preprosti prebivalci, ki niso imeli lovne pravice – divji lovci, »raubšiči«, in **krivolov**, ki je pomenil, da je nezakonito lovil lovec (neke LD) z opravljenim lovskim izpitom, a v nasprotju z veljavno lovsko zakonodajo in predpisi LD ter si nelegalno prisvajal ulovljeno divjad.

pojavljati takrat, ko so si posamezniki začeli lastiti lovsko pravico; lov se je začel deliti na dovoljeni in nedovoljeni. Z nedovoljenim so se ukvarjali ljudje, ki so si z lovom želeli ublažiti socialno stisko. Med prekrški je bilo zaznati tudi tiste posameznike, ki so imeli za motiv izkupiček od nedovoljenega, divjega lova. Tako se je razvil nov izraz – krivolov. Termin je bil v porabi predvsem za nespoštovanje lovskih predpisov, divji lov pa je ostal za vse tiste, ki so lovili brez kakršnega koli dovoljenja.

V 32. poglavju KZ-1 (2012) so navedena kazniva dejanja zoper okolje, prostor in naravne dobrine. V 342. členu je navedeno, da gre za nezakonit lov, kadar nekdo »brez dovoljenja ali sicer neupravičeno lovi in ubije ali rani divjo žival ali jo ujame živo«.

Kaznivo dejanje nezakonitega ravnanja z zavarovanimi živalskimi in rastlinskimi vrstami je opredeljeno v 344. členu istega zakona in se nanaša na kršitve glede varstva ogroženih živalskih in rastlinskih vrst. To vključuje nezakonit ulov, trgovanje ali škodovanje takšnim vrstam. To je opredeljeno z ZON (2004) v Sloveniji in pomeni resno kršitev varstva okolja in

Preglednica 1: Število divjadi iz evidentiranega krivolova v OSLIS (2024)

Divjad	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Damjak					1			1				2
Divji prašič	6	3	2	2	3	6	1	3	4	5	4	39
Gams	3	2	4	4	2		1	1	2	1	1	21
Jazbec	1		1		1	1		1	1			6
Jelenjad	21	21	18	26	20	26	17	11	19	13	19	211
Kozorog											1	1
Lisica		2		1				1		1		5
Muflon				1	1	1						3
Srnjad	96	105	65	78	38	51	46	36	23	21	61	620
Skupaj	127	133	90	112	66	85	65	54	49	41	86	908

Preglednica 2: Število zavarovanih živalskih vrst iz krivolova, evidentirano v OSLIS (2024)

Zav. vrsti	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Volk			1	1				1				3
Medved		2		1	1					1		5
Skupaj		2	1	2	1			1		1		8

biotske raznovrstnosti. Na prvi pogled je kar težko najti razliko med obema kaznivima dejanjema, čeprav je delitev popolnoma jasna. Pri kaznivem dejanju nezakonitega lova (po 342. členu) so predmet kaznivega dejanja zgolj lovne vrste, kar imenujemo divjad, pri kaznivem dejanju po 344. členu pa so predmet zgolj zavarovane živalske vrste. Pri obeh kaznivih dejanjih je lahko storilec vsakdo, ne glede na to, ali je lovec ali ni.

Nared (2019) v primerjavi zaznanih kaznivih dejanj nezakonitega lova Policije in Lovsko informacijskega sistema Lisjak (LIS Lisjak), v katerega podatke vnašajo lovske družine, ugotavlja, da se obe evidenci razlikujeta. Več kaznivih dejanj je bilo vnesenih v LIS - Lisjak, kot pa jih je obravnavala Policija. Ugotavlja tudi, da so odstopanja z leti manjša, kar pripisuje boljšemu sodelovanju lovcev in Policije na tem področju. Nadalje navaja ugotovitev na podlagi intervjuja z lovskim inšpektorjem, ki je v tistem času opravljal nalogo namestnika vodje osnovne izvedenske skupine (*Core expert team*) za preprečevanje nelegalnega lovskega turizma v državah članicah EU, da »imamo v Sloveniji enega najboljših sistemov za preprečevanje nezakonitega lova« med vsemi članicami EU.

Spletna aplikacija LIS - Lisjak, ki jo uporabljajo vodstva lovskih družin za vnašanje podatkov o odvzemu divjadi, je uradna evidenca, ki jo pristojno ministrstvo priznava, vendar pa v njej ni vseh podatkov, ker manjkajo podatki lovišč s posebnim namenom (LPN – oz. državnih lovišč). Zato je kot uradna evidenca lovišč in podatkov o divjadi tista, zabeležena na osrednjem slovenskem Lovskoinformacijskem sistemu OSLIS

(www.oslis.govdis.si), ki so ga razvili na Gozdarskem inštitutu Slovenije, da bi nudili informacijsko in podatkovno podporo pripravi načrtov upravljanja z divjadjo. Sistem temelji na podatkovnih zbirkah sistema LIS - Lisjak, ki ga vzdržuje Lovska zveza Slovenije (LZS), in zbirke XLov, ki jo vzdržuje Zavod za gozdove Slovenije (ZGS). Prav zato, ker OSLIS zajema podatke vseh evidenc, v katere se vnašajo podatki o odvzemu divjadi, je Nared (2019) primerjal podatke iz LIS - Lisjak, torej zgolj tiste podatke, ki so jih vnašali pooblaščenca lovskih družin, brez podatkov ZGS.

Iz *preglednice 2* je razvidno, da sta evidentirani dve zavarovani živalski vrsti. V sistemu OSLIS (2024) ni evidentiranih drugih zavarovanih živalskih vrst, tudi ne ptic. *Preglednica 3* primerjalno posreduje podatke, pridobljene s Policije in sistema OSLIS (2024). Lahko ugotovimo, da v sistemu OSLIS (2024) nastaja velika razlika pri predstavljanju kaznivih dejanj po členu 344 iz preprostega razloga, ker v tej skupini kaznivih dejanj kot predmet niso obravnavane samo zavarovane živalske vrste, ampak tudi rastlinske, česar pa ta sistem evidence ne vodi. Razlika pri predstavitvi kaznivih dejanj po členu 342 je bistveno manjša, vendar je v sistemu OSLIS (2024) večja za 106 primerov od podatkov Policije.

Kot že omenjeno, je Policija sporočila podatke o podanih kazenskih ovadbah in je razlika v obeh številkah razumljiva. Lovci obveščajo Policijo v primeru utemeljenega suma, da je bilo storjeno kaznivo dejanje nezakonitega lova. Policija nato z zbiranjem obvestil ugotavlja in išče razloge za utemeljen sum. Če jih ni, potem ne podajo kazenske ovadbe. Številke v obratnem

Preglednica 3: Primerjava evidentiranih primerov Policije (Polijska akademija, 2023) in sistema OSLIS (2024)

	Policija		OSLIS	
Leto/člen	342	344	342	344
2012	70	3	127	
2013	121	18	133	2
2014	79	5	90	1
2015	84	28	112	2
2016	56	2	66	1
2017	62	13	85	
2018	81	7	65	
2019	55	9	54	1
2020	71	13	49	
2021	59	28	41	1
2022	64	26	86	
Skupaj	802	152	908	8

razmerju pa bi lahko vzbujale dvom v doslednost lovcev pri evidentiranju in obveščanju Policije o sumih, da je bilo storjeno kaznivo dejanje nezakonitega lova.

Če opisano povzamem, lahko trdim, da se je nezakonit lov dogajal, se dogaja in se bo še dogajal. Motivi bodo pač različni, tako kot so bili do zdaj. Motiv za nezakonit lov lahko razdelimo na nekaj skupin, ki nikakor niso dokončne, zato je na koncu naštevanja še »idr.«, kar pomeni in druge:

- pridobitev divjačine za lastno uporabo,
- pridobitev divjačine za prodajo,
- povzročitev škode upravljavcu lovišča,
- preizkušanje različnega orožja,
- neupoštevanje določil predpisov s področja lovstva (neupoštevanje lovnih dob),
- lov zavarovanih živalskih vrst,
- idr.

V letu 2023 smo opravili raziskavo med lovskimi čuvaji, ki opravljajo lovskočuvarjsko službo s pogodbo in imenovanjem pristojnega ministra. V raziskavi je sodelovalo 331 lovskih čuvajev, kar je več kot tretjina vseh lovskih čuvajev s pogodbo. Skupno število lovskih čuvajev s pogodbo, torej uradnih oseb, kot navaja Kroke (2024), je bilo v istem obdobju 1.452. Skupno število lovcev z opravljenim lovskočuvarjskim izpitom v vseh LD pa je 3.365 od skupnega števila vseh članov – lovcev, ki jih je 20.043. Anketiranci so odgovarjali na različna vprašanja. V tem prispevku se bom osredotočil samo na posamezna vprašanja glede nezakonitega lova.

Anketiranci menijo, da nezakoniti lov sploh ni težava (34 %), 25 % jih meni, da je to resna težava, 6 % jih meni, da je to zelo resna težava, 16 % pa, da se te težave sploh ne zavedamo. Kot navaja

66 % anketirancev, se o problematiki nezakonitega lova pogovarjajo v LD, medtem ko jih 16 % navaja, da se o tej problematiki sploh ne pogovarjajo. 57 % anketirancev meni, da so kazniva dejanja nezakonitega lova redka, 17 % jih meni, da niso redka niti pogosta (niti/niti), 16 % pa jih meni, da jih sploh ni.

Pri vprašanju o načinih ugotavljanja nezakonitega lova v lovišču je bilo mogočih več odgovorov. Navedli so, da v 67 % to ugotavljajo na podlagi »neznanih« navedenih strelov v lovišču, 46 % na podlagi najdenih trupel divjadi, 30 % na podlagi obvestil občanov, 20 % na podlagi najdenih sledi krvi, ostankov trupla divjadi, 13 % na podlagi drugih dejavnikov in 11 % na podlagi zmanjšanja števila osebkov divjadi v posameznem predelu lovišča.

Predmet nezakonitega lova so v večini primerov srnjad, kar trdi 70 % anketirancev, sledijo jelenjad, 21 %, zavarovane vrste ptic, 7 %, in gams, 3 %. Največ dejanj nezakonitega lova se po mnenju anketirancev dogaja v nočnem, 69 %, in večernem času, 25 %. Zgolj 12 % jih meni, da se nezakonit lov dogaja v vsakem dnevnem času. Glede na letni čas menijo, da se nezakonit lov dogaja ne glede na letni čas, 38 %, v jeseni, 35 %, pozimi, 17 %, poleti, 10 %, samo 12 % jih je odgovorilo, da ne vedo, ob katerem letnem času se dogaja največ takih dejanj. Glede porazdelitve po mesecih jih 32 % meni, da se dogaja ne glede na mesec, 24 % jih meni, da je to predvsem novembra, in 21 % jih meni, da sta to oktober in december.

Glede učinkovitosti lovskih čuvajev pri opravljanju nalog na področju preprečevanja nezakonitega lova 34 % vprašanih meni, da so učinkoviti, 18 % jih meni, da niso in 48 % jih meni, da so deloma učinkoviti. Glede zavedanja vloge pomembnosti lovskega čuvaja pri preprečevanju nezakonitega lova jih 72 % meni, da so pomembni, 21 % jih meni, da niso pomembni, 7 % pa se jih ni želelo opredeliti in so pri tem navajali različne razloge, npr. da imajo premalo pooblastil oz. pristojnosti. Glede ustreznega ukrepanja lovskega čuvaja ob sumu storitve nezakonitega lova jih 58 % meni, da lovski čuvaji ustrezno ukrepajo, 14 % jih meni, da je njihovo ukrepanje neustrezno, 17 % pa jih meni, da niso usposobljeni za tovrstno ukrepanje. Osem odstotkov anketirancev se ni dovolj konkretno opredelilo in je navedlo različne odgovore, npr. da nimajo dovolj pooblastil, kar je bil pogost odgovor tudi pri različnih drugih vprašanjih.

Glede dodatnega izobraževanja v povezavi s to problematiko jih 63 % meni, da bi se lovski čuvaji morali tozadevno dodatno izobraževati, 26 % jih meni, da tega izobraževanja ne potrebujejo, le 8 % pa jih je odgovorilo, da imamo brošuro o

projektu LIFE LINXY, kjer so ukrepi lovcev v takšnih primerih jasno opredeljeni. Da so ukrepi lovskih čuvajev zmanjšali število primerov nezakonitega lova v njihovem lovišču, se strinja 34 % anketirancev, da se niso zmanjšali, trdi 32 %, in da le deloma, meni 34 % vprašanih.

Glede problematike nezakonitega lova nas je tudi zanimalo, ali so v lovskih družinah sprejeli določene ukrepe za zmanjšanje števila kaznivih dejanj nezakonitega lova. Odgovorili so, da so v različnem obsegu uvedli posamezne ukrepe, razvidne iz *preglednice 4*. Pri odgovoru je bilo mogočih več odgovorov oziroma več ukrepov.

Preglednica 4: Sprejeti ukrepi za zmanjšanje kaznivih dejanj nezakonitega lova

Ukrepi	Odstotek
Nismo sprejeli nobenih ukrepov	26 %
Uvedli smo evid. knjigo vstopov v lovišče	14 %
Uvedli smo knjigo oddanih strelov v lovišču	34 %
Pripravili smo oceno lovišča glede možnosti nezakonitega lova	3 %
Povečali smo nadzor z lovskimi čuvaji	46 %
Uvedli smo uporabo sodobnejše tehnologije za nadzor lovišča	14 %
Uvedli smo skupne nadzore s Policijo	8 %
Uvedli smo skupne nadzore z lovsko inšpekcijo	4 %
Drugo	5 %

Anketirance smo spraševali tudi o splošnem zadovoljstvu z delom lovske inšpekcije in Policije. Odgovarjali so na petstopenjski Likertovi lestvici, kjer je bil razpon ocen od 1 (sploh ne) do 5 (zelo zadovoljen). Povprečna ocena splošnega zadovoljstva z delom Policije je znašala 3,3, z delom lovske inšpekcije pa 3,6. Področja sodelovanja z ocenami so razvidna iz *preglednice 5*.

Preglednica 5: Zadovoljstvo z delom Policije in lovske inšpekcije

Področja	Lovska inšpekcija	Policija
Sodelovanje	3,7	3,3
Nadzor v lovski družini (LD)	3,6	3,2
Pomoč in svetovanje	3,6	3,2
Splošno zadovoljstvo z delom	3,6	3,3

Raziskanost primerov nezakonitega lova ni blesteča in niha iz leta v leto. Še nadalje je pomemben izziv za lovce, kako lahko prispevamo k boljši raziskanosti tovrstnih kaznivih dejanj.

Preglednica 6: Preiskanost kaznivih dejanj s področja kaznivih dejanj (KD) zoper okolje, prostor in naravne dobrine (Policijska akademija, 2023)

Leto	KD zoper okolje, prostor in naravne dobrine	Nezakonit lov (242. člen)	Nezakonito ravnanje (344. člen)
2012	13,7 %	10 %	100 %
2013	29,5 %	21,5 %	83,3 %
2014	14,3 %	11,4 %	60,0 %
2015	36,6 %	15,5 %	100 %
2016	15,5 %	14,3 %	50,0 %
2017	22,7 %	19,4 %	38,5 %
2018	37,5 %	33,3 %	85,7 %
2019	25,0 %	16,4 %	77,8 %
2020	26,2 %	23,9 %	38,5 %
2021	25,3 %	18,6 %	39,3 %
2022	10,0 %	7,8 %	15,4 %

V opravljeni raziskavi smo ugotovili, da anketiranci – lovski čuvaji s pogodbo v svojih loviščih zaznavajo primere nezakonitega lova in da tej problematiki namenijo velik poudarek. Zaznati je razliko med anketiranci, ki imajo različne izkušnje na tem področju, zato dajejo tudi različen pomen pri obravnavi takih dejanj. Strinjajo se, da nezakonit lov obstaja in da imajo lovski čuvaji pri tem pomembno vlogo. Menijo, da je potrebno dodatno izobraževanje na tem področju, čeprav je LZS že zagotovila pripravo in dostavo vloženke najnujnejših ukrepov do slehernega lovca.

Pomembno je, da so lovske družine na tem področju sprejele dodatne ukrepe za zmanjšanje tovrstnih nezakonitih dejanj. Menim, da so izbrali pravilne ukrepe, saj so v LD kar v 46 % primerov povečali nadzor lovišča z lovskimi čuvaji, uvedli evidenčno knjigo oddanih strelov v lovišču, uvedli evidenčno knjigo vstopov v lovišče, uvedli uporabo sodobnejše tehnologije v lovstvu, povečali nadzor lovišča v sodelovanju s Policijo in z lovsko inšpekcijo. Zgolj dobra četrtina anketirancev pa trdi, da njihove LD niso sprejele nobenih dodatnih ukrepov; sprejeli so jih le na podlagi zaznane problematike nezakonitega lova.

Kot sem navedel na začetku, je nezakonit lov stalna težava in obenem tudi priložnost ter izziv, da se o tem pogovarjamo, ugotavljamo, vzpostavimo ustrezen sistem ukrepanja za zmanjševanje tovrstnih kaznivih dejanj. Bralce, ki jih s tega področja zanima še kaj več, vabim, da si na spletnih straneh pod navedenimi imeni avtorjev na začetku sestavka preberejo njihove prispevke.

Dr. Srečko Felix Kropce,
Komisija LZS za lovskočuvajsko službo

Več o zadevni raziskavi Šeruga (2024): *Vloga lovskočuvajske službe pri preprečevanju krivolova v lovskih družinah: diplomsko delo visokošolskega študijskega programa Varnost in policijsko delo (cobiss.net)*

GRIVAR – NAJVEČJI PROSTOŽIVEČI EVROPSKI GOLOB

V Sloveniji živi pet vrst, ki sodijo v družino golobov: tri vrste golobov **skalni golob** (*Columba livia*), **duplar** (*Columba oenas*) in **grivar** (*Columba palumbus*) ter **divja** (*Streptopelia turtur*) in **turška grlica** (*Streptopelia decaocto*). Vse vrste prostoživečih golobov so zavarovane.

Grivar je velik golob: od kljuna do konca repa meri okrog 40 cm, torej le nekaj centimetrov manj od sive vrane. Razpon peruti je dvakratnik dolžine telesa. Tehta lahko tudi več kot pol kilograma. Je največji evropski golob.

Grivar je dokaj nevpadljivo obarvan: osnovna barva je siva, glava z vratom sivo modra. Peruti so nekoliko temnejše. V letu je na perutih vidna še velika bela lisa. Ob straneh vratu ima grivi podoben šop perja kovinsko zelene barve, od koder izvira tudi naše ime zanj. Tik ob grivi ima še belo liso, vendar je le pri odraslih pticah. Poleti in jeseni lahko vidimo veliko grivarjev brez omenjene beline; take so še mlade ptice. Spodnja stran je svetlejša, prsi pa rožnato nadahnjene. Noge so rožnato rdeče rjave, podobno je obarvan tudi kljun.

Grivar v Evropi in pri nas

Razširjen je vse od osrednje Azije, kjer je redek, prek Bližnjega vzhoda do

Evrope, kjer je najpogostejši. Evropska populacija je ocenjena na okrog petindvajset milijonov parov, kar je okrog 80 %

svetovne populacije. V Evropi največ grivarjev živi v Veliki Britaniji, Nemčiji in Franciji.

Grivarjev življenjski prostor je gozd z jasami in odprtimi kmetijskimi površinami v bližini. Rad se zadržuje tudi v večjih mejicah. Sredi 19. stoletja je na zahodu Evrope začel naseljevati urbane predele. Najprej se je pojavil v največjih me-

Vse foto: Milan Yogrín

Grivarji se pogosto hranijo na poljih.

Grivar je v gozdu, za razliko od mest, plašna ptica.

stih, menda najprej v Londonu in Parizu. Grivarjevo poseljevanje mest je potekalo podobno kot pri nekaterih drugih vrstah, npr. kosu, t.j. od zahoda proti vzhodu Evrope. Pri nas se je v mestih začel pojavljati pred kakšnimi tridesetimi leti. Od takrat pa je šla njegova številčnost v urbanih predelih samo še strmo navzgor. Živi v parkih, drevoredih, vrtovih, skratka povsod, kjer je nekaj dreves.

Pri nas je grivar splošno razširjen, vendar so pri podrobnejši analizi ugotovili, da je ponekod povsem odsoten. Zelo redek je recimo v Alpah, prav tako je redek nad tisoč metri nad morjem. Redkejši je tudi na Krasu in na splošno v jugozahodnem delu Slovenije. Zanimivo, da je redek tudi v Vipavski dolini, čeprav so tam kmetijske površine, ki mu omogočajo prehranjevanje. *In kje je najpogostejši?* Na nižinskih in gričevnatih predelih severovzhodne in vzhodne Slovenije. Pogostejši je še v Ljubljanski kotlini. Pri nas naj bi, po podatkih Atlasa ptic Slovenije, gneznilo do 30.000 parov.

Podatkov o grivarjevih gostotah pri nas nimamo veliko. V gozdovih naj bi bilo tri do sedem parov na kvadratnem kilometru. Koliko jih je v urbanih predelih, predvsem parkih, nimamo podatkov. Vsekakor pa lahko zatrdim, da jih je v parkih, na pokopališčih s primernim drevjem in podobnih mestih precej več kot v naravnem okolju na enaki površini.

Pravi pretepač

Pregovorno velja, da so golobi simbol miru. No, za grivarja to ravno ne velja najbolj, je namreč pravi pretepač, ko je treba braniti teritorij. Tekmeca poskuša prepoditi že v zraku, kjer se včasih spopadeta kot prava »petelinčka«. Na tleh ali na vejah uporabi tudi peruti, s katerimi poskuša po boksarsko zadeti nasprotnika. Podobno bo poskušal tekmeca odgnati s primer-

Hrastov želod je grivarjeva najpomembnejša hrana.

nega mesta za gnezdenje. Napadalen pa ni samo do svoje vrste, pač pa tudi do sorodnikov, domačih golobov in turških grlic. Že nekajkrat sem opazoval, ko je preganjal domačega goloba, turško grlico pa prepodil z drevesa, na katerem je poskušala gnezdit. Posledično je verjetno turških grlic, ki so včasih gnezdile na drevju v parkih, drevoredih, sadovnjakih in vrtovih, vse manj. Večino gnezd turških grlic tako že nekaj časa opazamo na stavbah, verjetno prav zaradi umikanja močnejšemu tekmecu. Vendar se prilagaja tudi grivar: nekaj njegovih gnezd sem že odkril na tramovih, torej na podobnih mestih, kjer sicer gnezdi turška grlica. Zanimivo bo spremljati, ali se bo zaradi napadalnega in vse pogostejšega grivarja z leti opazneje zmanjšala številčnost turške grlice. Lokalno, predvsem v mestih, sem že opazil, da je turške grlice bistveno manj kot recimo pred dvajsetimi leti.

Grivar je napadalen le v času gnezdenja. Ko se to obdobje konča, se zbirajo v večje jate, ki se družno hranijo, pa tudi prenočujejo skupaj. Jate se razpustijo kmalu zatem, ko se vrnejo na gnezditvena območja.

Gnezditev traja od spomladi do jeseni

Borno gnezdo naredi na drevesu ali grmu; lahko je zelo nizko, le kakšna dva metra nad tlemi, lahko pa tudi precej visoko. Rad izbira iglavce, pa tudi gosto grmovje, kjer lahko dobro skrije gnezdo.

Z gnezdenjem začne takoj, ko se vrne k nam. Najprej začne z označevanjem teritorija, t.j. z glasnim oglašanjem, ki nekoliko spominja na turško grlico, in s preleti teritorija. Gnezdo je zelo skromno,

kar sicer velja za vse golobe. Grivarjeva gnezditvena sezona traja od spomladi do jeseni in v tem času vzredi vsaj tri zarode. Samica znese dve beli jajci, po slabih treh tednih pa se že izvalita mladiča. Valita oba partnerja. Sprva starša mladiče hranita s tako imenovanim »golobjim mlekom«. To je na pol prebavljena kaša v golši odraslih; zmes semen in zelenih delov. Mladiči sami segajo po hrano v golšo. Po dobrem mesecu mladiči poletijo.

Plašen ali?

Čeprav grivarja pozimi pri nas ni videti, le ne sodi med klasične selivke. Pri nas se pojavi že pozno pozimi, zagotovo v začetku marca, naše kraje pa zapusti konec oktobra. Jeseni se z večjimi jatami grivarjev lahko srečamo tudi pri nas. Opazovati jato, ki šteje sto ali dvesto ptic, ni zato nobena redkost. Sam sem že večkrat opazoval jate, ki so štele po petsto, sedemsto

Spopad dveh »petelinčkov«. Grivarji so pri branjenju teritorija lahko zelo napadalni.

osebkov. Iz naših krajev so znani podatki tudi o večjih jatah. Grivarji prezimujejo v Sredozemlju, nekatere populacije ali vsaj del pa ostane tudi v celinski Evropi čez zimo. Vse manj selečnih ptic je predvsem pri osebkih iz mestnih predelov. Tudi pri nas je mogoče videti grivarja vse pogosteje tudi pozimi, predvsem v mestih in na obali.

Je grivar plašna ptica? Odgovor je da in ne. V gozdovih je grivar zelo plaha in previdna ptica, ki odleti že ob najmanjšem šumu. Povsem drugače pa se obnaša v urbanem okolju, kjer ni prav nič plašen. Večkrat ga lahko opazimo med jato domačih golobov, le nekaj metrov od naših nog. Tudi pri tem bi lahko vzporednico potegnili s kosom, ki je v gozdu izredno plah, v mestih pa sodi med najmanj boječe ptice.

Prehrana

Grivar je rastlinojeda ptica, predvsem mu teknejo različna semena in plodovi. V gozdovih se rad hrani z žirom in želodom, posega pa tudi po drugih semenih, plodovih in zelenih delih rastlin. V parkih in na pokopališčih, kjer se v mestih najraje zadržuje, uživa tudi semena eksotičnih dreves

Grivar je velik golob, najhitreje ga prepoznamo po beli lisi na vratu.

in grmov. S tal pobira tudi kamenčke, ki v golši pomagajo pri mletju hrane. Menda se ne brani niti živalske hrane v obliki raznih nevretenčarjev. Zunaj gozdov, kjer je vse pogostejši, predvsem v jeseni, ko se našim pridružijo še osebk s severa, se najpogosteje zadržuje na poljih. Tam se

hrani bodisi z ostanki semen, ki so ostali po žetvi žita ali spravilu koruze, z veseljem pa se loti tudi posevkov.

Za razliko od velike večine drugih rastlinojedih vrst grivar lahko pogoltne tudi olivo, in to gojeno. Divja oljka ima namreč manjše plodove, z njo se hranijo tudi različni drozgi in nekatere penice, gojeni plodovi pa so zanje prevelik zalogaj. V nasadih oljk v jeseni lahko jate grivarjev povzročijo obsežno škodo. Vedeti moramo, da veliko grivarjev prezimuje prav v Sredozemlju, tako da se jeseni in pozimi tam zadržuje več milijonov grivarjev. Raziskovalci so ugotovili, da en grivar na dan poje do osem oliv. Vendar se raziskava tu ni ustavila; nadalje so ugotovili, da večina semen preide nepoškodovana skozi grivarjev prebavni trakt. Večina izločenih semen je bila od mesta zaužitja oliv oddaljena do sedem kilometrov. Tako so raziskovalci potrdili, da grivar širi kultivirano oljko v naravno okolje. Ali je to dobro ali slabo za ekosistem, bo pokazal čas.

Kako pa pri nas grivar vpliva na kmetijstvo? Zgodaj spomladi, ko se vrača na gnezditvena območja, lahko tudi pri nas opazujemo različno velike jate, ki se zadržujejo na poljih. Tedaj tam stikajo za morebitnimi semeni, ki so ostala od jeseni, še bolj pa jim teknejo pravkar posejana jara žita. Koliko tako posejana žita pospravijo, seveda ni znano. V pozno poletnem času se radi lotijo semen sončnic. Ker so precej težki, verjetno kar nekaj »cvetov« s semeni tudi polomijo in tako dodatno povzročijo nekaj škode.

V Angliji recimo grivar velja za glavnega povzročitelja škode na obdelovalnih površinah. Na leto naj bi zaradi grivarja na njivah nastalo krepko več kot dva milijona evrov škode.

Milan Vogrin

BREZ DREVES JIM ŽIVETI NI

Številni lovci med svojimi obhodi v lovišču ne iščejo le sledi živali, temveč tudi raznolike in pisane plodove jeseni, s katerimi nas razvaja ta pisan letni čas. Med najbolj skrivnostnimi in izmuzljivimi jesenskimi darovi narave so nedvomno gobe. Včasih rastejo v izobilju, kakšno leto pa jih je mogoče najti le za vzorec. Na gobe je človek od nekdaj gledal kot na skrivnostno uganko. Kar naenkrat se pojavijo in potem, ko razpadejo, ni prav nobenih znakov več, da se v gozdnih tleh skriva široko razraščeno podgobje. Tudi dandanes, ko je znanost našla odgovor že na marsikatero vprašanje, so skrivnosti iz življenja gob še vedno nerazvozlane. Kaj vse je tisto, kar vpliva, da gobe pokukajo na plano? Ali luna res vleče gobe iz zemlje in ali hudo grmenje ob nevihtah res sproža rast številnejših trosnjakov? Svet gob je nadvse vznemirljiv in nič nenavadnega ni, da je gobarjenje ena izmed najljubših prostočasnih dejavnosti Slovencev.

Ko gre luna dol, gredo gobe gor!

Kateri so tisti dejavniki v okolju, ki spodbujajo rast gob, je še vedno zavito v številne skrivnosti. Nekateri gobarji verjamejo, da gredo gobe

gor takrat, ko gre luna dol! Zato tudi prvi jesenski polni luni pravijo gobova luna. V odkrivanje skrivnostnih povezav med rastjo gob in luno so se zagnali tudi znanstveniki, ki pa z znanstvenimi metodami niso potrdili povezav.

Drugače je z grmenjem. Raziskovalci

so ugotovili, da blagi električni šoki, katerim je bilo izpostavljeno podgobje glive, sproža hitrejšo delitev glivnih celic in posledično spodbuja rast številnejših trosnjakov. In če so ljudje nekdaj verjeli, da se ob »grmenju odpira zemlja in zato gobe lažje rastejo«, to niti ni povsem iz trte zvito. Razelektritve ob udaru strele bi res lahko sprožile rast številnejših trosnjakov.

Sicer pa v naših gozdovih največ užitnih gob raste v jeseni. Vlažnost v tleh pa tudi zračna vlaga sta takrat zadostni, za kar poskrbi jesensko deževje. Gobarji pravijo, da »goba ne pride ven, če jo zebe«, zato morajo biti tudi jesenske temperature še dovolj visoke, da so razmere za rast gob ustrezne. Verjetno pa je posredi še mar-

Z borovim gobanom si je postregel polž. Borov goban spoznamo po rdečerrjavem klobuku in, kot že nakazuje njegovo ime, največkrat raste pod bori in z njimi (pa tudi nekaterimi drugimi domačimi vrstami) tvori mikorizo.

sikateri drugi dejavnik, ki je zaenkrat še skrit človeškim očem.

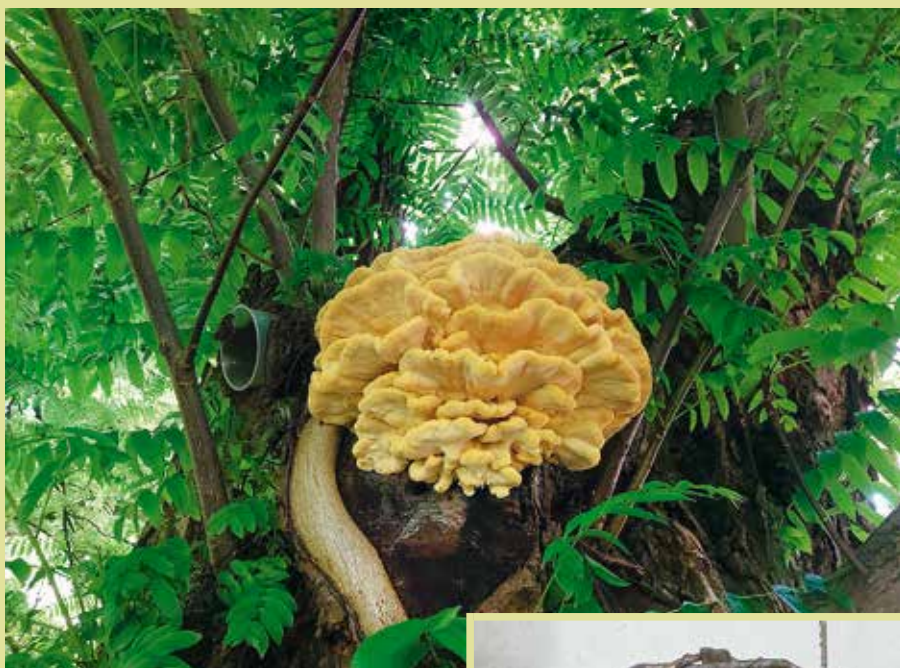
Bogastvo gob slovenskih gozdov

Koliko različnih vrst gob bi znali naštet? Skoraj vsakdo pozna lisičke, jurčke, mušnice ali pa dežnikarice. Če pa bi natančno oko strokovnjaka – mikologa – preštelo prav vse glive, ki rastejo v naši deželici na sončni strani Alp, bi jih našteili

Jesenski goban je pokukal na plano.

Vse foto: Mateja Kišek Vovk

Žvepleni lepolutnjičar je užitna vrsta, ki raste na drevesih. Če se pojavi na živem drevesu, to za drevo ne pomeni nič dobrega, saj gliva razgrajuje les in manjša mehansko stabilnost drevesa. Pogosto jo lahko vidimo predvsem na zelo starih ali poškodovanih drevesih. Toda če si želimo okusno kosilo, se lahko te velike živo rumene gobe prav iskreno razveselimo. Mladi trosnjaki imajo okusno mehko meso, ki ga lahko pripravimo na enak način kot piščančje.

krepro več kot pet tisoč. Osupljivo veliko, mar ne? Toda niso vse gobe primerne, da jih na jesenskem sprehodu nabereмо v svojo košaro. Gliv, ki naredijo zajeten trosnjak in so povrh vsega še užitne, v resnici ni tako veliko – toda kljub temu več

Uredba o varstvu samoniklih gliv določa, da posameznik v enem dnevu nabere le dva kilograma gob, poleg tega pa lahko iz gozda odnese še eno gobo, ki je težja od dveh kilogramov.

Gojenje šitak na hrastovih hlodih – kar na domačem vrtu

Te gobe je povsem prepovedano nabirati ali jih kako drugače poškodovati. Sicer pa lahko nabiralec v enem dnevu iz gozda odnese le dva kilograma gob, tej beri pa lahko doda še enega orjaka, ki je težji od dveh kilogramov. Marsikdaj pa se zgodi, da ljudje v svoji nabiralniški strasti ne upoštevajo omejitev. Takšne gobarske prekrškarje lahko kaznujejo gozdarski inšpektorji, če jih le ujamejo na delu.

Poleg količine gob, ki jo je v enem dnevu dovoljeno odnesti iz gozda, pa je prav, da gobarji upoštevajo tudi druga pravila gobarjenja. Pri nabiranju gobam ne smemo poškodovati podgobja, zato moramo biti nadvse previdni, ko jih odtrgamo. Pri

Postaven jesenski goban – pravo veselje strastnih gobarjev. Ta vrsta je ena izmed najbolj cenjenih užitnih gob. V naših gozdovih je pogost, tvori pa mikorizo z različnimi vrstami listavcev in iglavcev.

prenašanju jih tudi ni priporočljivo zlagati v plastične vrečke, temveč v zračne, če le mogoče pletene košare, ki omogočajo, da se trosi še vedno širijo po gozdu. Rekreativno nabiranje gozdnih sadežev lahko poteka kjerkoli v gozdovih, saj imamo v Sloveniji prost dostop do gozda. To pomeni, da lahko dobrine iz gozda uživajo tudi tisti, ki sicer niso lastniki gozda, pri tem pa je treba upoštevati vse predpise in bonton obnašanja. Slednje ne velja za primere pridobitne turistične oziroma pridobitne rekreativne dejavnosti.

Gojenje gob po receptu

Za tiste, ki jim je korak po gozdnih prostranstvih že težak, bi bilo lahko precej enostavnejše nabiranje gojenih gob. Nekatere vrste gob je namreč mogoče

gojiti tudi v domačem gozdu ali na vrtu. Za tak posel je pravzaprav potrebno le nekaj znanja in velika mera potrpežljivosti.

Vsem gojenim vrstam gliv je skupno, da so gniloživke (saprofiti) in jih gojimo tako, da jih nacepimo na ustrezno podlago (substrat), jim omogočimo ustrezne ekološke razmere (vlaga, temperatura ...) in čez nekaj časa uživamo v pobiranju trosnjakov. Med najpogostejše gojenimi vrstami gob so japonske nazobčanke (šitate), ki so za gojenje skrajno preproste. V sveže posekane hrastove ali bukove hlode (primernih je še nekaj drugih vrst lesa) lahko nacepimo čepke z micelijem šitak. Micelij (nekakšne koreninice glive) s svojimi encimi razgrajuje les in ko postanejo razmere ugodne (temperatura, vlaga, starost micelija), z debela poženejo številni trosnjaki. Le poskusite in po kakšnem letu ali dveh boste iz svojega

Črna ali mrtvaška trobenta je zanimiva goba črno sive barve. Na prvi pogled ji res ne bi prisodili mesta na krožniku, toda v resnici je presenetljivo okusna in aromatična goba. Tudi tej vrsti ni živeti brez dreves, saj je mikorizna goba in raste predvsem v listnatih gozdovih.

lesa kar na vrtu nabirali okusne in nadvse zdrave gobice. Užitek ob tem je resnično dober, verjemite mi.

Brez dreves jim živeti ni!

Obstaja pa velika skupina gliv, ki je ni mogoče kar tako ukrotiti in jih človek (še) ne zna gojiti. Najljubša goba marsikateriga gobarja je jesenski goban in nihče še ni ugotovil preprostega recepta za gojenje te vrste gobe. Gobani namreč spadajo v skupino t. i. mikoriznih gliv, kar pomeni, da za svojo rast nujno potrebujejo sodelovanje največjih in najmogočnejših živih organizmov v gozdu – dreves. Dogovor o tem o čudovitem sodelovanju strokovnjaki imenujejo mikoriza. Če bi z dobrim mikroskopom pogledali pod površino gozdnih tal, bi lahko videli hife (koreninice) glive, ki so na mnogih mestih povezane z drevesnimi koreninami. Prek te povezave se izmenjujejo voda in hranilne snovi med drevesom in glivo. Ker je lahko micelij glive daljši kot koreninice gliv, ki imajo omejeno dolžinsko rast, lahko glive drevesu dovedejo večjo količino hranilnih in mineralnih snovi, kot bi jih lahko drevo dobilo povsem samo. Glive v zameno za to od dreves dobivajo predvsem sladkorje, ki so nujno potrebni za njihov razvoj.

Mikoriznih gliv torej ni mogoče gojiti povsem enostavno, saj jim ljudje ne znamo podati roke sodelovanja na tak način, kot to storijo drevesa. Toda na tržišču je že mogoče dobiti sadike dreves, katerih korenine so okužene z micelijem različnih vrst mikoriznih gliv. To bi bila lahko ena izmed bližnjic za gojenje tudi mikoriznih gliv. Toda še vedno je v celotnem procesu toliko neznanja, da nam nihče ne obljublja, da bodo trosnjaki gob tudi zares zrasli. O osupljivem sodelovanju med dvema različnim organizmom je še zelo veliko neodgovorjenih vprašanj, zato je intenzivno umetno gojenje mikoriznih gob le oddaljen sen. Pa naj kar ostane tako. Naj vznemirljivo in skrivnostno nabiranje gob v gozdu ohranja svoj čar in skrivnostnost.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri in literatura:

Danaja Valant. 2022. Bioluminiscenca gliv in aplikacija v biotehnologiji. Diplomsko delo. Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani

http://www.zanaravo.com/mikorizne_glive.html

<https://www.gobe.si/>

<https://www.gov.si/novice/2022-09-21-pri-nabiranju-gob-in-gozd-nih-plodov-upostevajmo-gozdni-bonton/>

Uredba o varstvu samonikih gliv. (<https://pissr.si/pregledPredpisa?id=URED731>)

Zanimivosti

- Nekaterе glive lahko v temi oddajajo svetlobo – pojav, ki ga imenujemo bioluminiscenca. Glive lahko oddajajo svetlobo tako iz trosnjaka kot tudi iz micelija.

Mraznice (ali štorovke) rastejo pozni jeseni.

Kakšen je namen oddajanja svetlobe, še vedno ni popolnoma znano. Nekateri menijo, da svetleče glive ponoči privabljajo žuželke, ki poskrbijo za razširjanje njihovih trosov, spor. Bioluminiscentne glive lahko najdemo ne le v tropskem podnebnem pasu, kjer jih je največ, temveč tudi v naših gozdovih. Ena izmed vrst gliv, ki v ugodnih razmerah ponoči lahko oddaja rahlo svetlobo, je štorovka (*Armillaria mellea*), ki je pri nas pogosta vrsta. Štorovke so sicer za drevesa nevarne glive, saj lahko zajedajo še živa drevesa. Ko drevesni orjaki omagajo, pa se naprej hranijo na odmrlem lesu, koreninah, panju.

- Vsem dobro znana rdeča mušnica (*Amanita muscaria*) je zelo strupena goba, pa vendar človeka v manjših količinah ne bo spravila pod rušo. Ker je zelo vpadljivega videza in pri človeku povzroča nenavadno psihično stanje, so jo različna ljudstva že od nekdaj uporabljala v raznih šamanskih obredih, povezovali so jo tudi s čarovnicami. V rdeči mušnici sta glavna strupa muscimol in ibetonska kislina, ki takoj po zaužitju sprožita simptome, podobne alkoholiziranosti. Temu sledijo zmedenost, motnje v govoru, depresija ali evforija, blodnje ter halucinacije. Zastrupitev z rdečo mušnico po navadi izzveni sama, pri hujših zastrupitvah pa je potrebno spiranje želodca in uporaba odvajal.

Kljub temu naj vam ne pade na pamet, da bi z rdečimi mušnicami iskali pot do omake.

Ste se morda vprašali, od kje izvira ime gobe – mušnica? Nekoč so namreč s to gobo privabljali žuželke. Ko so muš-

nice namočili v mleko, so tako ustvarili pravo vabo za muhe in drugo žuželčo nadlogo, ki brenči in leta okoli naših domov. Muhe, ki so se napile mleka, so najprej postale zaspane, nato pa jih je strup tudi pokončal.

Rdeča mušnica – strupena goba, ki pri človeku povzroča halucinacije in stanje delirija.

- Zelena mušnica (*Amanita falloides*), ki je pri nas precej pogosta vrsta, sodi med najbolj strupene vrste gob pri nas; 90 % oseb, ki zaužije to gobo, tudi umre, saj goba povzroči odpoved jeter, ledvic in centralnega živčnega sistema.

LOVSKE KROGLE PODJETJA NOSLER

Podjetje Nosler, ki ga je leta 1948 ustanovil **John Amos Nosler**, je najbolj znano po kakovostnih lovskih kroglah. Podjetje Nosler poleg krogel izdeluje tudi strelivo, tulce in lovske risanice, zasnovalo je nekaj svojih nabojev in izdaja priročnike za polnjenje streliva. Vse se je začelo leta 1946, ko je John Nosler med lovom doživel neuspeh – krogla ni prodrla dovolj globoko v telo divjadi. Izkušnja ga je vzbudila, da je zasnoval kroglo *Partition*. Noslerjeva predanost novostim je kasneje privedla do nastanka novih lovskih krogel, ki jih opisujem v nadaljevanju. Vodilo podjetja Nosler je odličnost v vseh primerih. Ne glede na to, ali gre za njihove krogle, tulce, strelivo ali risanice, nikoli ne sklepajo kompromisov na račun kakovosti.

Nastanek podjetja Nosler

V Britanski Kolumbiji je jeseni leta 1946 z blatom prekrit kanadski los, navkljub natančnemu in dobremu strelu iz močne puške, kal. .300 H&H, **Johna Noslerja**, mirno odkorakal naprej in ga niso nikoli našli. Razlog za neuspeh je bila krogla običajne zgradbe v močnem naboju. Zaradi velike hitrosti, blata in kompaktnega mišičja je zelo verjetno razpadla, še preden je prodrla do vitalnih organov. Na poti domov je John Nosler začel razmišljati o lovski krogli, ki bi bila učinkovita ne glede na velikost divjadi in ne glede na kot strela. Naslednje leto je preizkušal različne ideje, nazadnje pa je leta 1948 skonstruiral kroglo z dvema jedroma, ločenima s pregrado/prekatom (ang. *partition*), in jo poimenoval **Partition**. Krogla *Partition* je temelj, na katerem je bilo leta 1948 ustanovljeno ameriško družinsko podjetje

Nosler. Pri podjetju navajajo, da je to krogla, ki je ameriške lovce pripeljala iz obdobja konstrukcijsko enostavnih krogel s tankim plaščem in svinčenim jedrom v dobo sodobnih krogel z nadzorovanim preoblikovanjem.

Lovske krogle

Partition

Krogla ima dve svinčeni jedri, ločeni z močno pregrado ali prekatom. Vrhne svinčeno jedro je zasnovano za razširitev in prenos kinetične energije (poškodb) na tkiva in organe, medtem ko pregrada ščiti zadnje jedro in tako ohranja celovitost krogle in s tem njeno maso. Prednji del se hitro razširi, zadnji pa ostane cel, ne glede na hitrost krogle in morebitne ovire (kosti). Krogla praviloma obdrži 2/3 (ali več) svoje mase. Učinkovita je prav zato, ker v začetku deluje kot običajna »konstrukcijsko enostavna« krogla, ki

Vir: Nosler

Sl: 3 Krogla Ballistic Tip Hunting

se praviloma hitro in zlahka odpre (učinkovitost na manjši divjadi), nato pa se razširjanje ustavi najkasneje pri prekatu. Zato obdrži svojo maso, nikoli ne razpade in obdrži pravšnjo vrednost prečnega preseka (SD), ki je razmerje med dolžino in premerom ter zato tudi dobro prodira. Prve krogle **Partition** so stružili, zato je bila njihova izdelava dražja. Od leta 1970 krogle *Partition* izdelujejo s postopkom hladnega vlečenja, kar je pocenilo izdelavo in izboljšalo natančnost. Delovanje krogle *Partition* je še dandanes zgled, kako mora delovati lovška krogla (Slika 1).

Lovsko kroglo *Partition* smo slovenski lovci desetletja uporabljali v liniji avstrijskega streliva podjetja **Hinterberger**, ki je s temi Noslerjevimi krogli zelo uspešno polnilo svoje strelivo (Slika 2).

K priljubljenosti in prepoznavnosti krogel Nosler je precej prispevalo ameriško podjetje Federal, ki že od 1974 v svoje strelivo vstavlja krogle Nosler pod imenom Premium. Krogle Nosler (predvsem *Partition*) so ali jih še vedno v svoje

A-frame Partition

NOSLER PARTITION JACKET BULLETS

These bullets can be considered as two bullets in one. One for explosive action and one for deep penetration. They are constructed with two lead cores covered by a gilding metal jacket and separated by a wall or partition near the center. In action, the front lead practically disintegrates, creating tremendous shock. The rear half, with the front jacket folded back over it, has increased the diameter approximately double, having ample weight and stability to penetrate deep. This controlled expansion principle has proven very dependable. The gilding metal is thin and very soft around the point, to aid quick expansion. The relieved belt around the bullet is bore diameter, and is around the partition, eliminating solid uncushioned metal being forced through the rifling. Actual photo to right of 200 gr. NPJ bullet taken from wild bull, after breaking shoulders. Fired at 50 ft. from .300 Weatherby Mag.

.30 CAL.—SEE YOUR DEALER, OR ORDER DIRECT.

150 gr. soft point spitzer	\$4.50 box 50
180 gr. soft point spitzer	\$5.00 box 50
200 gr. semi spitzer	\$5.00 box 50

JOHN A. NOSLER 382 Wightman Street, Ashland, Oregon

7x65 R

Nosler

günst. Einschussentfernung in m mit Treffpunktage/Zielfertrohr in cm	50	100	150	200	250	300
GEE	180	+1,0	+4,0	+2,5	-2,5	-12,5
most favourable distance of impact in m with point of impact / telescope sight in cm						

9,1 g/140 gr.

7x65 R

20 CARTRIDGES

Antikorrid

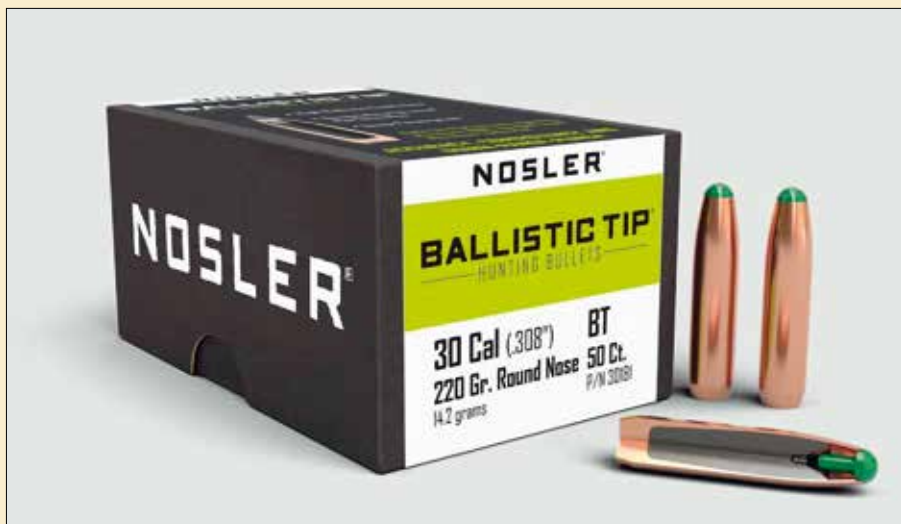
hirtenberger

Foto: Gregor Hodnik

Vir: internet

Sl: 2 Strelivo Hirtenberger s kroglo Partition iz leta 1998

Sl: 1 Krogla Nosler Partition

Sl: 4 Krogla Ballistic Tip Hunting, težka 14,2 g, kalibra 7,62 mm, za podzvočne polnitve

Sl: 5 Krogla AccuBond

strelivo vstavljajo mnoga podjetja, kot so Norma, Sellier&Bellot, Remington ter Winchester, s katerim Nosler tesno sodeluje z izdelki pod imenom Combined Tehnology.

Ballistic Tip – Hunting

Krogle **Ballistic Tip** so znane po veliki natančnosti, ponovljivosti in kar največji oddaji kinetične energije, obenem pa z močnim zadkom ne razpadejo. Tiste, ki so jih predstavili leta 1984, so nadgradnja njihove krogle **SolidBase** iz leta 1972, ki je prva uvedla močno in ojačano dno krogle ter plašček, ki je v vrhu sprva

tanjši, proti dnu pa se debeli. Tako dno preprečuje deformacije zadka in zagotavlja, da krogla ne razpade. Prve krogle so se preoblikovale zelo hitro, prehitro, zato so kasneje dobile nekoliko debelejši plašček v vrhu in z imenom **Ballistic Tip Hunting** postale vsestransko uporabne za lov (Slika 3).

Krogle so aerodinamične in po notranji zgradbi sledijo zasnovi Noslerjevih krogel z enim svinčnim jedrom ter tanjšim plaščkom v vrhu, ki se znatno odebeli proti zadku, ki pa je zelo močan, kar zagotavlja nadzorovano preoblikovanje, ki pa je vedno odvisno od zadetne hitrosti. Tudi pri največjih zadetnih hitrostih močna zasnova zadka preprečuje izpad jedra, kar se po navadi zgodi pri konstrukcijsko enostavnih kroglah, kadar so preobremenjene.

Izpeljanka krogle **BallisticTip** s površinskim premazom je krogla **Ballistic Silvertip**, ki jo Nosler izdeluje v sodelovanju s podjetjem Winchester. Razen premaza in barve konice se krogle po zgradbi in delovanju/učinku ne razlikujejo od krogel **Ballistic Tip**.

Na **sliki 4** je 14,2 g krogla **Ballistic Tip – Hunting** za kaliber 7,62 mm oz. .308", namenjena podzvočnim hitrostim. Podjetje v tem najpogostejšem premeru izdeluje več izpeljank svojih krogel. Pri nekem premeru se krogle ne razlikujejo samo po masi, temveč tudi po obliki in vrhu, pravzaprav po namenu. Pri omenjenem pre-

meru kroglo **Partition** lahko srečamo z zelo zaobljenim svinčnim vrhom (za počasnejše naboje) ali s kroglo, ki ima plosk, ploščat vrh, namenjen za cevaste nabojnike vzvodnih repetirk (Slika 4).

AccuBond

S posebnim postopkom vezave svinčenega jedra na plašček je bila leta 2003 predstavljena krogla **AccuBond**, ki dobro prodira, se dobro razširi v gobico in odlično obdrži svojo maso. Bela polimerna konica je odporna proti poškodbam pri prenašanju, vstavljanju naboja v ležišče in ob zadetku pomaga k razširjenju. Konica in čolničast zadek krogle sta razlog, da je **AccuBond** aerodinamična krogla. Na spodnjem, zadnjem delu krogle je močan debel plašček (Solid Base), kar pomaga k razširitvi, zadržuje deformacijo in skupaj z izredno močno vezavo jedra na plašček prepreči razpad krogle ali izpad jedra (Slika 5).

Krogle **BallisticTip** in **AccuBond** so navzven videti enake, razen barve konice. Krogle **Ballistic Tip** so barvno kodirane glede na kaliber, vse krogle **AccuBond** pa imajo bele konice. Jedro krogel **Ballistic Tip** ni vezano na jedro in so zasnovane za nadzorovano širjenje ter približno 50 do 65 % ostanka mase. Primerne so za lov srednje velike divjadi. Nasprotno pa je svinčeno jedro **AccuBond** vezano na plašček. Taka vezava zagotavlja, da krogla tudi pri zadetkih v kosti ohrani 70 do 85 % lastne mase in preprečuje pretirano deformacijo. To zagotavlja globljo prodornost, tudi ko se sreča s kostmi večjih živali (Slika 6).

Že desetletja krogle **AccuBond** uspešno uporabljajo lovci po vsem svetu, tudi v Sloveniji. Uporablja jih tudi lovski tovariš Miha v risanici kal. 7 x 64 in glede natančnosti in učinkovitosti svoje **AccuBond** nima pripomb. S to kroglo je uspešno nadomestil prej uporabljeno kroglo **InterBond**, ki jih ne izdelujejo več. **AccuBond** s svojim načinom delovanja velja za univerzalno kroglo in je primerna za vse vrste lova in za strele na vso našo divjad.

AccuBond Long Range (LR)

Linijo krogel **AccuBond Long Range (LR)** so razvili kot odgovor na vedno večje povpraševanje lovcev, ki z močnimi naboji in zmogljivimi strelnimi daljnogledi streljajo na res velike razdalje. Taki lovci potrebujejo lovsko kroglo, ki je natančna in ki tudi na daljše razdalje (ob manjši hitrosti) dobro učinkuje na veliki divjadi. Da bi dosegli take izjemne zahteve, je **AccuBond LR** zasnovana tako, da je najmanjša hitrost, pri kateri se krogla še preoblikuje, 396 m/s (549 m/s za **AccuBond**), največja, pri kateri krogla ne bo razpadla,

Sl: 6 Krogli AccuBond LR (9,7 g) in AccuBond (9,1 g), obe 7 mm

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Sl: 7 Rezultati obremenitvenega testa; TTSX, AccuBond LR, ELD-X

pa 1036 m/s, čeprav Nosler nekje navaja, da ni zgornje omejitve. Za dodatno pomoč pri preoblikovanju pri majhni hitrosti je bakreni plašč v vrhu še nekoliko tanjši, nato pa proti dnu (zadku) postaja precej debelejši. Krogla *AccuBond Long Range* (krogla – spodaj, levo) je leta 2022 kot predstavnik krogel z vezanim jedrom zelo dobro prestala moje obremenitveno testiranje (Slika 7).

E-Tip – monolitna krogla

Leta 2007 so predstavili Noslerjevo monolitno kroglo *E-Tip*, ki sledi sodobni zasnovi monolitnih krogel. Zanj je značilna polimerna konica olivno zelene barve, zadek je blage čolničaste oblike, izvrtina v vrhu pa je dvostopenjska. Sama zasnova zagotavlja 95 % in večjo ohranitev mase. Krogla Nosler so manj

pogoste v Sloveniji in pred pisanjem tega članka sem vedel samo za dva lovca, ki sta preizkusila kroglo *E-Tip*. Prvi ni bil popolnoma zadovoljen s skupino zadetkov, ampak omenjeni lovec res zahteva, da se zadetki dotikajo. Drugi pa je menil, da krogla *E-Tip* ne daje takega učinka, kot ga je bil navajen. Spet drugi trije lovci so po pričevanju **Marka Gračnerja** izjemno zadovoljni s kroglo *E-Tip*. Prvi uspešno lovi s 7,1 g kroglo *E-Tip* v risanici nazivnega kalibra .308 Win., drugi z 8,4 g *E-Tip* v risanici kal. .270 Win., Marko pa je povedal, da je s kroglo *E-Tip* uplenil več deset divjih prašičev.

Med lovci, ki si sami polnijo strelivo z monolitnimi krogli, krogla *E-Tip* ni prav razširjena, vzrok sta dosegljivost in nekoliko višja cena (od 1,20 do 1,60 evra za kroglo *E-Tip*). Pri pregledu tujih člankov in testov avtorji navajajo, da krogla zadeva povsem dobro, nekateri drugi pa, da je včasih potrebno nekaj več preizkušanja, da dobimo res najboljšo skupino. Ker imamo s to kroglo najmanj izkušenj, sem podrobneje preveril, kako zadeva in kako deluje krogla *E-Tip*. Moje rezultate bom predstavil naslednjič, a naj glede krogel *E-Tip* že zdaj zapišem, da krogle delujejo zelo dobro (Slika 8).

Ballistic Tip Varmint, Varmageddon in BallisticTip Lead Free

Naštete krogle srečamo predvsem v kalibrih 5,6 mm in 6 mm za lov različnih plenilcev, kjer je pomembna čim večja učinkovitost in kjer je izstrel včasih celo nezaželen. **Ballistic Tip Varmint** sledi sodobni aerodinamični zasnovi **Ballistic Tip** od vrha do aerodinamične čolničaste oblike zadka, ki ima debelo dno. Od krogel **BallisticTip** - *Hunting* jo loči tanjši plašček, mehko svinčeno

jedro in praviloma dokaj velika odprtina na vrhu. Posledica tega je odličen, takojšen učinek ob zadetku. Zaradi močnega dna krogla ne razpade povsem, posledica česar je izstrel na telesu manjše divjadi. Lovski tovariš Tom je 2,6 g kroglo **Ballistic Tip Varmint** zelo uspešno uporabljal v naboju kal. .22 Hornet. Krogla se mu je, v kombinaciji z risanico Anschütz, izkazala kot natančna in odlična za lov lisic in šakalov; izstrel je bil dosežen v vseh primerih (Slika 9).

Varmageddon je krogla, ki ima podobno notranjo zasnovo, a ima raven zadek, plašček je v celoti zelo tanek (tudi dno), posledica česar sta izjemen učinek ob zadetku in manjša prodornost. **BallisticTip Lead Free** je enaka krogli **Varmageddon**, a namesto svinca uporablja v trdo jedro stisnjen baker v prahu. Plašček je tanjši kot po navadi, krogla pa ob zadetku povsem razpade in prodira zelo plitvo, praviloma ne daje izstrele. V ZDA navedene tri krogle uporabljajo za lov na kojote in prerijske veeverice (slika 10).

Druge krogle in strelivo

Nosler izdeluje tudi krogle za streljanje na tarčo, tekmovalne krogle vrste **Custom Competition** in **RDF (Reduced Drag Factor)**. Krogle RDF so zasnovane za izjemno visok balistični koeficient. Izdelujejo tudi monolitne nerazširne krogle **Solid**, namenjene za lov največje afriške divjadi. Med krogli za kratkocevno orožje nudijo tekmovalne krogle **Sporting Handgun-Pistol**, ekspanzijske krogle (in strelivo) **Assured Stopping Power ASP** in izdelujejo krogle z vezanim jedrom **Bonded Performance** za svoje strelivo

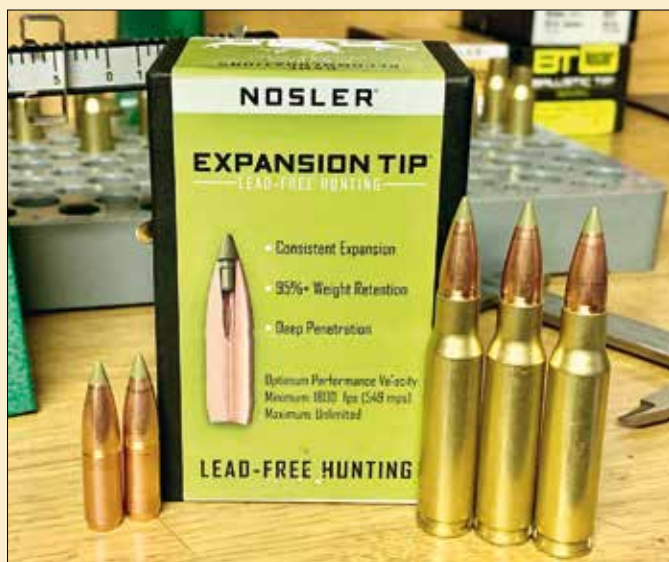

Foto: Gregor Hodnik

Sl: 8 Krogla *E-Tip*, 10,9 g, v naboju .308 Winchester

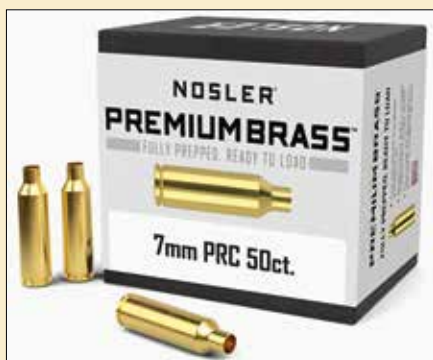

Foto: Gregor Hodnik

Sl: 9 Ballistic Tip Varmint v naboju .22 Hornet

Sl: 10 BT Varmint, Varmageddon, BT Lead Free

Sl: 11 Tulci Nosler

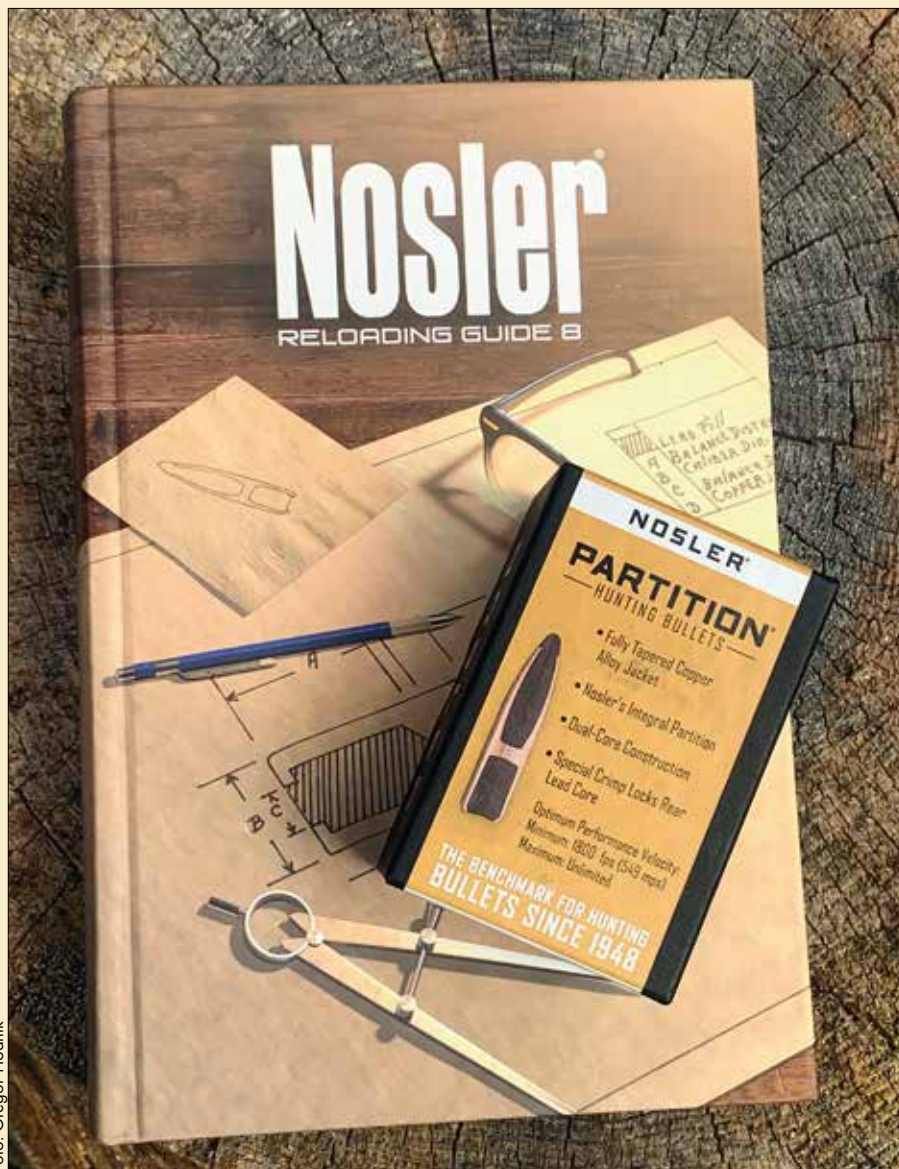
kalibra 9 mm Luger, 40 S&W, 10 mm Auto in .45 ACP. Podjetje Nosler izdeluje tudi strelivo, ki ga polni s svojimi krogli in tulci Nosler, pod imeni: *Assured Stopping Power*, *Ballistic Tip Hunting*, *Ballistic Tip Varmint*, *Defense Handgun*, *Expansion Tip*, *Match Grade*, *NoslerCustom*, *Trophy Grade*, *Trophy Grade Long Range*, *Trophy Grade Safari* in *Varmageddon*.

Tulci Nosler

Nosler izdeluje tulce za šestnajst standardnih kalibrov in dodatno pregledane ter obdelane tulce pod blagovno znamko **Nosler Premium Brass** za več kot petdeset kalibrov standardnih in redkejših kalibrov. Vsak tulec pregledajo ročno, razvrstijo po teži, ustje vratu tulca je posneto, dolžina tulca urejena, posneta je luknja za netilko, ki je pregledana, ali je koncentrična (Slika 11).

Noslerjevi nazivni kalibri in naboji

Nosler je zasnoval in izdeluje šest različnih zelo močnih nabojev, katerih

Sl: 12 Priročnik Nosler za ponovno polnjenje, št. 8, škatla s krogli Partition

značilnost je sodobna zasnova, kratkost naboja za standardno dolžino zaklepa in dno tulca, ki je ožje od telesa tulca. Ožje dno tulca omogoča, da je premer telesa tulca širši (več prostornine), čela zaklepa pa ni treba spreminjati, saj dno tulca ostaja standardno. Vrsto tulca z zožanim dnom srečamo tudi pod angleškim izrazom »rebated rim«.

Prvi naboj, ki so ga predstavili leta 2013, je bil **.26 Nosler**, sledili so mu **.28 Nosler** (2015), **.30 Nosler** (2016), **.33 Nosler** (2016), **.22 Nosler** (2017), in **.27 Nosler** (2020). Vsi, razen .22 Nosler, imajo osnovo v tulcu .300 Remington Ultra Magnum. Ime naboja (in nazivnega kalibra), npr. pri .26 Nosler, se nanaša na prvi dve decimalki pri colski oznaki kalibra (0,264" oz. 6,7 mm) in nosi ime podjetja, ki ga je izdelalo. Naboj .26 Nosler naj bi bil najhitrejši tovarniški naboj, ki uporablja krogle premera 6,5 mm. Krogla naboja .26 Nosler AccuBond LR – z nizkim zračnim uporom –, mase

8,4 g, obdrži toliko hitrosti na 370 m, kot je imajo standardne 6,5 mm krogle nabojev 6,5 x 55, .260 Remington, 6,5 Creedmoor na ustju. Vsi omenjeni naboji so namenjeni za lov.

Naboj .27 Nosler ima s 9,7 g kroglo iz 66 cm cevi približno 120 m/s večjo hitrost kot .270 Winchester, okoli 90 m/s večjo hitrost kot .270 WSM in okoli 30–46 m/s večjo hitrost kot potentni (močni) .270 Weatherby Magnum.

Zaključek

Krogle podjetja Nosler veljajo za kakovostne, a so manj pogoste v Sloveniji. Ker streliva Nosler ni na našem trgu, je rešitev za lovca samo ponovno polnjenje nabojev. Največjo izbiro krogel Nosler ponuja trgovina **Proarmis** iz Maribora. Zanimive rezultate preizkusa zadevanja in delovanja krogel podjetja Nosler bom predstavil naslednjič (Slika 12).

Gregor Hodnik

»Prav lovci smo morda prednostno primerni, da povežujemo«

Pogovor z dr. Mariom Deutschmannom, poslovodjo Koroškega lovstva (Avstrija)

Dr. Mario Deutschmann, upravni direktor Koroškega lovstva (Kärntner Jägerschaft), je doma v Sepcu (Truttendorf pri Grabštanju) Grafenstein, kjer je podedoval manjšo kmetijo. Po maturi na višji tehnični šoli v Celovcu je na dunajski univerzi končal študij pravnih ved in se zaposlil pri Združenju zasebnih kmetijskih in gozdarskih podjetij (interesni skupnosti veleposestniških gospodarskih obratov Avstrije). Po vrnitvi na Koroško se je zaposlil na Kmetijski in gozdarski zbornici in pri Zvezi Kmetijskih in gozdarskih podjetij Koroške. Od 1. aprila 2020 je upravni direktor Koroškega lovstva. Službo je začel sredi omejitvenih odredb, izdanih zaradi pandemije covid-19. Mario Deutschmann je poročen, oče sinov Paula Arnolda in Lukasa Valentina, ki ju vzgaja v duhu spoštljivega odnosa do narave in soljudi. Lovski izpit je opravil takoj po maturi in je trenutno tudi vodja lovske družbe v domačem kraju.

Dejal je, da ima najprijetnejše delovno mesto, ki si ga je mogoče zamisliti. »Saj te zjutraj skozi okno pozdravlja jelenjad.« To je grad Mageregg na severu Celovca, kjer je sedež Koroškega lovstva /Kärntner Jägerschaft.

FW: Spoštovani dr. Mario Deutschmann, kakšno je vaše delovno vodilo kot upravni direktor Koroškega lovstva?

MD: To sta enakopravno sodelovanje in razprava med lovci, lastniki zemljišč in prebivalstvom. Na Koroškem oz. v Avstriji je lov še iz časa monarhije povezan z zemljiškim lastništvom. Če med omenjenimi dejavniki ne bomo dosegli soglasja, bomo dolgoročno vsi med »zgubaši«, saj nobeden ne bo imel nobene koristi. Kajti zavedati se moramo, da z »vrtičkarskim« odnosom v lovstvu ne bomo prišli daleč. Pri vseh različnih ureditvah, mnenjih, pristopih in pogledih na lov in izzive, s katerimi se lovstvo sooča v sodobnem družbenem razvoju, brez čezmejnega sodelovanja med lovskimi družbami in zvezami ne bo šlo! Vsaka dežela zase in sama, najsi je to Koroška, Slovenija, Furlanija-Juljska krajina in druge, ne bo kos vsem nalogam, ki so pred nami. Kajti že zgolj krajevno ali območno/regionalno zavezujoče odločitve, na primer načrti odstrela divjadi, potr-

jujejo, da je pot do soglasja vseh dostikrat zelo trnova, ker ne moremo ustreči vsem in ostanejo le zamere. Še toliko bolj to velja za čezmejno sodelovanje in sklepe. A brez jasnih odločitev ne bo šlo.

FW: Prav lovci so že pred več leti, ne glede na politične sisteme, osebno prepričanje in lovsko ureditev v posameznih deželah in državah, spoznali pomen čezmejnega sodelovanja. Vzor takšnega sodelovanja je npr. Delovna skupnost lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora – DSLZJAP (nemško Arbeitsgemeinschaft der Jagdverbände des Südstalpenraumes (AGJSO). Kakšen pomen ima ta skupnost dandanes?

MD: Pred več kot sedemdesetimi leti, ko glede na takratne politične spremembe čezmejno sodelovanje sploh ni bilo nekaj vsakdanjega in samoumevnega, so pod geslom, da »divjad ne pozna meja«, tej skupnosti položili temelje Lovska zveza Slovenije, Koroško lovstvo in Štajersko deželno lovstvo. DSLZJAP je dandanes tudi

najstarejša evropska pobuda čezmejnega lovskega sodelovanja in vključuje lovske zveze/združenja od Slovenije prek Avstrije vse do Južne Tirolske in Trentina v Italiji; torej iz treh držav. Slovenščina, nemščina in italijanščina so samoumevno enakopravni konferenčni jeziki. Ob tem naj omenim še Zasedanje lovskih pravnikov alpskih dežel (Alpenländische Jagdrechtstagung) in druge pobude. Prav pri problematiki, povezani z volkom, ki buri duhove na celotnem alpskem loku, je razpoznavna daljnovidnost lovcev, ki se s to tematiko ukvarjajo že vrsto let, najsi bo to z razpravami o vračanju in priseljevanju velikih zveri, ki so nekdaj živele pri nas, kot so volk, ris in medved, kot tudi o pojavu zlatega šakala, ki poseljuje vse več evropskih območij. Ob tem pa ne pozabimo tudi na vidro in bobra.

FW: Na Koroškem so volkovi postali precejšna težava in pred nedavnim je koroška deželna vlada sprejela zakon za odvzem t. i. problematičnih volkov.

MD: Pred dvema letoma je bila sprejeta odredba o odvzemu problematičnih volkov in legalno je bilo odstreljenih nekaj volčjih osebkov. Lovci so obljubili, da bodo take volkove odstrelili (lepši izraz odvzeli) in tako pomagali kmetom, ki poleti govejo živino in drobnico odženejo na pašo v planine. Odvzem je bil in je še

Dr. Mario Deutschmann, Kärntner Jägerschaft

vedno časovno omejen na en mesec. Od 15. maja velja zakon, ki vključuje tudi pašne in planšarske pravice in razlikuje med rizičnimi in problematičnimi volkovi. Slednji so tisti, ki se brez strahu približujejo naseljem. Odstrelna doba je omejena na en mesec. S takimi ukrepi želimo preprečiti večanje volčje populacije in razvoj, kot ga poznajo v Nemčiji ali Švici. Na Koroškem ne načrtujemo lovne dobe za volka, ker število volkov oziroma volčjih tropov še ni tolikšno, da bi opravičevalo uvedbo lovne dobe za volka. Z omenjenimi ukrepi poskušamo število volkov že od vsega začetka ustrezno omejevati. Pri nas v Avstriji medved ni problematična vrsta zveri (divjad), ker jih je premalo.

Rad bi dodal, da z zakon-

skimi ukrepi lovci ne bomo iztrebili nobene živali, potrebni pa so ukrepi za pravilno upravljanje z divjadjo in tudi za zaščito domačih rejnih živali. Odločilni dejavnik je in ostaja človek. Vemo, da se v neokrnjeni naravi zadeve urejajo same, toda v naši, tako imenovani kulturni pokrajini brez človekovega poseganja žal ne gre in je na mestu vprašanje, koliko vider, volkov še prenese določeno naše okolje.

FW: *Kako na Koroškem kmetom povrnete škodo, ki jo povzroča divjad?*

MD: Leta 2017 je naša dežela z novelo lovskega zakona z odredbo ustanovila Sklad za

gajo gospodarske zmogljivosti lastnikov drobnice in je njihova učinkovitost vprašljiva. Marsikateri kmetje že resno razmišljajo, ali naj zaradi škode, ki jim grozi zaradi volka in ki grozi tudi pašnemu govedu ter celo konjem, še odženejo svoje živali na planine. To pa dolgoročno ogroža tudi planšarstvo in trajnostni obstoj planinskega sveta z veliko rastlinsko pestrostjo, nič manj pa tudi pohodniški turizem. Brez planšarstva se bodo planine slej ko prej zarasle in se spremenile v gozdove. Menim, da pri volku dolgoročno ne bomo prišli do skupne »evropske rešitve«, ki je določitev lovne dobe, kot že velja na primer za šakala.

MD: Načeloma naj pripomnim, da koroški lovski izpit sodi med najzahtevnejše v Avstriji, kjer lov sodi v pristojnost posameznih zveznih dežel in imamo zato v Avstriji tudi devet suverenih lovskih zakonov. Posamezne deželne lovske zveze znotraj Avstrije so se odločile o medsebojnem priznavanju lovskih izpitov. Primerjalno smo proučili tudi lovsko zakonodajo v sosednjih evropskih državah in deželah. Na lanskem srečanju na sedežu Koroškega lovstva smo celo ugotovili, da je izobraževanje, dopolnilno šolanje lovcev v Sloveniji, celo zahtevnejše kot pri nas na Koroškem; to velja predvsem za praktično stran. Zato bi bila velika napaka, če

novitve. Klub pojmujemo kot zastopstvo slovenskih lovov in lovcev v Avstriji, kot povezovalca lovcev v deželi in kot vezni člen med lovci ter lovstvom v prostoru Alpe-Jadran. Kako KL ocenjuje delovanje KPL?

MD: Opažamo da, čim večje so organizacije, tem bolj okorne so. Zato so društva, kot je Klub prijateljev lova - Celovec, zelo pomembna kot dejaven vmesni člen in učinkovit povezovalni dejavnik; so prava zgodba uspešnica! Klub ne združuje le slovenskih lovcev na Koroškem, ampak je dragocen pobudnik in povezovalec za širše čezmejno sodelovanje, na primer med LZS in KJ, ker skrbi za živo vez med njima, pa tudi v preostalem prostoru Alpe-Jadran, kar olajšuje tudi strokovno sodelovanje. Kot potrdilo in izjemen dosežek tega poslanstva, ki ga uresničuje Klub, naj omenim trijezični lovski slovar *Lov v treh jezikih - Jagd in drei Sprachen - Caccia in tre lingue*, ki ga je leta 2008 pripravil in izdal Klub prijateljev lova - Celovec v okviru čezmejnega evropskega projekta INTERREG in v katerega sta bila dejavno vključena Koroško lovstvo in Lovska zveza Slovenije. Ta slovar je doslej edini v celotni EU. Zato se mi zdi, da smo prav lovci morda prednostno primerni, da se povezujemo.

Predsednik KPL - Celovec Janez Kaiser in dr. Mario Deutschmann

poravnava škode od divjadi, ki je dotiran s približno štiristo tisoč evri. To je le škoda, ki jo povzročajo medved, volk, vidra in bober. Šakala, npr., v tej odredbi ni, ker ima na Koroškem ta zver lovno dobo. Pri nas škodo ocenjujejo in določajo pristojne ter pooblaščenice osebe za ocenjevanje in povračilo škode od zveri. Kot odškodnina se povrne samo cena za meso ubite živali.

FW: *Kaj pa zaščitni ukrepi kot so ograje, plotovi, ovčarski psi itn.?*

MD: Na Koroškem so tropi drobnice pregledni, planine strme, tako da zaščitni ukrepi kot ograje, plotovi, ovčarski psi in podobno zdaleč prese-

FW: *Lani poleti so na sedežu Koroškega lovstva v gradu Mageregg predstavniki Lovske zveze Slovenije in Koroškega lovstva na čelu s tedanjim predsednikom mag. Ladom Bradačem ter deželnim lovskim mojstrom Walterjem Brunnerjem razpravljali tudi o medsebojnem priznanju lovskih izpitov in lovskih kart/izkaznic. Pobudnik pogovora je bil Klub prijateljev lova - Celovec (KPL), strokovno in stanovsko zastopstvo slovenskih lovov in lovcev v Avstriji. Nekateri njegovi člani so že opravili vse zahtevane pogoje za pridobitev lovske izkaznice LZS. Kako daleč so ti načrti priznavanja v Avstriji, so že dozorili?*

določenih zadev ne bi priznali samo zato, ker so nekatere zadeve tam urejene drugače. Soglasno smo se dogovorili za pogoj pridobitve koroške lovske karte: kdor je v Sloveniji opravil lovski izpit pred letom 2004, mora na Koroškem opraviti še izpit iz streljanja (rečemo mu strelski izpit), drugi jo lahko pridobijo brez dodatnih pogojev. Predvsem Klub prijateljev lova - Celovec ima zasluge, da smo dosegli tako rešitev.

FW: *Leto 2024 je tudi leto dveh lovskih jubilejev. Koroško lovstvo / Kärntner Jägerschaft (KL) praznuje 75. obletnico, Klub prijateljev lova - Celovec (KPL) pa 60. obletnico usta-*

FW: *Kako ocenjujete status lovstva v zdajšnjem družbenem dogajanju?*

MD: Lovstvo in lovci so slej ko prej in vedno na očeh javnosti in družbe. Pri nas na podeželju ima lov zelo velik ugled, kar potrjujejo tudi mednarodne raziskave. Drugače pa je v urbanih okoliščinah, kjer je odtujevanje od narave občutljivejše in očitnejše. Zato je potrebno, da se lovci pravočasno pripravljamo tudi na prihodnje izzive in da javnost obširneje ter neprestano seznanjamo o delu lovcev in pomenu ter poslanstvu lovstva.

Hvala za pogovor, dr. Deutschmann.

Za revijo Lovec se je pogovarjal Franc Wakounig.

Na kratko iz tujega tiska ...

NEMČIJA: Že junija je lovec v bližini mesta Rüsselsheim Königstädten zaradi nenavadnega vedenja ustrelil divjega prašiča (ni kazal strahu pred ljudmi, ni bežal). Po preiskavah na veterinarskem uradu so potrdili, da je bil divji prašič okužen z APK; prvi primer APK v tej zvezni državi. Ker se v Nemčiji sev virusa še ni pojavil, so ugotovili, da so virus prinesli ljudje z okuženo hrano, najverjetneje klobasami, kar je okuženi prašič pojedel. Lovci, kmetje in drugi prebivalci so kmalu prejeli navodila in prepovedi, da bi preprečili širjenje, določena so bila tudi območja omejitve. Omejitveno območje sega od Hessische Bergstrasse na vzhodu in od Mainza do Osthofen v Porenju – Pfälškem. Po navidezni umiritvi stanja so potrdili izbruh APK tudi med domačimi prašiči v Hessnu, ki so jih usmrtili pod veterinarskim nadzorom.

Deutsche Jagdzeitung, avgust 2024

Foto: Milha Krotel

Črede navadnih gnujev in eland antilope v afriški savani

HRVAŠKA: Sedem mesecev po zadnjem izbruhu APK, 12. julija, se je tamkaj pojavil nov primer okužbe v občini Gradište v Vukovarsko-sremski županiji, kjer domače prašiče redijo na prostem. Prav tako se je pojavil nov primer okužbe v Bosni in Hercegovini. Zato je Ministrstvo določilo varovano območje v vasi Gornji Vinjani in v mestu Imotski, v Splitsko-dalmatinski županiji, določilo pa je tudi cono/območje nadziranja stanja, v kateri veljajo omejitveni ukrepi.

Dobra kob, avgust 2024

HRVAŠKA: Težava, ki pesti hrvaške lovce, so vedno pogostejši napadi volkov na lovske pse, kar je največji vzrok za konflikte med volki in lovci. Od leta 2010 do 2018 so bili prijavljeni 103 napadi, največ na pse, samce (82 %), stare približno tri leta (47 %). Največ psov (64 %) je poginilo med lovom na divje prašiče, območno pa so največ napadov zabeležili v Splitsko-dalmatinski županiji.

Dobra kob, avgust 2024

SRBIJA: Lovska zveza Srbije opaža precejšnje povečanje zanimanja za lov med mladimi.

V prvi polovici leta 2024 je od 3270 novih lovcev 30 % mlajših od 25 let. Lovska zveza Srbije si nenehno prizadeva za izobraževanje in usposabljanje novih lovcev, da bi ohranila in izboljšala lovsko tradicijo v Srbiji.

Dobra kob, avgust 2024

NAMIBIJA: Zaradi visokega odstotka prebivalcev, ki trpijo zaradi suše in lakote, namibijsko ministrstvo poroča, da naj bi gostujoči tuji lovci v nacionalnih parkih in na skupnih zemljiščih odstrelili skupno 723 glav prostoživečih živali. Meso in prihodki gredo namibijskim skupnostim. Ministrstvo se v boju proti lakoti usmerja predvsem k lovu na antilope, povodne konje, bivoile in slone. Tak lov je mogoč, saj se država že desetletja trudi za strategijo varstva vrst s trajnostnim in nadzorovanim lovom. Prostoživeče populacije divjadi so uravnovešene, na visoki kakovostni ravni ali pa se povečujejo. Poleg boja proti lakoti prostoživeče populacije lovijo, da bi omejili konflikte med človekom in živalmi, zaščitili poljedelstvo, vegetacijo in pomanjkljive zaloge vode.

Deutscher Jagdverband, internet, 29. 8. 2024

FRANCIJA: V Sedanu v Ardenih je bil ubit 66-letni lovec. Strelec, znanec žrtve, je bil obtožen nenaklepnega uboja. Slednji ni upošteval varnostnih pravil, ki veljajo za strelno področje in območje.

France info internet, 28. 8. 2024

EVROPSKA SKUPNOST (EU): Po raziskavi med prebivalstvom za mnenje o trofejnem lovu 53 odstotkov vseh vprašanih iz Italije, Danske, Poljske, Španije in Nemčije podpira lovske izlete (lovni turizem) le, če so učinki pozitivni. Nemški udeleženci so s 55-odstotno podporo pri tem celo nad povprečjem EU.

Jäger internet, 29. 8. 20224

NEMČIJA: Veliki metljaj (*Fasciola magna*) je bil v Italijo vnesen že leta 1865 in se nato razširil po Evropi v obrečne pokrajine. Znanstvena raziskava iz leta 2018 na Bavarskem je po proučevanju navadne jelenjadi, srnjadi in divjega prašiča ugotovila, da so jetra slednjih čista, medtem ko so jetra 3 % srnjadi in jetra kar 36 % navadne jelenjadi okužena z velikim metljajem. Da bi zaježili širjenje okužbe, so zmanjšali

populacijo navadne jelenjadi, kar je obrodilo sadove, saj se je od leta 2018 zelo zmanjšalo število okužene jelenjadi. Po mnenju avtorjev raziskave bi brez drastičnih ukrepov tvegali nadaljnje širjenje velikega metljaja in poginjanje jelenjadi.

Der Anblick, avgust 2024

NEMČIJA: V okrožju Regensburga si je bober za počivališče izbral cesto in tako povzročil nesrečo, ko je vanj trčil kolesar. Le-ta je dejal, da bobra trčenje očitno ni kaj dosti prizadelo, saj je po nesreči le stekel v bližnje koruzno polje. Na kolesarjevem dirkalnem kolesu pa je trk povzročil za okrog 1000 evrov škode.

Pirsch internet, 2. 9. 2024

NEMČIJA: V okrožju Vulkeneifel v Porenju-Pfalškem so uplenili dva muflona, okužena z virusno boleznijo modrikastega jezika (BT). Eden izmed ovnov je kazal znake okužbe, ni bežal, je dezorientiran in apatičen ter se večkrat usedel ob cesto in nanjo.

Pirsch internet, 2. 9. 2024

Pripravila:
Ana Marija Bolčina

O polhanju v Babnem Polju

JANE WEBER*

Starejši Babnopoljci so pozimi ob krušnih pečeh pripovedovali, da se lovec rodi in da mu je lovska strast položena v zibelko. Seveda je resnica drugačna in je povezana tudi z okoljem, v katerem je odrasčal nadobudni lovec. Res je pomemben morebitni vpliv očeta lovca, a je tu še poduk lovskih tovarišev, ki znajo pri novincu s svojimi zgodbami sprožiti nezadržno željo po lovu. Da nekdo postane dober in pravičen lovec, mora od zibeli do prvih lovskih uspehov prehoditi lepo pot učenja in nabiranja izkušenj. Stari babnopoljski lovci so na zadnjih pogonih v gostilni radi govorili mladim, da do podobe pravega »jagra« pomagajo tudi polharske izkušnje in nemalo je notranjskih lovcev, ki so sprva, številni že v otroštvu, lovili polhe in se pozneje posvetili velikemu lovu.

Foto: Jane Weber

Leta 2003 je bila dobra polšja letina. Mirko Poje je takole sušil polšje kožice pod kapom svoje drvarnice na Gmajni v Babnem Polju.

S polhanjem se je lahko ukvarjal vsakdo in ta starinska vrsta lova – o kateri so pisali že v 13. stoletju – je v marsikom prebudila lovsko žilico. Zgodbe, 'kako hudič polhe pase', so se mi že kot otroku vtisnile v spomin in odzvanjajo še dandanes. Moj sogovornik Mirko Poje (1939–2021) mi je v etnoloških raziskavah tik pred smrtjo pripovedoval, da so bili v njegovi mladosti in še prej najboljši polharji v vasi Babno Polje Brusov Janez

in Valetova brata Janez in Jakob. Logar Janez Ule je leta 1951, ko je bila izjemna polšja letina, v eni noči na območju Stiske ujel 108 polhov, kar še vedno velja za babnopoljski rekord. Pozneje sta bila med drugimi pomembna polharja Peter Bežan in Maks Sterle. Poje je lovil na Jerčinovi ravni, Urbanovem lazu, Rihtarjevi gmajni, v Gredicah, Beriščku in celo v Belem vrhu ter pozneje, ko je imel avto, tudi na

Vavkovcu. Sam si je izdelal lesene skrinjice (v Babnem Polju jim rečejo škrince) in kovinske pasti, v vasi pa so jih izdelovali tudi drugi mojstri. Sprva so kovinske pasti delali kovači, vaščan Anton Mauhar pa je še pred nedavnim lovil s kamnitimi kladami, kar je ena starejših oblik lova na polhe, ki jih sicer lahko spoznate v polharskem muzeju v pristavi gradu Snežnik v Kozariščah v Loški dolini. Kovinske pasti – stopalke že leta niso več dovoljene, saj polha velikokrat ne usmrtijo takoj in povzročajo muke.

Mirko Poje je po navadi nastavil 10 do 15 skrinjic, polha pa je odrł v treh minutah. Strastni polharji so bili tudi Mirkov oče in bratje. Stari Babnopoljci so polhe radi lovili ob polni luni; pa ne samo zato, ker so polhi aktivni v takšnih nočeh, lovili so jih tudi zato, ker še niso imeli baterijskih svetilk in jim je bila luna v veliko pomoč. Moj drugi ključni sogovornik Srečko Troha (1954), ki v okviru LD Babno Polje še vedno organizira družinske polharske noči, se je v pogovoru spomnil, da si je na polhanju pomagal s svečo ali laterno. V njegovi mladosti so otroci že hodili samostojno na polhe. Praviloma so lovili po 20. septembru, pozneje je bil zakonsko določen začetek lova po 25. septembru, zdaj pa se polhanje začne šele 1. oktobra. V Babnem

Foto: Jane Weber

Prizor iz Polharskega muzeja, s katerim upravlja Turistično društvo Loška dolina pri gradu Snežnik v Kozariščah v Loški dolini. Muzej je odprt ob nedeljah od 10. do 13. ure. Za ogled se lahko dogovorite na telefonski številki: 031/288-470.

Polju niso nikoli lovili s pomočjo dima, v okolici sosednjega hrvaškega Gerova pa so jih lovili tudi na tak način.

Spomini na dogodivščine

Moji spomini na prve polharske dogodivščine so z leti vse bolj živi in dragoceni in rad se spomnim prvih, ki so me pospremile v svet lova na polhe. Tako sem ohranil celo zgodbo o prvem polhu, ki sem ga ujel nedaleč od vasi. Na podstrešju Rihtarjeve domačije v Babnem Polju sem našel zajetno zbirko skrinjic, s katerimi so očanci lovili polhe v širnih okoliških gozdovih. Bile so stare, zamaščene, označene s hišno številko in narejene iz enega kosa lesa. Vzmeti niso bile več tako prožne kot nekoč, a so bile zanimive lovske

Foto: Jane Weber

Mirko Poje je bil eden najbolj znanih babnopoljskih polharjev. Dolga leta je bil tudi član naše lovske družine. V prostem času je bil ljudski godec na klavirsko harmoniko. Posnela ga je ekipa Radia Slovenija z etnomuzikologinjo Jasno Vidakovič na čelu. Fotografija je iz marca 2001.

naprave kljub temu še uporabne. Izbral sem si najbolj umetno izdelano in se odločil z njo ujeti svojega prvega polha. Potreboval sem kar nekaj časa, da sem ugotovil, kako je treba skrinjico naprožiti oziroma nastaviti. O tem mi je bilo nerodno povprašati stare polharje, ki bi se mi posmehovali. Za vabo sem uporabil drobno in trpklo lesniko s sosedovega vrta ter se pogumno odpravil na prvi lov. Naproženo skrinjico sem nastavil ob bukvino korenino nedaleč od vasi in se ob jutranji zarji odpravil pogledat, kako je z mojim ulovom. Skrinjica je bila prazna, prvo lovsko razočaranje pa veliko. Sosedov Janez me je nato le podučil, da moram skrinjico nataktniti na leskovo palico in jo nastaviti na debelo bukvino vejo, pod katero je veliko žira. Dal mi je tudi vedeti, da se bom moral odpraviti daleč v gozd,

saj pravi polharji lovijo v širnih bukovih in mešanih gozdovih, ne pa na privaških vrtovih, kamor si upa vsaka mila jera. Tu je bila prva težava. Strah me je bilo, čeprav mi je mati govorila, da je 'strah votel, okoli pa ga nič ni'. Zgodbe o tropih volkov, srečanjih z medvedi in predvsem z medvedkami, štorije o umrlih polharjih, katerih duše naj bi se jeseni sprehajale po lovišču, so naredile svoje in otročad se je le strahoma odpravljala v gozd. Tisto poletje, ko sva z očetom delala v gozdu, sem si skrbno izbral pravo bukev. Bila je stara, košata, z debelimi vejami in predvsem polna žira. Pod njo sem našel posušeno leskovko, kar je nakazovalo, da je tam nekdo že lovil. Skušal sem si zapomniti pot do očitno dobre stave, bila je namreč kar daleč od naselja, in v drugi polovici septembra, ko smo po navadi začeli poljšji lov, sem se odločil iti do nje. Strah sem omilil tako, da sem na polharski pohod povabil nekaj vrstnikov. Niso se mogli načuditi mojemu pogumu in polharskim spretnostim; znal sem namreč nastaviti polhom in to je bilo za prijatelje nekaj posebnega, ker so to znali le izkušeni polharski mojstri. Odpravili smo se do skrbno izbrane bukve in večje nastavili eno samo skrinjico. V veličastnem gozdu smo bili ponekod tihi, ponekod glasni. Strah je bil navzoč in bili smo ponosni, da smo ga kot osnovnošolci premagali. O tem, da bi šli že zvečer pogledat, ali smo kaj ujeli, kajpak še ni bilo govora. Strah pred nočjo je bil premočan in temà je bila tabu, ki smo se ga še bali prestopiti – premagali smo ga kakšno leto pozneje. V lepem jesenskem jutru pa smo le želeli zvedeti, kako je z ulovom. Strumno smo šli na pot, a le streljaj od vasi smo iz daljave zaslišali veličastno jelenovo rukanje, kar nam je znova pognalo strah po kosteh. Ker sem vedel, za kaj gre, sem združbo, ki bi najraje pobegnila domov, nekako pomiril in jo vzpodbudil za nadaljevanje poti po zeleni stečini. Jelena se pa že ne bomo bali! Približali smo se mojemu revirju na Tuškovi gmajni. Že od daleč sem opazil polhov rep, ki je molel iz skrinjice, in težko je opisati, kakšno lovsko veselje nas je prevzelo, sam pa sem bil kajpak najbolj ponosen. Ubogega polha smo nosili po vasi in se na vse pretege hvalili, kje in kako smo ga ujeli. To je bil moj prvi skromen lovski plen, a me je zaznamoval za vse življenje. Počutil sem se kot afriški lovec, ki je uplenil leoparda in si pridobil spoštovanje vse vasi. Za nameček je takrat v vas prihajal trgovec z živalskimi kožami. Odkupoval je tudi kožice polhov in tako se mi je obetal še zaslužek, kakšen dinar ali dva – to je bilo za otroka dodatna spodbuda. Več nadobudnežev iz tiste družine se je pozneje pridružilo pravim lovcem, vsi pa so še vedno predani in navdušeni polharji. Poznal sem celo take strastne polharje, ki so si v času poljšjega lova vzeli

dopust in vse noči preživeli v gozdu. V dobri poljšji sezoni so ulovili po več sto polhov in o njihovih lovskih spretnostih so pisali časopisi. Pozneje so mi povedali, da sem si za prvi uspešen lov na polhe izbral prav posebno bukev. Ko so namreč pred desetletji gozdni delavci odhajali z vso prtljago na delo na Hrvaško, so jih žene spremljale prav do moje bukve. Ko so prišli do nje, so se poslovili in zato so bukvi rekli »ta solzna« bukev; solzna je bila zato, ker so žene, ko so se poslavljale od mož, pod njo jokale. Zdaj je ni več.

Noči med babnopoljskimi polharji

Prečuti noč v hosti je bilo nekaj posebnege; kratkohlačniki smo se tega neizmerno

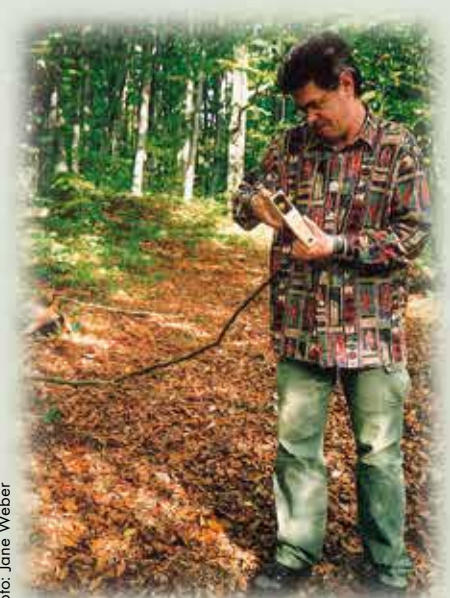

Foto: Jane Weber

Babnopoljski polhar nastavlja skrinjico na Kobenclovi gmajni. Kot je videti, je skrinjica pritrjena na dolgo leskovo palico, ki jo polhar največkrat nastavi na bukev ali jelko oziroma smreko blizu bukve. Polhi radi plezajo po iglavcih zaradi hrapavega lubja. Nato z iglavca preidejo na bukev z žirom, ki je njihova glavna hrana.

bali, nekaj let starejši najstniki pa nas niso hoteli kar tako vzeti s seboj, saj smo bili v napoto. Nekaj let pozneje, ko smo si, misleč, da nam nihče nič ne more, končno upali prvič na celonočni lov, se nam je pripetilo nekaj strašljivega. Nastavili smo globoko v gozdu, kako uro hoda od vasi, in se odločili ostati v lovišču. Bila je dobra poljšja letina. Polharji so domov nosili polne nahrbtnike polhov, žene pa so jih odirale pred hišnim pragom in tekmovala, katera jih bo hitreje pripravila za v lonec. Nekatere so uporabljale posebne nože, druge pa kar drobne šiviljske škarje, da je šlo delo hitreje od rok. Zakurili smo torej ogenj in čakali, da se bo stemnilo. Na prvem obhodu smo v skrinjicah našli ducat ujetih polhov in se

veselo vrnili v polharski tabor. Polhi so kihali vseprek, tu in tam je kakšen padel z bukve, vse dogajanje pa je bilo tako burno, da smo začeli res verjeti, da zlodej polhe pase. To naj bi bila naša prva prava polharska noč in uspešno smo jo začeli. Čez kaki dve uri smo se znova odpravili ogledat skrinjice. Hodili smo od ene do druge in lahko govorili samo: »Ničesar ni!« Bile so prazne in sprožene. Ko smo prišli do zadnje, nastavljene nad globoko grapo, in si znova v en glas začudeno rekli: »Nič ni,« se je iz teme oglasil gromek in strašljiv glas: »Nič ni in nič ne bo!« Drug za drugim smo jo zgroženi ucvrli proti vasi in o zadevi dolgo molčali, saj smo se bali osramotiti pred najstniki in starimi polharji. V gozdu pod Beriškikom smo pustili odeje, nahrbtnike in skrinjice. Čez

je znal sosedov Tone tako spretno povedati, da smo ga poslušali z odprtimi očmi in velikimi ušesi. V babnopoljski pokrajini res ne manjka brezen. Torej, polhar je šel na lov na vrh Beriškica s polnim nahrbtnikom skrinjic. A je zgrešil stezo in padel v globoko brezno, vendar ostal živ. V breznu naj bi bil dolgo, lovil je polhe, jih kar surove jedel in se tako preživljal. Ko je razmišljal, kako bi se rešil, se je domislil: polhu je okoli vratu zavezal zelen trak od svoje zelene lovske srajce in ga spustil na prostost. Takega polha je potem ujel njegov lovski tovariš in spoznal trak. Vedel je, od kod prihajajo polhi, zato je zbral vaščane in nesrečnega polharja so potegnili iz brezna, a je kmalu umrl. Seveda se je zgodba začela z nekoč, pa smo ji kljub temu sveto verjeli. Pozneje sem ugotovil, da jo poznajo tudi na Colu in drugod in da je del slovenske slovstvene dediščine, ki prinaša tudi nekaj polharskih ljudskih pripovedi, ki bi jih kazalo zbrati in urediti. Tista noč je bila res nekaj posebnega in le čakali smo, kaj se bo še zgodilo. Ko smo zbrano sedeli ob ognju in poslušali starejše fante, je okoli nas začelo pokati šibje. Poleti je v bližini medvedka napadla nekega zeliščarja in ga poškodovala, zato je imel strah še večje oči. Ob šumenju in pokanju vej sem lezel čedalje bližje ognju, saj sem se tako počutil varnejšega. Čez nekaj minut prave grozljivke pa se je pred nami znašel Peter, eden najbolj znanih polharjev našega kraja. Izgubil je baterijsko svetilko in se v temni noči bližal našemu ognju. Seveda je bil namenoma hrupen. Bili smo ga veseli in vnovič ni manjkalo zgodb iz polharskega življenja. V pogovoru smo si vili novega poguma in se dokončno odločili prebiti noč v gozdu, kar pa je bilo za nas zaradi vsega doživetega pravo junaštvo. Vreme se je poslabšalo in proti jutru je začelo celo snežiti. Ko je ogenj ugasnil, sem se predramil pod odejo, prekrito s snežinkami. Kljub slabemu vremenu smo imeli dober ulov in verjetno so se polhi tisto leto kmalu po prvem jesenskem snegu odpravili na dolgo zimsko spanje. Vsekakor je bila tisto polharska noč, ki se mi je najbolj vtisnila v spomin.

O zafrkantskih odnosih med polharji

Seveda pa med babnopoljskimi polharji ni manjkalo tudi manj strašljivih peripetij. Brusov ata, ki je vedel za malone vse polšine, se je poigral z nami tako, da nam je nekoč vse ujete polhe pobral iz skrinjic in jih dal nazaj vanje z repom naprej v odprtino skrinjice, torej tako, kot da so se polhi ujeli za rep oziroma zadnjo plat. Nam naivnejšem kajpak ni bilo jasno, kako se je to lahko zgodilo in šele leta pozneje nam je lovski tovariš že pokojnega Brusovega ata povedal, da je bila to atova potegavščina, ki so jo doživeli tudi številni starejši polharji, če so le starega Brusa prehiteli

v njegovih loviščih in lovili na njegovih stavah. Imeli smo tudi svoja pravila. Za največji zločin je veljalo, če si v gozdu ukradel plen, skrinjico ali past. S takšnim dejanjem si si nakopal veliko sramoto ne le med polharji, ampak tudi med drugimi vaščani. Vse skrinjice so bile dosledno označene in vedeli smo, komu pripadajo. Ker so se mi naše Rihtarjeve zdele stare in neugledne, sem jih prebarval z zeleno oljnato barvo, zaradi česar so imele močan in za polhe neprivlačen vonj. To sem kmalu dojel, zato sem jih namazal z marmelado in polhi so se znova začeli loviti kot na limanice. Zafrkantski odnosi so navzoči pri lovcih po vsem svetu in tudi pri naših polharjih in lovcih niso nobena posebnost.

V časih, ko še ni bilo lovopusta na polhe, je čas jelenjega roka sovpadal z obdobjem

O polhanju v Loški dolini piše urednik Janez Šumrada s sodelavci v knjigi Polharska dediščina Loške doline, ki prinaša tudi zanimive in dragocene podatke o polhanju v Babnem Polju in okoliških gozdovih (naslovnica knjige). Knjiga je izšla leta 2022 in jo lahko naročite na telefonski številki: (0)81 602 853.

nekaj dni je vse to v vas prinesel revirni gozdar, mi pa nikoli nismo izvedeli, kdo si nas je tako privoščil.

Polhanje v ljudskem slovstvu

Tudi ko smo bili v višjih razredih osemletke, ni manjkalo peripetij na naš račun. Bila je oktobrska sobotna noč, ko se je sezona polhanja že nagibala h koncu. Hladno jasno popoldne se je kar na lepem umaknilo oblačnemu in skoraj zlovesčemu večeru. Pripravili smo dračje, nastavili skrinjice in se tiho pogovarjali ob ognju. Zgodb o Jožetovem stričku in drugih legendarnih babnopoljskih polharjih kar ni zmanjkalo in starejši pobi so jih znali prepričljivo pripovedovati. Najbolj se mi je usedla v spomin prigoda o polharju v breznu, saj jo

Lovec Srečko Troha, član LD Babno Polje, vedno ko je dobra poljšja letina, organizira družinsko polharsko noč pri lovski koči na Županovem lazu. To je lovsko družabna prireditev, ki ohranja lokalno polharsko tradicijo in ne podlega zahtevam turističnih prireditev.

poljšjega lova. Marsikateri lovec se je na jelena odpravil z rukalom in vrečo z naramnicami, v kateri je imel skrbno pripravljene skrinjice. Srečko Troha mi je povedal, da so z eno skrinjico na noč ulovili tudi po štiri polhe. V gozdovih okoli Babnega Polja je polhanje še vedno priljubljeno in še je nekaj lovecev, ki so tudi predani polharji in jim v polharskih nočeh ne zmanjka bodisi resničnih bodisi izmišljenih pripovedi, ki pri mladih vzbujajo radovednost in željo po lovu, pri starejših pa obujajo spomine na lovske začetke. Meso polhov hranijo v zamrzovalnih skrinjah, še vedno pripravljajo poljšjo mast, kožic pa nihče v vasi več ne kupuje, čeprav jih nekateri krznarji v svojih delavnicah še odkupujejo, saj jih potrebujejo za popravila in po želji za nove izdelke.

* Avtor je član LD Babno Polje.

Na jereba

STANISLAV GRL

Ozrem se po lovski sobi. Pogled se mi ustavi na nagačenem gozdnem jerebu. Še danes, po toliko letih, vem, kje in kako sem ga uplenil; drag mi je spomin na lov na to ptico in na mojega pokojnega očeta. On me je naučil klicati (vabiti) na piščalko, a prekosal sem mojstra ...

Vse vrste piščalk si našel v najini lovski sobi: izdelane iz srnjakovega roga, iz mačjih kosti ali pa aluminijaste, iz trgovine.

Pozno v jeseni je dež trkal na okno. Slab dan se je začel in lov na jereba je bil prestavljen. Skrbno sem shranil piščalko iz srnjakovega roga v svoj suknjič. Počakati bo treba na boljše vreme. Najbolje je, ko pade nekaj slane in pritisne mraz. Takrat si jerebi iščejo revir in radoveden ptič kaj rad prileti na klic.

Ponoči sem se premetaval po postelji in komaj dočakal jutro. Vmes sem že podržal, v sanjah, krasnega jereba, s smrekovo kljukico, potegnjeno skozi kljunček. Ta divjad si je po uplenitvi vedno zaslužila zadnji grižljaj v kljunček in uplenitelj smrekov vršiček na desno stran klobuka.

Že dolgo je gozdni jereb pri nas zavarovan, marsikateri lovec gre mimo pojočega jereba in niti ne ve zanj. Pa tudi zanimanja za piščali in jerebe med lovci skoraj ni več. Počasi bo lov nanje le še bežen oddaljen spomin ...

Naslednji dan je z mrzlim jutrom prišlo nekaj upanja. V jerebov revir, tja pod vrhove, je naju odneslo z očetom. Tam sva večkrat slišala jerebe, kako so si brusili kljune po leskovem grmovju in v krošnjah starih hrusk zavzemali svoj prostor ter kokoške vabili s petjem. To je bil balzam za moja ušesa. Kdor v mojih letih na lovu ni sva enkrat poskušal ukaniti gozdnega trubadurja, tak ni vedel, kaj je res lep lov. »Jereba moraš imeti v ušesu,« je govoril pokojni oče, »le tako boš vedel, kje domuje, kje najraje prepeva in kako ločiti mladega od starega petelinčka.«

Oče mi je v roko potisnil en naboj, še zdaj ga vidim: križevci, 3 mm, rumen, s šibrami in na njem narisan fazan. »Bo

prinesel kaj sreče, ta naboj?« se v brado čisto tiho vprašam.

Mrzel veter naju je zjutraj pozdravil in nama dal vedeti, da zima ni daleč. Peš sva jo mahnila čez drn in strn, po grapah, čez potoke, skozi gozdove. Vse tja, kjer je jereb v hladno jutro tolikokrat zapiskal svojo skrivnostno melodijo. Oče ni imel vozniškega izpita in tudi ne avta, da bi se peljala. Takrat so bili skoraj vsi gozdarji brez prevoznega sredstva. Mimogrede naju je nadrl srnjak, ki je smukal ozeblo travo na robu gozda. Po njegovem bavkanju je ves gozd vedel, da nekaj ni v redu.

Narisel: Igor Pičulin

Prispela sva na rob travnika, kjer sva mislila priklicati jerebe. Počakati je bilo treba, da se je gozd umiril. Vsak s svojimi mislimi sva zatopljena sedla na ozeblo zemljo. Oče je, kot vedno, privlekel na dan cigareto in si jo prižgal. Kar ni bilo konca, tiste cigarete. Končno mi je s kimanjem glave nakazal, naj začnem klicati. Dolgo ni bilo odgovora na moje piskanje. Končno je nekje pod nama sfrfotal jereb s smreke in pristal dober streljaj nad nama, na smrekovi veji.

Jezno je zapiskal in iskal tekmeča ter se s kočijo, tako se je reklo, kadar je spustil peruti, cepetaje jezno zapeljal po veji. Dvignil sem puško, a me je opazil in se popeljal nižje. Grdo sem zaklel.

A kmalu je jereb spet zapel na veji. Rezek pok je pretrgal tišino, jereb je odfrčal. »Zgrešil sem ga,« sem si mislil.

A sem se hotel kljub temu prepričati. A glej, ga, zlomka, pod vejami krive smreke je ležal mrtev jereb, po perju na prsih pa je drobna kaplja krvi tiho polzela na tla. Torej sta na klic prišla kar dva jereba: eden je odfrčal s celim perjem, drugi je obležal mrtev. Pogladi sem prevarano ptico, drobna kaplja krvi je umazala tudi mojo dlan. Krvavo roko sem obrisal kar v lovske hlače.

Oče je prinesel dve trikraki smrekovi vejici: eno je nežno porinil v kljunček mrtvemu jerebu, drugo pa, omočeno z jerebovo krvjo, na štuli klobuka podal

meni. »Lovski blagor za prvega jereba,« je zmagoslavno rekel in si ponovno nadel klobuk. »Lepo trofejo si si pridobil, poglej njegov podrepek.« Tiste čase je bil pod repkom za lovce skrit 'jerebov zaklad', ki smo ga vedno skrbno izrezali in si ga potisnili kot trofejo za trak lovskega klobuka.

Tako se je končal najin lov. S kljukico sem skozi kljunček porinil smrekov vršiček, da sem uplenjenega ptiča lahko nesel. Srečen sem bil in ponosen sam nase.

»Najpomembneje je, da sem ga sam priklical,« sem se zmagovalno potolkel po prsih.

Tudi oče je z mano delil veselje; še zdaj vidim njegov nasmejani obraz. Brez njega bi zgodba, če bi bila sploh kdaj napisana, verjetno imela drugačen konec ...

Lov na polhe na Notranjskem

Sodnik dr. Hinko Dolenc (1838–1908), ki je od leta 1868 do 1878 služboval v Ložu in bil tudi sam lovec, je v Ljubljanskem zvonu leta 1903 objavil sestavek O gozdu in nekaterih njegovih ljudeh, kjer je mojstrsko opisal, kako je potekal lov na polhe na Notranjskem.¹ Rodil se je v Razdrtem pri Postojni. Sestavek so leta 1921 izdali tudi v Izbranih spisih.

S poljšim lovom se je pisatelj Dolenc seznanil že v svoji mladosti. Piše, da so bile v njegovi bližini v gozdu *Snežniška loza* velike bukve. Polhov je bilo dovolj, a nekdanj jih niso lovili s pastmi, ampak so jih samo »duplali«. V tako drevesno votlino ali duplo so podrezali z zakrivljeno šibo in »prebivalec« se je takoj oglasil: »Držen, držen.« Potem so ga z žico dobili (potegnili) iz dupla. Po navadi sta pri tem sodelovala dva lovca: prvi je drezal, drugi pa je čakal pred luknjo in z roko stisnil polha, ko je hotel pobegniti. Luknjo je obkrožil s palcem in kazalcem, da ga je takoj stisnil za glavico ali vrat, kajti če bi ga prijel bolj zadaj, bi ga polh pošteno ugriznil. V jeseni, posebno ob nedeljah, je veliko polharjev lovilo te glodavce na tak način.

Nekdanj je bilo veliko polhov na Nanosu in v Vipavskem gozdu. Dolenc piše, da je najbogatejši poljši plen tudi sam prinesel prav iz omenjenih gozdov, kamor je njega in tovariša speljal neki mlinar, ki je prišel iz Ribnice. Vipavci se namreč niso nikoli pečali z lovom na polhe.

Polhovo leto (leto, ko je bilo v goz-

¹ Naši predniki so že od nekdanj lovili polhe. Tak lov je prenehal samo v turških časih. Leta 1606 je v urbarju gospodstva Lož zapisana opomba, da kmetje zaradi martolozov (turških roparjev) ne morejo iti poleti v gozd po les, ampak samo pozimi. **Tudi lov na polhe je zaradi martolozov popolnoma opuščen.** (J. Kebe, Loška dolina z Babnim Poljem, 1996, str. 286)

dovih veliko polhov, so imenovali tudi »polšje leto«) je bilo zelo pomembno za gozdne kraje. Polhi so dajali dobro meso in mast, s kožicami pa tudi dober zaslužek. Tako leto pa je samo takrat, kadar obrodi bukev. Polhar se potrudil, da kvaterni teden tega meseca² že vse pospravi s polja. Na podstrešju potem poišče skrinjice ali samostrele (ponekod so jim pravili tudi »škrince« ali »šklopi«) ali naredi celo nove. Preden gre v gozd, ne sme pozabiti skrinjice, pipe s tobakom, koruzne moke, lonca ali kotlička, kosa slanine in sekirice.

Polhar mora v gozdu poiskati pravi prostor za uspešen lov, kar razbere po tem, kako polhi mečejo izdolben žir; kjer ga je na tleh pod drevesi malo, pasti ne nastavi. Seveda ne sme pozabiti na dobro vabo, kot so dišeča jabolka, suhe hruške, kutina, rožiči in tudi smokve. Zlasti pa je dobro, da ima s seboj stekleničko dišečega olja, npr. rožnega, s čimer se poveča privlačnost vabe, da polhu zadiši že od daleč.

Ko polhar izbere prostor, so njegova prva skrb drva. Biti jih mora veliko, a ne jelovih, ki pokajo in mečejo iskre, ker ni varno ležati v bližini ognja. V jeseni je noč že dolga in ponoči ni mogoče nabirati drv. Dober ogenj mora biti tudi zato, da se ob njem posušijo razcepljene in s trtami povezane leskove ali javorove palice, ki služijo za bakle.

Kje so pa *ražnji* za skrinjice? Za ražnje so potrebne dolge in tanjše palice, ki so podobne fižolovim preklam. Nanje polharji natikajo skrinjice, ki jih nastavljajo po drevju. Pripraviti je treba skrinjice, da bodo prav na rahlo naprožene. Na klinček v skrinjici pritrdijo z dišečim oljem pomazano vabo. To delo ne gre tako hitro od rok, kot bi kdo mislil. Za trideset skrinjic je potrebna vsaj poldruga

² Jesenski kvaterni teden se začne po 14. septembru. Kvaterni dnevi so srede, petki in sobote.

ura, da so vse pravilno naprožene, je napisal Dolenc. Vsako takó pripravljeno skrinjico nese polhar k drevesu, kjer jo želi nastaviti. Če skrinjice postavi bolj daleč od ognja, jih napne na svojem mestu, kar pa je težje.

Pisatelj piše, da med polharji ne bo nikoli končana debata, katero je najboljše mesto za nastavitve skrinjice. Da polh ne pleza rad po gladki bukvi, bo pritrdil vsak. Na splošno velja tudi, da ni boljšega mesta za past kot na nizki hojci (jelki) ali smrečici ali na drugem mladem drevescu, ki raste ob visoki bukvi. Kjer vejevje mladega drevesa sega do prve bukove veje, tja polhar obesi skrinjico in zagotovo bo večkrat »držala« polha v eni noči. Kaj pa če ni takih drevesc? Kam naj bi postavili past, če je sapa (veter), kam pred polnočjo, kam po polnoči, kam ob deževju, kam ob začetku lova, kam kasneje, ko postanejo polhi že debelejši? Kdor ujame največ »starcev«, je najbolj premeten polhar, ker oni odločajo o dobrem plenu, ko preštevajo polhe.

Ko se mračí, so polharji zelo utrujeni in pošteno lačni. Precej obloženi so hodili v hrib šest in tudi sedem ur ter ničesar užili (pojedli). Nekoliko počitka se prileže, še bolj pa, kar se lahko 'dene pod zob'. Požirek takega, ki nekoliko strese, ne škoduje, na vse to pa nekaj dima iz pipice. Prikažejo se prve zvezde in najbolj radovedna sova se oglasi v bližini. »O, kaj si že vstala? Pojdi drugam, tukaj bomo mi lovili,« se oglasi najzgovornejši (op.– ob sovinem oglašanju se polhi poskrijejo).

Ne traja dolgo in od drevesa prav blizu ognja začne kapljati. Ne, to niso vodne kaplje, polhi so že na drevju in mečejo žir. Ne vemo, ali se je enemu od ognja pokadilo ali ima nahod, eden je že začel kihati. En klinček je že padel v skrinjico. A polhar ni nestrpen, da bi šel takoj pobrat, do jutra se bo še naveličal. Če

Najstarejša slika lova na polhe na Slovenskem (A. Steinberg, *Gründliche Nachricht ...*, 1758)

je noč jasna, da je mogoče videti tudi brez bakle, kam naj stopi, je pobiranje polhov do polnoči prav kratkočasno. A po polnoči, ko polhar že zadremlje, pa je težje vstati, ko te tovariš dregne in reče: »No, gremo pobirat!« Če so skrinjice na pravih mestih, je prvo pobiranje najbolj izdatno, s tem pa tudi zamudno.

Noč in tema vse spremenita. Ko si postavil past, si dobro pazil, kje so v bližini druge in zato misliš, da ni mogoče, da bi katero zgrešil. Toda ko stopiš od bleščečega ognja in začneš previdno stopati, se hitro spremeni dnevna slika.³ Slabo je, če les za bakle ni dobro osušen, ker je treba večkrat mahati, da spet zagori.

Ko polhar stópi do prvega ražnja in posveti na skrinjico, rep visi. Doli z ražnjem, polha v malho! To je dobro mesto! Zopet napne vzmet in postavi na isto mesto. In tako naprej. Ko se vrneš k ognju, je vse živo okrog tebe. Ko se ogenj razgori in osvetli bližnje drevje, zagledaš še kakšnega polha, ki se je že

napasel in se guga na koncu veje. Tudi njihovo kihanje je slišati pogostejše. Sem ter tja se po dva polha tudi spoprime, ko se srečata na veji od drevesa do drevesa. Kar naenkrat vse utihne; na visoki bukvi se je namreč oglasila sova in pridružile so se ji še druge. Za vpitje lovcev na polhe se prav nič ne zmenijo. Kakor so prišle, tako so odšle; niti ko so priletele niti ko so odletele od njih ni bilo slišati najmanjšega šuma.

Ko so spet obhodili skrinjice, so pri eni opazili, da je bila sprožena, v njej pa je bila samo polhova glava – polha je odnesla sova. Dolenec nadalje piše, kar so mu povedali polharji, da so na skrinjico ujeli tudi sovo, ki je dala dobro juho in imela mehko okusno meso; kot kokošje, so zatrjevali.

Potem še piše, da ko gre polhar ob treh ali ob štirih zadnjokrat pobirat plen, se vrne že čisto izmučen. Na ogenj naloži še preostala debela polena, se uleže in odene (pokrije), če ima kaj s seboj, in zaspi »spanje poštenjaka. Kdor tega ni poskusil, še ne ve za vse sladkosti tega sveta.«

Zjutraj po zajtrku polharji poberejo pasti, preštejejo plen in premislijo, ali naj se premaknejo na drugi kraj ali ostanejo. »Če lovci lovijo skupaj, vlada lepa složnost, če pa lovijo vsak zase, je složnost morda tudi nekoliko 'kaljena' zaradi lovske zavisti, vendar ne pride med izkušenimi lovci do pravega nasprotja.«

Odločili so se, da bodo lovili še eno noč. Pred polšine (polšje luknje, od koder polhi prihajajo iz skrivališč – op.) so nastavili »tulce«⁴ in ko so imeli še čas, so tudi *duplali*. Nastavili so še nove pasti: ploščat kamen, primerne teže, so malo dvignili od tal in podenj nastavili vabo. Ko polh zagradi vabo, pade kamen nanj in ga ubije.⁵ Druga noč je bila podobna prvi; sicer ni bila tako uspešna, a vseeno so v malho zložili vsega skupaj »do tristo polhov«.

Janez Kebe

⁴ Dolenec piše, da so tulci pasti, ki so izdolbene ali zbite lesene votline z luknjo, ki jih polharji postavijo pred polšino.

⁵ Kamen naprožijo s tremi lesenimi zarezanimi klinčki, od katerih ima eden natakjeno vabo. Podobno je moj oče naprožil tudi past kladico za lov na kuno.

V tihoto listov

FRANC ČERNIGOJ

V tihoto listov vzveje piš
s pobočij.
Z vejami preplete svojo tenko dlan.

Zadrhtijo listi vinske trte,
vzdramijo se črički
v cvetovih sončnic polzastrih.
Z njimi zrejo skozi noč,
kjer v mraku luč ugaša.

In prav potiho se s cvetov razlije
pesem ...

Vstaja voda in se zлива v strugo,
da se razlije spet v ravnini brez
bregov.

Narisal: Igor Pičulin

Igor Pičulin
2024

Državna prvenstva v lovskem strelstvu za veterane in superveterane 2024

V letu 2024 je Komisija LZS za lovsko strelstvo in lovsko orožje izvedbo Državnega

prvenstva v lovskem strelstvu za veterane in superveterane (DP 2024) glede na predhodni razpis zaupala Lovski družini Kozje.

Državno prvenstvo v lovskem strelstvu za veterane in superveterane 2024 je potekalo od 24. 8. 2024 do 25. 8. 2024 v okolju Lovske družine Kozje.

Najuspešnejši strelci – superveterani (z leve): Leopold Travner, Stanislav Francelj in Darko Pahor

Foto: Komisija LZS za strelstvo in lovsko orožje

Najuspešnejši strelci – veterani (z leve) Janez Škrlič, Marjan Krevh in Milan Drofenik

Državno prvenstvo sta slavnostno odprla županja Občine Kozje Milenca Krajnc in predsednik LZS Alojz Kovšca, strelce pa so pozdravili Savinjski rogi-

sti in starešina LD Kozje Darko Kolar.

V dveh dneh tekmovanja, ki je potekalo v visokih poletnih temperaturah, je sodelovalo de-

Rezultati tekmovanja DP 2024:

VETERANI

	KOMBINACIJA		GOLOBI		MK-PUŠKA
1.	Marjan Krevh	1.	Evgen Makuc	1.	Janez Škrlj
2.	Janez Škrlj	2.	Marjan Krevh	2.	Anton Udovč
2.	Milan Drofenik	2.	Roman Osojnik	2.	Marko Jelen

VETERANI – EKIPNO

	KOMBINACIJA		GOLOBI		MK-PUŠKA
1.	Maribor	1.	Ljubljana	1.	Koroška
2.	Koroška	2.	Maribor	2.	Maribor
2.	Zasavje	2.	Gorenjska	2.	Zasavje

SUPERVETERANI

	KOMBINACIJA		GOLOBI		MK-PUŠKA
1.	Stanislav Francelj	1.	Anton Zupan	1.	Stanislav Francelj
2.	Darko Pahor	2.	Bojan Urbančič	2.	Tone Koprivšek
2.	Leopold Travner	2.	Stanislav Francelj	2.	Darko Pahor

SUPERVETERANI – EKIPNO

	KOMBINACIJA		GOLOBI		MK-PUŠKA
1.	Kočevo	1.	Kočevo	1.	Maribor
2.	Maribor	2.	Posavje	2.	Kočevo
2.	Posavje	2.	Celje	2.	Koroška

vetinosemdeset strelcev od prijavljenih sto enega strelca. Tudi letos se namreč prijavljena ekipa ZLD Ptuj - Ormož ni udeležila tekmovanja.

Na tem mestu bi se strelcem rad zahvalil za športno in kulturno obnašanje, LD gostiteljici tekmovanja pa za lepo in kakovostno tekmovanje na dobro pripravljenih streliščih ob izborni kulinariki.

Na Državnem prvenstvu so naziv mojster strelec dosegli:

Glinasti golobi:

Anton Zupan, Bojan Urbančič, Stanislav Francelj, Anton Željko, Darko Štern, Darko Pahor, Milan Sedminek, Leopold Travner, Marjan Burjan, Vladimir Hace, Janez Pavli, Slavko Prah, Anton Hudernik, Evgen Makuc, Marjan Krevh, Roman Osojnik, Milan Drofelnik, Janez Škrlj, Janez

Gošnjak, Dušan Krajnik, Zdravko Molka, Grušovnik Vili, Robert Markič, Marko Jelen, Tomaž Končan in Dušan Zupan.

MK-puška:

Marjan Krevh, Milan Drofelnik, Janez Škrlj, Dušan Krajnik, Marko Jelen, Anton Udovč, Zlatko Pogorelič, Franci Vidmar, Igor Horvat, Zdravko Brezovšek, Stanislav Francelj, Tone Koprivšek, Darko Pahor, Franc Kušter, Vladimir Hace, Jože Koritnik, Franc Pavlovič Leopold Travner, Martin Željko, Vojko Gorišek in Slavko Prah.

Javno bi se rad zahvalil vsem sodelujočim sodnikom, članom LD Kozje in Občini Kozje, ki so omogočili, da se je uspešno končalo še eno Državno prvenstvo v lovskem strelstvu.

Matija Janc

Predstavniki članic Postojnsko-Bistriške ZLD na zasedanju v Pivki

V torek, 18. 6. 2024, so se lovci članic **Postojnsko-Bistriške zveze lovskih družin** (PBZLD) zbrali v Krpanovem domu v Pivki na zasedanju in se podali tudi na vodeno raziskovanje čarobnega gozda Centra o velikih zvereh – Dina. Center je nastal v sklopu projekta *Carnivora Dinarica*, ki je potekal med letoma

2018 in 2021 z glavnim ciljem izboljšati varstveno stanje velikih zveri: **risa, volka in medveda** ter ljudem omogočiti boljše razmere za sobivanje z njimi. Svet velikih zveri je zanimiv in zaradi zapletenih odnosov vseh organizmov v gozdnem ekosistemu pogosto nerazumljiv. Lovci smo ključni deležniki v spremljanju stanja populacij velikih zveri, pri pridobivanju podatkov s terena ter pri dolgoročnem ohranjanju vseh populacij velikih zveri v naših gozdovih, česar ne izpostavljamo dovolj jasno in glasno.

Sodelovanje z LZS

V Centru o velikih zvereh DINA – Pivka

Vse foto: Marjeta Marinčič

Povezovanje lovskih družin PB ZLD z mladimi

Zbrane tovariše v zelenem je najprej nagovoril predsednik PB ZLD **Božidar Štemberger**, ki se je zahvalil **Zavodu za turizem Pivka** za gostovanje v Centru o velikih zvereh Dina.

Predsednik Lovske zveze Slovenije (LZS) **Alojz Kovšca** se je v uvodnem nagovoru spomnil tudi na prvi povezovalni marčevski dogodek *Doživite Pivko z lovci*, ki je potekal pod okriljem študijskega krožka *Mi in zveri* ob podpori LZS. Zbrane je pozval k vključevanju in poročanju o delovanju posameznih lovskih družin v njihovem lokalnem okolju, saj je sodelovanje eden od pomembnih stebrov lokalnih LD in krovne lovske organizacije.

Uvodno vodenje in raziskovanje lovcev v omenjenem središču je nudilo možnosti za širitev znanja o skupnem habitatu naših vrhunskih plenilcev in priložnost za neformalne pogovore lovskih tovarišev pred formalnim zasedanjem predstavnikov članic PBZLD.

Tjaša Žgur

70 Let LD Paloma - Sladki Vrh

Pri obnovljenem lovskem domu LD Paloma s Sladkega Vrha so 17. 8. 2024 praznovali 70-letnico ustanovitve te LD in 60-letnico odprtja njenega prenovljenega lovskega doma na Vranjem Vrhu. Številne lovce, goste in domačine je pozdravil in nagovoril starešina **Peter Nikl**. Pokrovitelj slovesnosti in slavnostni govornik je bil župan Občine Šentilj mag. **Štefan Žvab**, ki se je lovcem zahvalil za dolgoletno odgovorno skrb pri varstvu narave in divjadi. Poleg tega je izpostavil, da so vseh sedem desetletij ohranjali temeljne vrednote slovenskega lovstva, negovali lovsko tovarštvo in etiko ter vedno dokazali, da znajo stopiti skupaj in podpirati drug drugega. Kot posebno vrednoto slovenskih lovcev je izpostavil opravljeno neplačano delo za skupno dobro. V kulturnem programu so nastopili Rogisti Lovske zveze Maribor in vokalna skupina Kulturno-umetniškega društva Mejnik iz Šentilja. Slovesnosti so se udeležili tudi visoki predstavniki Lovske zveze Slovenije in Lovske zveze Maribor, lovci iz sosednjih in prijateljskih LD Jakob, Pesnica - Jarenina, Šentilj, Lenart, Sv. Ana, Sv. Jurij, Kozlek, Zemon in Velka, pa domačini ter predstavniki drugih društev in organizacij s Sladkega Vrha in iz Občine Šentilj, s katerimi lovci dobro sodelujejo.

LD Paloma s Sladkega Vrha, ki šteje eno članico in dvainštirideset članov, upravlja z divjadjo v 2.258 hektarov velikem lovišču, od tega je 2.076 ha lovni površini. Je članica Lovske zveze Slovenije in območne Lovske zveze Maribor ter je vključena v Slovenskogoriško lovskoupravljavsko območje (LUO). V lovišču je gospodarsko najpomembnejša divjad srnjad, ki je v lovišču enakomerno zastopana in je v dobri kondiciji ter tudi številčno dobro usklajena z okoljem. Načrtovani odvzemi srnjadi iz lovišča so bili v zadnjih letih ustrezno uresničeni. Občasno v lovišče zaidejo tudi divji prašiči in šakali. Njihovo navzočnost in pojavljanje, tako kot v drugih loviščih LD slovenskogoriškega LUO, neprestano spremljajo. V lovišču živijo ujede in manjše zveri, zlasti lisice in kune, pa sove, sive vrane, srake in šoje. Število male divjadi (poljski zajci, fazani, jerebice) se tudi pri njih zmanjšuje zaradi sprememb v naravnem okolju in kmetijski pridelavi. Zato si lovci že dalj časa prizadevajo predvsem ohraniti njihovo naravno življenjsko okolje, kolikor je v zdajšnjih razmerah sploh še mogoče. Pri fazanu jim to nekako še uspeva, številčno stanje jerebice pa je zaradi številnih negativnih naravnih dejavnikov že lep čas na robu obstoja. Jim je pa nekako uspelo obrniti negativne trende pri številčnosti poljskega zajca. Na njegovo številčnost tudi v njihovi LD vplivajo vremen-

Foto: Marjan Toš

Predstavniki LZS Franc Krivec (levo) in šentiljski župan mag. Štefan Žvab (desno)

ski dejavniki, povozi na cestah in nekaj malega bolezn. V LD skrbijo tudi za uporabne lovske pse (kinologijo), strelstvo in lovni turizem. Dobro sodelujejo z lokalno skupnostjo, to je Občino Šentilj in s KS Sladki Vrh, in se med drugim vključujejo v vsakoletne čistilne akcije. Sodelujejo s šolo in vrtcem ter se povezujejo z drugimi sorodnimi društvi in organizacijami v skupnih prizadevanjih za varstvo narave in prostoživečih vrst. Kot zanimivost naj omenimo, da so tudi mnogi njihovi lovci aktivno sodelovali v vojni za Slovenijo leta 1991.

Na slovesnem praznovanju so podelili priznanja in odlikovanja LZS: znak za lovske zasluge so prejeli **Vlado Lilek, Janez Mihelič, David Mihelič Voglar, Damjan Nikl, Branko Pivec, Miroslav Senekovič in Jelena Roškar**; zlati znak za lovske zasluge so dobili

Vojko Černič, Štefan Hrnčič, Franc Kacijan, Damjan Lorber, Janko Lorber, Drago Muhič, Peter Nikl in Aleksander Ferik; z redom LZS za lovske zasluge III. stopnje so odlikovali **Jožefa Šikerja**, z redom LZS II. stopnje pa **Vladimirja Lešerja**. Spominski listini LZS sta prejela dva dolgoletna izjemno zaslužna člana: **Franc Polanec in Jožef Ferk**. Odlikovanja je zaslužnim vročil član UO in predsednik Komisije za priznanja in odlikovanja LZS **Franc Krivec**. Poleg odlikovanja LZS so podelili še plakete in priznanja LZ Maribor. Priznanje je prejela **LD Paloma Sladki Vrh** za sodelovanje z območno LZ, izmed članov pa so jih prejeli **Jožef Šauperl, Roman Roškar, Leopold Kristl, Franc Kristl in Franc Horvat**. Plaketo LZ Maribor je prejel **Rudolf Ferk**. Ta priznanja je lovцем podelil predstavnik LZ Maribor dr. **Marjan Toš**. LD Paloma je podelila veliko spominskih priznanj mnogim ustanovam in podjetjem, ki so jim pomagali že v preteklosti in so jih podprli tudi pri organizaciji in izvedbi praznovanja 70-letnice delovanja LD in 60-letnice odprtja lovskega doma. Med drugimi sta priznanji prejeli tudi Lovska zveza Slovenije in Lovska zveza Maribor.

Jubilej so sklenili s sproščenim družabnim srečanjem, na katerem ni manjkalo lovskega kulinaricnih dobrot, predvsem pa ne obujanja spominov na nepozabna lovska doživetja. In še to – ob jubileju so tudi obnovili lovski dom. Kot se za lovski praznik spodobi.

M. T.

Arhiv LD Paloma

Člani LD Paloma - Sladki Vrh ob 70-letnici

Nepozaben dvojni praznik anovskih lovcev

Zadnjo avgustovsko nedeljo letošnjega vročega poletja so ob 70-letnici ustanovitve LD Sv.

Ana v Slovenskih goricah v dolini reke Ščavnice slovesno odprli sodoben lovski dom in pripravili odmevno lovsko-kulturno in družabno prireditve.

Jubilej je bil v znamenju odprtja novega, ekološko zgrajene-

ga lovskega doma. Slovesnost v velikem prireditvenem šotoru se je začela s slovensko himno v sijajni in nepozabni izvedbi mlade violinistke **Sare Roškar**. Potem so prišli na oder Rogisti LZ Maribor in mogočno odtrabili še lovsko

himno. Program je vsečno in domiselno povezovala prof. **Breda Špindler**, sicer vnukinja prvega starešine LD Sv. Ana **Jožeta Snajderja**. Z izbranim veznim besedilom je dodala nepozabno kulturno podstat odmevnemu

Foto: Melisa Zadavac

Ekološko zgrajeno novo domovanje anovskih lovcev v dolini Ščavnice

Foto: Marjan Toš

Lovski dom so odprli starešina Marjan Kramberger (v sredini), župan Martin Breznik (desno) in podpredsednik LZS Marjan Gselman (levo).

dogodku, ki ga je poleg množice lovcev spremljalo tudi veliko domačinov od blizu in daleč. Zeleni bratovščini v čast!

O zgodovini in prehojeni sedemdesetletni poti je spregovoril starešina **Marjan Kramberger**, ki je tudi posebej pozdravil podpredsednika LZS in predsednika LZ Maribor **Marjana Gselmana**, župana Občine Sv. Ana **Martina Breznika**, ravnatelja anovske devetletke **Sandija**

dogovorili o razmejitvi ter ustanovitvi nove LD Zg. Ščavnica. Ustanovni občini zbor je bil 13. 3. 1954. Za prvega starešino je bil imenovan Jože Šnajder. Ob ustanovitvi se je lovska družina imenovala LD Zg. Ščavnica in tako je bilo vse do leta 1994, ko so jo preimenovali v LD Sv. Ana v Slovenskih goricah. Prvega starešino Jožeta Šnajderja je nasledil dr. **Dušan Markoli**, njega pa zdajšnji starešina Marjan

Župan Občine Sv. Ana Martin Breznik je izpostavil velike posledice naravnih sprememb, zaradi katerih med drugim po sedmih desetletjih v lovišču ni več videti poljskih kur. Del nekdanje čarobnosti narave so le še gozdovi, kar daje nekaj upanja divjadi drugih vrst. Lovcem se je zahvalil za opravljeno delo in pohvalil njihov trud med gradnjo novega doma. Pri tem so jim pomagali številni občani, zato naj bo novi dom

upano s koncesijskimi pogodbami, opravljamo odgovorno, upoštevajoč tudi visoka načela lovske etike in lovsko tradicijo z ohranjanjem lovskega šega in običajev. LD je podelil spominsko priznanje LZ Maribor.

Podpredsednik LZS in starešina LD Sv. Ana Marjan Kramberger sta podelila sedem znakov za lovske zasluge in dvanajst zlatih znakov za lovske zasluge zaslužnim članom LD Sv. Ana. **Franc Šober**, **Anton Zupanec** in **Peter Žugman** so prejeli red za lovske zasluge III. stopnje, dr. **Dušan Markoli** pa red II. stopnje, s katerimi jih je odlikovala LZS. Šest anovskih lovcev pa je prejelo priznanja LZ Maribor. Ob tej priložnosti je starešina LD Marjan Kramberger podelil tudi vrsto zahval LD Sv. Ana ustanovam, organizacijam in številnim posameznikom za uspešno sodelovanje ter pomoč pri izgradnji novega lovskega doma. V bogatem in umetniško vrhunskem kulturnem programu so poleg Rogistov LZ Maribor nastopili še Cerkveno-prosvetni pevski zbor Kulturnega društva Sv. Ana pod vodstvom akad. glasbenice prof. **Natalije Šijanec** in vokalni duet **Nataša Šijanec – Eva Gosak**.

Po osrednjem delu prazničnega programa so slovesno odprli čudovit, ekološko zgrajen lovski dom. Zeleni trak pred vhodnimi vrati so slovesno prerezali starešina LD Sv. Ana Marjan Kramberger, anovski župan Martin Breznik in podpredsednik LZS Marjan Gselman, blagoslovil ga je domači župnik **Tonček Fras**. Dvojni praznik so sklenili s sproščenim družabnim srečanjem in obujanjem spominov. Bilo je lepo in doživeto praznično lovsko popoldne, ki ga kronisti lokalnega dogajanja ne bodo mogli spregledati.

M. T.

Foto: Marjan Toš

Člani LD Sv. Ana na odru

Šijanec in domačega župnika **Tončka Frasa**.

Začetki tega lovskega kolektiva segajo v leto 1953, ko so se lovci **Jože Šnajder**, **Franc Flegar**, **Rudi Špindler**, **Jožef Krajnc**, takratni šolski upravitelj **Rudi Roter**, **Friderik Majer**, **Jurij Steinfelser** in **Henrik Rajšp** začeli pogovarjati in dogovarjati o ustanovitvi samostojne LD. Po vojni sta imeli na njihovem območju lovišči LD Marija Snežna – Velka in Benedikt. V začetku marca 1954 so organizirali posvet med obema LD in se sporazumno

Kramberger. Ustanovnih članov se zdajšnjih štirideset članic in članov LD spominja z velikim spoštovanjem in hvaležnostjo. Zdaj je njihov najstarejši član **Janez Vajnhandl**, iz leta v leto pa prihajajo mlajši člani in članice. Ob ustanovitvi so bile razmere v lovišču bistveno drugačne, kot so dandanes, ko se tudi na njihovem območju odražajo posledice mnogih nepremišljenih in grobih posegov v naravno okolje. Zato je njihova poglobljena skrb ohranjanje življenjskega okolja divjadi tam, kjer so zanj še možnosti.

skupno domovanje vseh. LD je podelil spominsko sliko Občine Sv. Ana. Marjan Gselman pa je v pozdravnem nagovoru med drugim dejal, da »narave kot celote nihče ne more globlje razumeti kakor tisti, ki smo z njo najtesneje povezani. Za nas lovce je narava vedno odprta in nikoli prebrana knjiga modrosti, skrivnosti in razodetja. Zato je spoštujemo in ohranimo tudi za prihodnje rodo-ve. Slovenski lovci že dolga leta v praksi sledimo načelu trajnostne rabe naravnih virov. Upravljanje z divjadjo v loviščih, ki nam je za-

Tradicionalna strelska tekma LD Gozdnik - Griže ob prazniku dela

Lovska družina Gozdnik - Griže je 2. 5. 2024 priredila tradicionalno strelsko tekmo ob prazniku dela za pokal Občine Žalec. Tekma je bila v bistvu priprava in usposabljanje obnem za lovsko pravičen strel na

divjad. Druženja so se udeležili lovci več LD, ki so tekmovali kot *ekipe, člani, veterani in super-veterani*. Že na začetku jim je ponagajala več kot trideset let stara naprava za metanje golobov. Tekmovalci so z enourno zamudo počakali na ekipo LD Škale, ki je na prošnjo predsednika strelske komisije LD Gozdnik - Griže **Bogdana Verdeva** s seboj pripeljala svoj stroj in ga prijazno posodila za to tekmovalje, za

Prizor s strelskega tekmovanja LD Gozdnik - Griže

Najboljšim strelcem sta pokale podelila starešina in predsednik strelske komisije LD Gozdnik - Griže.

kar se jim na tem mestu najlepše zahvaljujemo. Tekmo so kljub dežnim ploham uspešno izpeljali. Lovsko tekmovalje je potekalo po vseh predpisih in varnostnih ukrepih. Starešina LD Gozdnik - Griže **Peter Štraus** se je na koncu zahvalil vsem udeležencem in sponzorjem ter Občini Žalec za podarjene pokale, ki sta jih podelila in najboljšim strelcem čestitala starešina in predsednik strelske komisije.

Ekipno je zmagala LD Dobrna, pri članih **Boštjan Repas** (LD Dobrna), pri veteranih **Jure Žohar** (LD Oljka), pri super-veteranih pa **Andrej Drevenšek** (LD Gozdnik - Griže). Ker lovci radi prihajajo na Gozdnik, bomo morali v lovski družini razmisliti o nakupu nove naprave za metanje glinastih golobov. Morda se bo našel celo kakšen sponzor ...

Andrej Drevenšek

Lovski dan v Železni županiji

Tradicionalna so postala srečanja predstavnikov **ZLD Prekmurje** s kolegi v Železni županiji na Madžarskem. Letos je bila prireditev časovno premaknjena na 17. 8. 2024, a na istem mestu kot doslej, v graščini Batthyány v Körmendu na Madžarskem. Delegacija ZLD Prekmurje v zasedbi dr. **Arpad Köveš**, **Jože Horvat** in **Jeno Kalamar** se je odzvala vabilu madžarskih lovcev. Madžari še iz

časov monarhije namenajo veliko pozornost prireditvi Lovski dan in tudi zaščitniku lovcev svetemu Hubertu.

Prireditev je postala ljudska in se je radi udeležujejo vidni člani oziroma predstavniki tamkajšnjega političnega, kulturnega in gospodarskega življenja Železne županije in tudi državnih institucij iz Budimpešte.

Tudi letos je bila organizatorica **železno-županijska podružnica Madžarske lovske zbornice**, kjer nas je kot goste sprejel gospod **Donczecz Gábor**, slovenske gore

Naša gostitelj Donczecz in Gagyi (leva) ob slovenski delegaciji: Kalamar, Köveš in Horvat

list, Slovenec z dušo in telesom, s katerim ZLD Prekmurje vzdržuje pristne stike in sodeluje na različnih ravneh lovstva. Na slavnostni prireditvi je bil letos moderator in povezovalac **László Nagy**, tudi stari znanec prekmurskih lovcev.

Po jutranjem sprejemu ob zajtrku je sledilo spoznavno srečanje gostiteljev s predstavniki delegacij.

Začetek prireditve so ob 10. uri naznanili domači rogisti, sledili pa so jim govorniki. Slovesnost je uradno odprl gospod **István Gagyi**, predsednik Madžarske

železno-županijske podružnice Madžarske lovske zbornice, sledil je župan mesta Körmend **István Bebes**, **V. Németh Zsolt**, državni sekretar ministrstva za energijo, pristojen za vodno gospodarstvo. Sledil je **Péter Bajdik**, generalni sekretar Madžarske lovske zbornice, in na koncu še izvršni predsednik Madžarskega nacionalnega združenja za zaščito lova **Pechtol János**.

Po izčrpnih, nekaterih skoraj dolgočasnih govorih, ki so poudarjali pomen lovstva, varstva okolja in sodoben pristop človeka

Župnik László Kiss je znal nasmejati dobršen del poslušalcev.

Tudi brbotanje v kotličkih je bilo sestavni del Lovskega dneva v Železni županiji.

Tokrat je bil povezovalac in moderator prireditve László Nagy.

Sprejem mladih lovcev v zeleno bratovščino

do narave, je sledila *Hubertova maša*, ki jo je daroval domači katoliški župnik **László Kiss**. Ob uvodni predstavitvi škofa Huberta se je tudi letos v šaljivem tonu

spregovoril o zagatah in težavah sodobnega madžarskega človeka, povezanega z naravo in okoljem. Župnik Kiss je pravi vzorec ljudskega duhovnika, iz njega vejejo

pristnost, preprostost in dobrota. S smešnimi vložki iz vsakdana je ustvaril pravo vzdušje in nasmejal številne, tudi tiste najbolj resne obiskovalce. Ni pa skrival zadovoljstva in teka ter nagnjenosti do lovske kulinarike, ki mu nedvomno zelo prija, kar je izkazoval tudi njegov stas. Slavnosti so se udeležili še drugi vidnejši gostje in mnogi pokrovitelji.

Sledila je Zaprisega dvaintridesetih mladih lovcev, med katerimi je bilo opaziti veliko deklet lovč. Zaprisega je pri njih poseben ritual, povezan s polaganjem meča na rame novega lovca/lovke in ponavljanjem besedila lovske zaprisege.

Zaslужni na področju lovstva in lovske kulture vsako leto prejmejo priznanja. Med dobitniki se je znašel tudi **Joszeff Horvath**, porabski Slovenec. Organizatorji pa niso izpustili niti najmlajših, ki so

prejeli nagrade za svoja likovna dela na tematiko narave in lova.

Po zaprisegi so vse goste povabili na kosilo v prostore baročne grajske jedilnice s čudovito teraso in razgledom na mesto Körmend. Organizatorji so se izkazali kot dobri gostitelji z madžarskimi kulinaricnimi specialitetami.

Sočasno s celodnevno prireditvijo je potekalo tudi več razstav in obstranskih prireditev; posebej je lovce pritegnila razstava lovskih trofej madžarskih lovcev, med katerimi so se našle tudi trofeje iz različni delov sveta, npr. iz Namibije in Kavkaza.

Popoldansko dogajanje so s programi popestrila domača kulturna društva in kulinarika iz kotla. Vabljivo je dišalo po divjačinskih golažih, pripravljenih po madžarsko, ni pa manjkalo tudi pristnih madžarskih vin.

Peter Novak

Na Velki se kmetje in lovci redno srečujejo

Lovska družina Velka, ki jo vodi starešina **Franc Oman**, je daleč naokoli znana po tradicio-

nalnih julijskih srečanjih lovcev in kmetov. Tudi letos so se prvo julijsko soboto kmetje in drugi lastniki kmetijskih zemljišč in gozdov ter številni domačini iz Trat, Velke, Dražen Vrha in bliž-

njih vasi zbrali pri lovskem domu na Dražen Vrhu. Tam so jih lovci prijazno sprejeli in jih bogato pogostili s srnjakovim golažem ter drugimi lovskimi specialitetami.

Kot je povedal starešina LD

Velka, se lovci in kmetje dobro razumejo in sodelujejo pri odpravljanju vzrokov in posledic občasne škode od divjadi. Zaradi nje pri njih ne nastajajo medsebojni spori in še manj odškodninske tožbe. Lovci se z oškodovanci mirno pogovorijo o preventivnih ukrepih, da škoda sploh ne bi nastala. Med njihovimi lovci so tudi kmetje, zato se s takimi težavami zelo redko soočajo. Julijska poletna srečanja kmetov in lovcev pri lovskem domu LD Velka na Dražen Vrhu v Slovenskih goricah so sproščena oblika druženja in prijateljevanja vseh, ki se tako ali drugače srečujejo v lokalnem okolju in tudi skupaj doživljajo spremembe v naravnem okolju. Ker negativne posege ljudi v naravo vse bolj zaznavajo tudi kmetje, je lovcem toliko lažje pridobivati zaveznike, ko iščejo poti za zaščito vedno redkejših in primernih naravnih habitatov

Srečanja lovcev in kmetov v LD Velka so vselej prijetna.

Foto: Marjan Toš

za malo poljsko divjad. Čeprav tudi pri njih ne gre vselej »kot po maslu«, lahko zapišemo, da so omenjena srečanja lep primer sodelovanja različnih deležnikov. Poleg kmetov in gozdarjev se namreč tradicionalnih poletnih srečanj, ki se največkrat zavle-

čejo v zgodnje jutranje ure, radi udeležujejo tudi predstavniki drugih društev in organizacij v KS Velka in Občini Šentilj. Ne manjka niti lovcev iz sosednjih LD, s katerimi LD Velka dobro sodeluje.

Ob tem velja zapisati, da je

njihov lovski dom od lani bogatejši za veliko leseno skulpturo sv. Huberta. Skoraj trimetrski leseni kip lovskega zavetnika jim je izdelal rezbar in kipar **Rudi Novak** iz Mežice. Kip je pred Hubertovo sveto mašo blagoslovil mariborski nadškof in

metropolit msgr. **Alojzij Cvikel**, ki je v slovesni pridigi poudaril pomen varstva narave za prihajajoče rodove. Dokaz več, kako je mogoče podoba lovske organizacije v javnosti prikazati v lepi pozitivni luči.

M. T.

Velike zveri prisotne tudi na Koroškem

Večina slovenskih lovskih druščin je bila ustanovljena kmalu po drugi svetovni vojni, ko so same preudarno in uspešno načrtovale letni odvez divjadi v svojih loviščih. Tradicionalno odgovorno lovsko poslanstvo jim je bilo odvzeto leta 1995. Takrat so bila namreč ustanovljena Območna združenja upravljavcev lovišč (OZUL). Leta 1996 so bili že prvi načrti odvzema divjadi opravljeni pod pokroviteljstvom Odseka za načrtovanje pri Zavodu za gozdove Slovenije. Zavod povezuje štirinajst svojih območnih enot, vsaka enota ima enega lovskega načrtovalca. Leti zelo strokovno, odgovorno in pregledno, seveda v sodelovanju z lovci, pripravljajo dolgoročne (desetletne) in po novem dveletne načrte upravljanja z divjadjo, in sicer za petnajst lovskoupravljaljskih območij (LUO). A lovski načrtovalci izvajajo še druge pomembne naloge na področju prostoživečih živali. Skratka, vsak dan, tudi ob praznikih, so vedno pripravljeni za pomoč upravljavkam lovišč in za nasvete posameznim lovcom.

Med koroškimi in štajerskimi lovci, ki so še vedno nepogrešljiv člen lovskega načrtovanja, sta bila več let zelo dejavna in spoštovana lovski tovariša in načrtovalca **Tone Pridigar** in **Zdravko Mikalšič**; slednji se je pred letom upokojil. Po njegovih dobro uhojenih načrtovalskih poteh že skoraj eno leto odgovorno stopa osemindesetletni dipl. inž. gozdarstva **Miha Mrakič**, tudi član koroške LD Orlica - Vuhred. Lovstvo mu je bilo položeno v zibelko, saj sta bila lovca njegov ded (ustanovni član) LD Orlica in tudi oče. Miha, ki je lovec že dvajset let, je bil en mandat tudi član Upravnega odbora LZ Slovenije. V vlogi lovskega načrtovalca smo ga prvič srečali na letošnjem koroškem pregledu odstrela in kategorizaciji odvzema divjadi, nazadnje na letošnjem Zboru upravljavcev lovišč Pohorskega območnega združenja (OZUL), na čelu katerega je **Zdravko Brezovšek**, ki povezuje

V lovskem domu LD Zeleni Vrh - Vuzenica je bil letošnji zbor upravljavcev lovišč Pohorskega LUO.

sedemnajst štajerskih in devetnajst koroških lovišč.

Zasedanje je bilo v lovskem domu LD Zeleni Vrh - Vuzenica. V osrčju pohorskih gozdov je bila letos tam po končanih poročilih zanimiva in pestra razprava nekaterih starešin koroških LD. Začuda so bili spet veliko manj dejavni in glasni predstavniki štajerskih upravljavk lovišč. Med glasnejšimi sta bila **Gregor Vrabič**, starešina LD Koprivna - Topla, in **Marko Jelen**, starešina LD Pogorevc - Žerjav. Povedala sta svoje mnenje o načrtovanju odvzema gamsov, srnjadi, jelenjadi, pa tudi opozorila na vedno večjo prisotnost velikih zveri v koroških loviščih, s čimer sta zanimivo popestrila razpravo. Vrabič je izpostavil vedno očitnej-

šo prisotnost volkov na območju lovišč LD v Lovskogojitvenem bazenu Črna, v LD Bistra, LD Pogorevc, zlasti pa v njegovi LD. Opažajo namreč vse manj divjadi. Še bolj kritično je izpostavil preveliko težnjo za odstrel gamsov v srednjem starostnem razredu. Na podlagi statističnih ugotovitev je apeliral na glavnega načrtovalca, da bi vse take razmere upoštevali pri prihodnjem načrtovanju odstrela gamsov. Tudi Jelen je govoril o problematičnem načrtovanju odstrela gamsov, saj je po njegovem mnenju premalo načrtovanega odstrela v starejšem razredu. Zato je tudi večji odvzem gamsov v srednjem razredu. Nejasni in nedosledni so tudi pogoji, kaj in kdaj lahko v LD odstrelijo v letu 2024 na podlagi dveletnega načrta in izrednega odstrela gamsov v letih 2023/2024. Poudaril je še, da si za njihovo LD želi večji vpliv Zavoda za gozdove Slovenije, zlasti pa lovskega inšpektorja na odmerjeno visoko koncesijsko dajatev. V LD Pogorevc si namreč želijo, da bi bila nižja, saj sedaj plačujejo nekaj več kot 2.500 evrov.

Lovski načrtovalec Miha Mrakič je bil s svojimi strokovnimi odgovori Vrabiču in Jeleni iskren in neposreden. Pohvalil je delo Pridigarja in Mikalšiča, ki sta oralna ledino lovskega načrtovanja na Koroškem in Štajerskem ter mu postavila dobre temelje za nadaljnje dobro sodelovanje gozdarjev z lovci. Pohvalil je tudi koroške in štajerske lovce, ki da so tradicionalno skrbni in odgovorni pri upravljanju z divjadjo. »Že od nekdaj smo načrtovalci s strokov-

nimi argumenti znali prisluhniti drug drugemu in smo dosežena soglasja tudi vedno upoštevali pri načrtih nadaljnjega upravljanja divjadi. Posebej spodbudno je dejstvo, da se koroški in štajerski lovci zavedajo, kako pomembni so predvsem ukrepi v življenjskem okolju divjadi. Redke so koroške in štajerske LD, ki imajo težave z dosedanjim uresničevanjem načrtovanega odvzema, čeprav jih veliko to rado izpostavlja. Imam občutek, da je izrazov tovrstnih težav pri štajerskih LD manj. Največ problematike je izpostavljene glede srnjadi, ki je gospodarsko najpomembnejša lovna vrsta. Uresničevanje načrtovanega odstrela je zadovoljivo in ne kaže, da bi imele upravljavke večje težave. Veliko je LD, ki načrtovani odvzem celo presegajo. Tiste LD, ki izpostavljajo težave, pa lahko preštejemo na prste ene roke. Težave so vedno pri enih in istih. Na realizacijo po mojem mnenju vpliva tudi siceršnje stanje v LD (odnosi, mišljenja vodstva in tudi poglobljeno strokovno znanje) kot pa stanje v okolju in v populaciji divjadi določene vrste. Sicer pa je jelenjadi v našem okolju vse prej kot malo. Lanska realizacija odstrela je bila kar 97 %. Ustrezno zmanjšanje številčnosti jelenjadi se bo izkazalo šele, ko skupina lovišč ne bo mogla doseči spodnje meje načrtovanega odvzema. A to se bo moralo zgoditi! Kar zadeva gamsa, je največ izražene problematike v loviščih, ki so zanj najprimernejša, tudi prevelika zasedenost, medtem ko se v drugih predelih gams prostorsko in številčno širi. Na območju se vse pogostejše pojavljajo tudi vsi trije predstavniki velikih zveri; medved, volk in ris. V loviščih Peca, Pogorevc, Bistra, Koprivna - Topla je redno prisoten tudi volk. Glede na to, da gre verjetno za eno ali največ dve živali, predvidevam, da ni pomembnega vpliva na splošno številčnost divjadi. Zagotovo pa vpliva na njeno obnašanje. Podobno je za enkrat s šakalom, pri katerem se bo njegova širitev verjetno nadaljevala hitreje,« je v svojem odgovoru poudaril lovski načrtovalec.

Franc Rotar

Novi načrtovalec ZGS za koroška in štajerska lovišča Miha Mrakič, član LD Orlica - Vuzenica, je na zboru odgovoril na določene pripombe in vprašanja predstavnikov nekaterih upravljavcev lovišč.

Član LD Mislinja **Jože Ogris** je 27. 3. 2024 med svojimi najdražjimi praznoval svoj 70-letni življenjski jubilej. Rodil se je leta 1954 očetu Tonetu in mami

Lojzki v domači hiši na Pavrovem v Mislinjskem jarku kot sedmi od devetih otrok. Osnovno šolo je do četrtega razreda obiskoval v Mislinjskem jarku, štiri leta pa je moral šolanje nadaljevati na osnovni šoli v Šentilju pri Mislinji, ki je bila od njegovega doma oddaljena kar tri ure hoda. Šolanje je nadaljeval na poklicni gozdarski šoli v Postojni. Po pridobljeni izobrazbi se je kot gozdni delavec zaposlil pri Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec na obratu Mislinja. Po odsluženju vojaškega roka so mu zaupali delo delovodje. Kot uspešnega delavca so ga nagradili in mu omogočili nadaljnje šolanje za gozdarskega tehničarja na tehnični gozdarski šoli v Postojni. Hkrati so mu ponudili možnost, da je lahko opravil še andragski izpit in tako postal inštruktor učenja praktičnega dela z motorno žago v gozdu. Kmalu po končanem šolanju so mu na obratu ponudili delo revirnega vodje. Ko so leta 1990 ustanovili Žavod za gozdove Slovenije, OE Slovenj Gradec, je Jože zasedel mesto revirnega gozdarja in to delal opravljal do upokojitve. Kot inštruktor učenja dela z motorno žago je poučeval tudi gasilce, lovce in kmete. Vsa leta je aktiven pri Rdečem križu Slovenije, za kar je dobil nekaj priznanj. V okviru turističnega društva je dve desetletji sodeloval pri postavitvi in kurjenju kope. Aktiven je bil tudi v lokalni skupnosti in kar nekaj let sodeloval ob občinskem prazniku Občine Mislinja, za kar je prejel občinsko priznanje. Že kot otrok je rad zahajal v gozd in nabiral gozdne sadeže, z njihovo prodajo si je prislužil nekaj sredstev za šolske potrebe. Pridobil je veselje do narave in divjadi, ki sta ga vedno bolj pritegovali tudi k lovu. Kot gozdar je vžljudil pohorske gozdove in se zato leta 1979 včlanil v lovske vrste. Takoj se je vključil v aktivno delo LD. Kot zelo izkušeno z motorno žago je v lovišču imel glavno vlogo pri izdelavi lovskotehničnih objektov. Aktiven je bil tudi pri preurejanju in obnovi lovskega doma, zbiranju lesa pri kmetih in gradnji strelišča. Vedno se udeležuje prireditev in akcij, ki jih organizira LD Mislinja. Že dlje je organizator pogrebov umrlih lovcev. V LD smo mu zaupali mnoge funkcije, tudi v LGB Slovenj Gradec in v okviru LZ Koroške: od 1983 do 1985 je bil pomočnik gospodarja LD, od 1985 do 1993 in od 2005 do 2007 gospodar LD, od 1986 do 1992 je bil predsednik gojitvene komisije LGB SG, od 1995 do 1997 namestnik predsednika DK LD, od 1997 do 2001 starešina, od 1999 do 2000 predsednik Sveta LGB SG, od 2002 do 2006 član komisije KLZ, od 2003 do 2005 in 2022 član NO LD, od 2005 do 2005 gospodar sveta LGB SG, od 2014 do 2018 član NO KLZ ter od leta 2022 član komisije OLZ.

Jože je še vedno aktiven v različnih komisijah, bil je mentor kar nekaj pripravnikom in organizator skupnih lovov. Še posebno nepogrešljiv je, ko LD organizira skupni lov s soslednimi LD. Nekaj let je bil tudi večer vodič lovskih gostov in tudi pri izvedbi strelskih tekmovanj, ki jih je organizirala LD.

Za dosežke in zasluge v lovstvu so Jožeta Ogrisa odlikovale matična LD, Koroška lovska zveza in LZS. Prejel je priznanje LD Mislinja ob 70-letnem jubileju, priznanje Koroške LZ II, znak LZS za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje. Je tudi dobitnik jubilejnega znaka LZS za štirideset let članstva v lovski organizaciji.

Dragi Jože, ponosni smo nate kot lovca, ki je toliko storil za LD in še vedno prispevaš. Zato se ti lovski tovariši in prijatelji zahvaljujemo in ti v nadaljnjem življenju želimo še veliko lovskega uživanja, dober pogled, obenem pa tudi veliko zdravja in sreče.

LD Mislinja – J. S.

V družinskem krogu je svoj 80-letni jubilej proslavil **Mirko Štalekar**. Rodil se je 7. 5. 1944 na Legnu pri Slovenj Gradcu kot zadnji od petih otrok na kmečki domačiji

Gureš. Osnovno šolo je obiskoval v nekoliko oddaljenem kraju v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Že v otroških letih mu je lepota narave ogrela srce. Kljub želji, da bi dobil poklic, povezan z naravo, mu to ni bilo dano. Starši so mu omogočili šolanje v bližnjem kraju Slovenj Gradec, kjer se je izšolal za strojnega ključavničarja. Po končani poklicni šoli si je poiskal delo v Tovarni Meril Slovenj Gradec in do odhoda na služenje vojaščine delal v omenjeni tovarni. Po odsluženem vojaškem roku se je leta 1968 zaposlil v podjetju Univerzal v Slovenj Gradcu. Med službovanjem se je dodatno izobraževal na delovodski šoli. Leta 1971, po končani šoli, se je registriral kot samostojni podjetnik. Z uspešnim delom in marljivostjo se je lani tudi upokojil.

Zaradi lepote pohorskih gozdov, veselja do narave in divjadi se je Mirko pridružil zeleni bratovščini. Leta 1968 se je kot pripravnik včlanil v LD Mislinja in leta 1971 opravil lovski izpit. Tudi v lovstvu je bila Mirkova želja vedno dopolnilno izobraževanje. Opravil je lovskočuvaljski izpit, izpit za strelskega sodnika ... Že kmalu po opravljenem lovskega izpitu smo mu lovci zaupali razne funkcije v UO, NO, DK; nekatere opravilja še vedno. V LD Mislinja je bil strelski referent (1979 do 1985), član NO LD (1985 do 1989) in DK LD (1989 do 1991), član komisije za lovski dom (1995 do 1997), namestnik predsednika DK LD (1997 do 2001), predsednik DK LD (2009 do 2014), predsednik NO LD (2014 do 2022), od leta 2000 pa še vedno opravlja naloge lovskega čuvaja. Bil je lovski preglednik uplenjene divjadi in aktiven strelski sodnik, saj je kar nekaj let tekmoval za ekipo LD Mislinja. Prav tako je dejaven na področju kinologije. Opravljal je tudi dela na lovskem domu in zaključna dela pri vgradnji vrat družinske hladilnice. Bil je pobudnik gradnje strelišča pod lovsko kočjo in pomagal pri pripravi strelišča v Ponikvi. Vsa leta je aktiven pri gradnji lovskotehničnih objektov. Bil je mentor številnim pripravnikom in pripravnikom.

Mirko je za svoje zavzeto delo prejel veliko odlikovanj, priznanj in povelj, na strelskem področju pa zelo veliko medalj in pokalov v okviru LD, KLZ, LZS in LKD. Kinološka zveza Slovenije ga je odlikovala s srebrnim in zlatim znakom za kinološke zasluge, LZS pa z znakom za lovske zasluge,

zlatim znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. Prejel je tudi jubilejni znak za petdeset let članstva v lovski organizaciji. Od Koroške LZ je prejel znak OLZ II., od LD Mislinja pa priznanje ob 70- in 80-letnem jubileju.

Mirko, tvoji lovske tovariši ti želimo, da bi bil še dolgo med nami, da bi

še naprej nazdravljali tvojim lovskim blagom in da bi imel še vedno tako mirno roko ter toliko uživanja pri lovu kot doslej. Veliko uspeha, zdravja in sreče ob tvojem življenjskem jubileju ti želimo!

LD Mislinja – J. S.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Marjan Jerele st., LD Šentjernej

90 let

Anton Zupančič, LD Veliki Gaber

85 let

Valerij Bizjak, LD Volče
Franc Feher, LD Lendava
Anton Glavan, LD Krka
Bogomir Heric, LD Križevci pri Ljutomeru
Leopold Hribnik, LD Hrastnik
Franc Krajnc, LD Trbovlje
Oskar Manfreda, LD Ljubinj
Marjan Markič, LD Domžale
Stanislav Molek, LD Begunje
Stanislav Štiglic, LD Mozirje
Karl Živič, LD Leskovec v Halozah

80 let

Marjan Burgar, LD Šenčur
Ivan Curl, LD Kočevje
Drago Črnič, LD Črnomelj
Zmagoslav Jejčič, LD Brje - Erzelj
Ferdo Kralj, LD Bresnica - Podgorci
Andrej Maček, LD Šentjošt
Jožef Mauček, LD Bogojina
Emerik Oswald, LD Draga - Trava
Karl Perdih, LD Loka pri Zidanem Mostu
Tamara Silič Gropajc, LD Slavnik - Materija
Vladimir Sirotič, LD Šmarje
Stanislav Smolej, LD Jesenice
Stanko Šega, LD Banja Loka - Kostel
Kuzma Škara, LD Zagorje
Franc Šlosar, LD Zemon
Teodor Šuligoj, LD Čepovan
Simon Tešar, LD Vrhnika
Anton Vrščič, LD Dornava - Polenšak
Janez Zupet, LD Škocjan

75 let

Aleksander Abram, LD Trnovo
Sašo Andrejašič, LD Rižana
Vladimir Baskov, LD Izola
Zlatko Borič, LD Loka
Jože Cenčič, LD Mala gora
Rudi Cipot, LD Križevci v Prekmurju
Jože Deržič, LD Dobova
Marko Dolšak, LD Mozirje
Ermin Ferfolja, LD Fajti hrib Renče
Maksimilijan Hiti, LD Mokrc
Anton Hren, LD Zreče
Anton Jankovič, LD Adlešiči
Niko Jurgl, LD Loka pri Zidanem Mostu
Nevko Jurinčič, LD Istra Gračišče
Branko Košuta, LD Lijak
Vojko Kovačič, LD Muta
Marjan Kristan, LD Pivka
Karl Lebič, LD Trbovlje
Stanislav Mahne, LD Kozlek
Ljubo Meden, LD Begunje
Janko Mlakar, LD Senovo

Branko Pahor, LD Trstelj Kostanjevica
Franc Pignar, LD Juršinci
Stanislav Pirc, LD Novo mesto
Gorazd Plečko, LD Rače
Miroslav Podobnik, LD Lož - Stari Trg
Martin Poglajen, LD Šmartno pri Litiji
Maks Potočnik, LD Golavabuka
Stanislav Račnik, LD Gradišče
Franc Rožman, LD Videm ob Ščavnici
Martin Smrkolj, LD Kresnice
Anton Srebrnič, LD Čepovan
Dušan Suhadolnik, LD Kresnice
Mitja Škrbec, LD Iga vas
Miran Štrukelj, LD Lijak
Dušan Tanko, LD Dolenja vas
Radovan Trebše, LD Radeče
Janez Zidarič, LD Jože Lacko - Ptuj
Branko Žigon, LD Kozje Stena

70 let

Žarko Ambrožič, LD Sabotin
Jože Božičnik, LD Veliki Kamen
Stanislav Bukvič, LD Leskovec v Halozah
Davorin Colja, LD Tabor Dornberk - Branik
Josip Frol, LD Zemon
France Gačnik, LD Mirna Peč
Franc Gregorc, LD Rače
Izidor Hlebanec, LD Kranjska Gora
Zdenko Hudeček, LD Ig
Jože Jamnik, LD Krka
Branko Kavčič, LD Trstelj Kostanjevica
Emil Keršič, LD Polskava
Stanko Krsnik, LD Rogatec
Franc Kumar, LD Jelenk
Janko Leskovšek, LD Jurklošter
Albin Mahne, LD Slavnik - Materija
Jožef Mlekuž, LD Čezsoča
Slavko Novak, LD Poljane
Branko Pejovič, LD Šentrupert
Leonard Peljhan, LD Col
Vinko Podbevšek, LD Vače
Daniilo Pokleka, LD Oljka
Jože Poljanec, LD Smuk - Semič
Salvi Pretner, LD Soča
Slavko Repolusk, LD Apače
Marijan Rijavec, LD Lijak
Silvij Straus, LD Kerkovše
Jože Šporar, LD Toplice
Boris Štefanec, LD Kompas Peskovci
Tomaž Štefok, LD Kungota
Urban Toplak, LD Trnovska vas
Ivan Tramte, LD Tržišče
Drago Triplat, LD Peca - Mežica
Bojan Ul, LD Rače
Marjan Vdovič, LD Kungota
Stanislav Vogrinčič, LD Tišina
Milan Zubović, LD Laško
Alojz Zupančič, LD Višnja Gora
Jožef Zupančič, LD Črnomelj
Dušan Zupanič, LD Gradac

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

LD Babno Polje organizirala šesti tabor mladih

Lovskega tabora, ki je potekal konec zadnjega tedna v juliju pri koči na Županovem lazcu, se je udeležilo šestindvajset otrok. Najstarejši je bil zdaj že član naše LD **Mark Mlakar**, sedemnajstletnik, ki se je doslej udeležil že vseh šestih taborov in je kot naš mlad član - pripravnik prva pridobitev načrtnega dela z mladimi, najmlajši udeleženec pa je imel štiri leta. V LD Babno Polje upamo, da se bodo mladi zapisali lovstvu. Tabor pa ima tudi druga širša poslanstva, ki zadevajo pravičen odnos do narave, še posebno do prostoživečih živali.

Letos smo mlade odpeljali na ekskurzijo v Pivko, kjer deluje poseben center o velikih zve-

Vse foto: Jane Weber

Lovka Tjaša Žgur je vodička v Centru o velikih zvereh Dina v Pivki. Udeleženci so se veliko naučili iz njenega pripovedovanja in vsebin centra na desetih interaktivnih postajah. Center ponuja dve uri zabavnega učenja za vse generacije in ga v obisk priporočamo vsem LD, ki organizirajo lovske tabore za mlade.

»Kar se Janezek nauči, to Janez zna,« pravijo. Zvonetov petletni pravnuk **Nejc Lah** z rukalom vabi jelena na Županovem lazcu. To je ena pomembnejših lovskih veščin na Notranjskem, ki je tudi prava tekmovalna disciplina v vseh državah, kjer živi navadna jelenjad. Slovenski lovci so znani kot odlični rukači in tudi naš starosta **Zvone** še vedno rad zaruka.

Anton Mestnik - Zvone je v 98. letu starosti in je trenutno najstarejši vaščan Babnega Polja. Zelo je bil vesel, da sta se lovskega tabora udeležila tudi njegova pravnuk **Nejc** in pravnukinja **Vita**. Strasten lovec je bil tudi Zvonetov sin **Miran**.

reh (medvedu, volku in risu). Udeleženci tabora so pozorno poslušali vodičko **Tjašo Žgur**, lovko, ki pozna to področje in jo tudi zna približati mladim obiskovalcem tega informativnega središča, imenovanega po risinji Dini, ki je bila prva risinja na svetu, označena z GPS-GSM-ovratnico, kar je prispevalo k pomembnim znanstvenim dognanjem slovenskih raziskovalcev. Največ zaslug za uspeh letošnjega tabora imata, tako kot vedno, gospodar naše LD **Bojan Mlakar** in starešina **Rajko Troha**, k uspešni izvedbi pa so pripomogli **Janez Antončič**, **Tomaž Mlakar**, pripravnik **Miha Sterle**, **Franci Knaus**, **Alen Lipovac** in **Suvad Okič**. Od zunanjih sodelujočih lovcev si omembo zaslužita **Danilo Štekar** iz LD Sabotin in predsednik Zveze lovskih dru-

Notranjske **Rajko Kovačič** iz LD Cajnarje. Naše tabore s sredstvi in promocijskim gradivom prek razpisa podpira LZS.

Tudi letos je tabor obiskal naš častni član **Anton Mestnik** - Zvone, ki je bil posebno vesel, da sta se tabora udeležila njegova pravnuk **Nejc** in pravnukinja **Vita**. Mladi si bodo zapomnili tudi nedeljsko popestritev, za katero je poskrbelo društvo *Podeželska mladina Loške doline*, s katero babnopoljski lovci odlično sodelujemo in večkrat drug drugemu pomagamo v dobro vasi, vaščanov in občine.

Jane Weber,
tajnik LD Babno Polje

Deseti tabor za mlade S-K ZLD Celje

Letošnji že deseti tabor mladih smo imeli v času od 22. do 24. avgusta. Tako kot vsa leta doslej smo ga tudi letos pripravili s pomočjo prizadevnih članov LD **Rečica pri Laškem**. Na tabor je bilo prijavljeno devetnajst otrok, od katerih je bilo šest deklet. Otroci so bili iz različnih krajev celjskega območja, nastanjeni pa so bili v planinskem domu na Šmohorju, kjer nas je oskrbnica **Breda** zelo razvajala ves čas nastanitve. Na letošnjem taboru je sodelovala tudi **Valentina Šmid**, članica LD Bohor - Planina pri Sevnici, ki se je izkazala kot odlična pomočnica strokovnemu tajniku območne lovske zveze, ki

je kot vodja tabora bdela, da je vse dobro potekalo.

Letošnja novost tabora je bila elektronska biatlonska puška, ki jo je posodila Lovska zveza Slovenije in se je izkazala kot »zadetek v črno«. Mladi udeleženci so se lahko vse dni preizkušali v strelskih veščinah. Da smo vse skupaj popestrili, smo v četrtek in petek organizirali še medsebojno tekmovanje. Najboljši trije so za doseženi skupni rezultat obeh dni prejeli posebne medalje.

Dopoldanski čas prvega dne je bil namenjen predstavitvi lovstva kot dejavnosti, zgodovini lova, lovskega orožja, šeg in navad. Popoldan pa so se seznanili z različnimi vrstami lovskega rogov, ki jih lovci uporabljamo pri lovu in na drugih lovskega prireditvah.

Na koncu sklopa predavanj prvega dne je bil prvi krog tekmovanja z elektronsko puško.

Zvečer je bil z lovci večerni izhod v lovišče, kjer so otroci z visokih prež opazovali izstop parkljaste divjadi na pašo. Vreme za čakanje in opazovanje je bilo idealno, saj so praktično vsi, ki so bili na prežah, tudi videli divjad. Od velike divjadi so bili predvsem mufloni in srnjad, od male divjadi pa so videli lisico, jazbeca in poljske zajce. Tisti večer so spremljevalci uplenili enoletno muflonjo ovco in lisico. Zato smo mladim predstavili tudi običaj pozdrav lovini.

Naslednji dan je bil – tako kot vsa leta doslej – namenjen delu v lovišču in spoznavanju lovsko-tehničnih objektov in njihovega

namenu. Po zajtrku smo se razdelili v tri skupine, ki so imele različne zadolžitve. Dve skupini sta odstranili dotrajani lestvi na dveh visokih prežah in ju zamenjali z novima, tretja pa se je napotila v Kavškovo dolino, kjer je bilo že vse pripravljeno za postavitev senene kope, ki bo namenjena zimskemu krmljenju muflonov, s katerimi prav tako upravlja LD. Najprej smo pograbili dve krmni njivi, ki ju imajo v omenjeni dolini, nato pa še seno, ki je bilo namenjeno za kopo.

Po kosilu je bilo predavanje, namenjeno boljšemu poznavanju naše divjadi.

Popoldanski sklop predavanj smo sklenili s spoznavanjem drevesnih in grmovnih vrst ter gozdnega ekosistema na območju

Foto: Arhiv SK ZLD Celje

Foto: Arhiv SK ZLD Celje

Na koncu tabora so vsi otroci prejeli pisno priznanje za udeležbo.

Mladi so se odlično počutili v okolici planinskega doma na Šmohorju.

Šmohorja. Po končanem predavanju je bil še drugi krog streljanja z elektronsko biatlonsko puško. Najboljši rezultat obeh krogov tekmovalstva so dosegli **Mateuš Tarik, Maj Smole in Matic Gutsmandl**.

Spet je sledil večerni izhod z lovci na preže. Tudi tisti večer nam je bila Diana naklonjena. Lovec je uplenil muflonje jag-nje in spet so mladi prisostvovali pozdravu lovini.

Zadnji dan tabora je bil namenjen lovski kinologiji in streljanju z MK-puško na tarčo srnjak. Po zajtrku smo se odpravili v lovski dom LD Rečica pri Laškem, kjer so nas že čakali vodniki lovskih psov. Vodnik psa in dolgoletni kinolog **Anton Savorgnani** je udeležencem predstavil skupine in pasme lovskih psov ter njihovo delo. Nato so vodniki s svojimi štirinožci prikazali še vaje poslušnosti in ubogljivosti. Na koncu je bil prikaz dela lovskega psa v delu po umetni krvni sledi. Tudi po zaključku kinološkega dela je

sledilo še streljanje z MK-puško na tarčo srnjak. Na strelišče so mladi strelci odhajali pod budnim nadzorom v parih, da je bilo zadovoljeno vsem varnostnim ukrepom. Zmagala je **Luna Cokan**, druga je bila **Sarina Doler**, tretji pa je bil **Jon Hartl**.

Ker smo letos tekmovalje v streljanju z elektronsko biatlonsko puško in MK-puško združili v *kombinacijo*, je bil vrstni red kombinacije naslednji:

1. **Jon Hartl**, 2. **Matic Gutsmandl** in 3. **Sarina Doler**.

Po končanem streljanju smo se vrnili v planinski dom, kjer so otroke že čakali starši. Sledil je zaključek tabora. Kot prvi je vse zbrane pozdravil predsednik S-K ZLD Celje **Miran Freitag**. V imenu LD Rečica pri Laškem, katere člani so v večernih urah vodili mlade udeležence na preže, je starešina **Klemen Cokan** pohvalil vse mlade za disciplino, ki so jo pokazali na taboru. Strokovni tajnik **Zdravko Mastnak**, ki je bil vse dni tabora z njimi, se jim je

zahvalil za udeležbo in prizadevnost, ki so jo izkazovali vse tri dni, ko so bili skupaj. Na koncu so vsi prejeli pisno priznanje za udeležbo na taboru. Najboljši v streljanju z elektronsko puško so prejeli medalje, najboljši v kombinaciji pa pokal za prvo, drugo in tretje mesto. Sledilo je skupno kosilo, s katerim smo v prešernem vzdušju tudi sklenili letošnje druženje.

Da smo lahko zelo uspešno uresnili tudi letošnji tabor, se na tem mestu zahvaljujem vsem predavateljem in prizadevnim članom LD Rečica pri Laškem, ki so otroke oba večera varno vodili na visoke preže, od koder so lahko opazovali divjad.

Letos smo zaključili jubilejni, deseti tabor mladih, ki je vsa leta potekal v planinskem domu na Šmohorju in v lovišču LD Rečica pri Laškem. Morda se je od drugih taborov malce razlikoval; pač nismo risali risb, kuhali golaža ipd., temveč smo več pozornosti namenili dejavnostim, ki jih lovci opravljamo med letom v

lovišču. Zato je bil vsa leta drugi dan namenjen delu v lovišču. V vseh letih smo s pomočjo lovcev postavili pet visokih prež, dve obnovili, postavili krmišče za muflone, izdelali lovsko stezo in pomagali pri grabljenju krminih njiv. Letos nam je uspelo postaviti celo seneno kopo, za katero smo že pred tremi leti pripravili osnovo, vendar nam je vreme vsa naslednja leta preprečilo končna dela. Letos nam je to končno le uspelo. Razen enkrat nam je bila pri skupnih izhodih v lovišče Diana vsa leta naklonjena. Posebej bi se rad zahvalil članom **Jožetu Gašperčiču, Boštjanu Šmercu in Roku Golobu**, ki so bili ves čas taborov vsa leta vpeti v program. Nič manj pa tudi drugim, ki so nam priskočili na pomoč. Da smo s tabori dejansko dosegli postavljeni namen, je v razveseljivem podatku, da smo v vsem tem času od vseh udeležencev taborov pridobili že devet izprašanih lovcev.

Zdravko Mastnak,
strokovni tajnik S-K ZLD Celje

Sedmi belokranjski lovski mladinski tabor

V soboto, 24. avgusta, je Zveza lovskih druženj Bele krajine organizirala sedmi belokranjski tabor »mladih lovcev«. Vsako leto tabor poteka v eni izmed belokranjskih lovskih druženj. Letos je bila gostiteljica tabora **Lovska družina Dragatuš (ZLD BK)**. Dogodek je bil pred njihovo lovsko kočjo na Vušcu. Tabora se je udeležilo petinštirideset otrok, prijavljenih pa jih je bilo skoraj petdeset.

Lovski tabor sta z uvodnim nagovorom odprla predsednik ZLD BK **Miro Hudak** in starešina LD Dragatuš **Tadej Žagar**. Sledil je okusen tradicionalni slovenski zajtrk – maslo, med, čaj in jabolka –, ki so ga otrokom pripravile

žene dragatuških lovcev. Nato je sledilo kratko predavanje **Branka Kobetiča**, ki je mladim predstavil lovske običaje in navedel, kaj vse lovci počnemo v naravi v prid divjadi. Potem so se otroci razdelili v štiri skupine: *medvedi, risi, volki in jeleni*. Mentorji so prvi dve skupini otrok odpeljali do lovskega bivaka na Dalmatinki, kjer jih je čakala osvežilna pijača. Po okrepčilu smo skupaj odšli na krajši obhod lovišča, kjer smo si ogledali solnico, lovsko prežo in kalužo, ob kateri smo lahko videli nekaj zanimivih sledi živali, ki jo obiskujejo. Ob poti so otroci vneto iskali tudi odpadle veje rogovja smrkov in jelenov, ki so jih predhodno nastavili dragatuški lovci. Po obhodu lovišča je sledila okusna malica: belokranjska pogača. Tretja skupina

otrok je pod vodstvom **Robija Mara** in njegove hčerke **Alje** izdelala manjšo prežo. Četrta skupina otrok pa se je preizkusila v streljanju z zračno puško. Nato so se skupine otrok zamenjale, tako da so vsi otroci sodelovali pri vseh načrtovanih lovskih dogodivščinah.

Po zanimivemu dopoldnevu je sledilo odlično kosilo, ki so ga pripravili dragatuški lovci: divjačinski golaž s prilogo. Po kosilu je **Tomaž Burazer** otrokom predstavil divjad, ki živi v gozdu. Otroci so mu postavili veliko zanimivih vprašanj, na katere jim je odgovoril. Nato sta jim **Ivan Kralj** in **Ivan Trs** predstavila različno lovsko orožje in optične pripomočke za lov. Poudarek je bil na razlagi o varnem ravnanju z orožjem. Za veliko presenečenje

na lovskem taboru je poskrbel **Robert Nedanovski**, ki je otrokom predstavil sokolarjenje – način lova s sokolom. Ogledali so si sokola selca, kragulja in Robertovega psa ptičarja. Skoraj vsak si je nadel usnjeno zaščitno rokavico in podžgal sokola na svoji roki. Za popoldansko malico so se otroci posladkali s slastnimi palačinkami, ki so jih napekle žene dragatuških lovcev. **Igor Grašak** je skupaj s člani *Lovskega kinološkega društva Bele krajine* predstavil najpogostejše pasme lovskih psov, ki jih lovci uporabljajo pri lovu. Otroci so bili psov zelo veseli, saj so se lahko z njimi tudi družili in jih božali, še posebno mladičke brak-jazbečarje. Izkušen lovec in dolgoletni kinolog **Bojan Valenčič** je otrokom predstavil, kako ptičar

Skupinska spominska fotografija vseh udeležениh otrok in sodelujočih na sedmem belokranjskem lovskem mladinskem taboru (na Vušcu, 24. 8. 2024)

Foto: Tomaž Zajc

nakaže v kritju skrito divjad pred seboj s stojo.

Ob koncu lovskega tabora je predsednik komisije za delo z

mladimi, **Stane Bajuk**, sodelujočim otrokom razdelil listino – Zapisrsego belokranjskega cicilovca, ki so jo predhodno

vsi podpisali. V njej so obljubili, da se bodo lepo obnašali v naravi, jo varovali in spoštovali prostoživeče živali, ki prebivajo

v njej. Poleg zaprisege so prejeli tudi revijo Lovec, brošuro za otroke o gozdu in divjadi, urnik za novo šolsko leto in poučno slikanico Sledi divjadi, kar vse je za ta namen podarila Lovska zveza Slovenije. Vsak otrok je prejel tudi spominsko majico in leseno broško z oznako svoje skupine.

Na koncu so lovci LD Dragatuš zakurili ogenj, kjer so si otroci skupaj s starši in mentorji pekli klobase za okusno večerjo.

Zveza lovskih družin Bele krajine se iskreno zahvaljuje vsem lovcem LD Dragatuš in njihovim ženam, ki so sodelovali pri pripravi uspešnega lovskega tabora. Zahvala velja tudi vsem predavateljem in mentorjem.

Se vidimo prihodnje leto na novem taboru mladih lovcev!

Tomaž Zajc,
podpredsednik ZLD BK

Srečanje lovcev LD Kresnice in učencev v gozdu

Učence na Podružnični šoli Kresnice, **Osnovne šole Gradec** sta maja 2024 obiskala lovca iz **Lovske družine Kresnice Brane Zupančič** in **Dušan Suhadolnik**. Srečali smo se v bližnjem gozdu ob manjšem studencu, kamor učenci vsak teden zahajajo v času podaljšanega bivanja. Lovca sta za učence pripravila prijetno presenečenje. Ob drevesa, na veje in na tla sta namestila dermoplastične preparate živali in podobe različnih prostoživečih gozdnih živali, ki živijo v litijskih gozdovih. Takoj je začela teči beseda o živalih, njihovem življenjskem prostoru, navadah, prehrani, letnem življenjskem krogu, naravnih sovražnikih, prezimovanju itn. Zanimivosti so se vrstile in vprašanj učencev kar ni bilo konca. Z radovednostjo

so prisluhnili zvokom posebnih piščalk (vabil), ki oponašajo glasove različnih živali, ter poskušali ugotoviti, katera žival se tako oglašja in kdaj. Z navdušenjem so si ogledali skrbno izdelano pohodno lovsko palico in lovski rog. Največ navdušenja pa sta požela najboljša spremljevalca lovcev, psa Art in Sky. Učenci so imeli čast, da so ju lahko popeljali na krajši sprehod po gozdu in se z njima igrali. Lovca sta jim predstavila, kako poteka šolanje lovskega psa in njegovo vlogo glede na pasmo.

Na srečanju so učenci spoznali pravo poslanstvo lovcev, ki obsega predvsem vzdrževanje biotske pestrosti in ravnovesja v gozdnem ekosistemu. Vse njihove aktivnosti prispevajo k ozaveščanju ljudi o pomenu varstva divjadi in varstva gozdov.

Lovcema se v imenu učencev in učiteljic POŠ Kresnice iskreno zahvaljujemo za odziv za obisk in za pripravljene aktivnosti.

Tina Koščak

Foto: Tina Koščak

Foto: Tina Koščak

Ob drevesa, na veje in na tla sta namestila dermoplastične preparate živali in podobe različnih prostoživečih gozdnih živali, ki živijo v litijskih gozdovih.

Učenci so prisluhnili zvokom posebnih piščalk (vabil), ki oponašajo glasove različnih živali, in poskušali ugotoviti, katera žival se tako oglašja in kdaj.

PO LOVSKIH STEZICAH Z LOVCEM MATJAŽEM TA ZELENA BRATOVŠČINA

Ko se je na koledarju bližal oktober in je gozd že rumenel, je bil Matjaž ves nestrpen, saj je vedel, da se začneja obdobje skupnih lovov. To je čas, ko se lovci zberejo in družno odidejo v gozd na lov divjadi. S seboj imajo tudi lovske pse, ki s svojimi občutljivimi smrčki iščejo vonjavne sledi divjadi in z glasnim laježem sporočajo lovcem, v katerem grmu se skriva divji prašički, lisice in drugi plašni prebivalci gozda in da so jih dvignili iz skrivališč.

»Matjaž, ali naju boš vzel poleg na skupni lov?« sta prosila Tine in Špela, medtem ko sta skupaj z Matjažem v gozdu nabirala sladke kostanje.

»Lahko, toda najprej bosta spoznala moje lovske prijatelje – zeleno bratovščino. Jutri se bomo sestali ob lovski koči. Prideta zraven?« ju je povabil Matjaž.

»Seveda!« sta odvrnila v en glas in bila že vsa nestrpna, da bosta spoznala Matjaževe lovske prijatelje.

Naslednji dan je minil, kot bi trenil, in že sta se peš odpravila proti lovski koči. Tam je bilo že kar nekaj lovcev. Sedeli so za mizo in se pogovarjali.

»To sta Tine in Špela,« je Matjaž zbrani družbi predstavil sosedova otroka.

»Rada bi šla kdaj z nami na skupni lov, pa opazovat in krmit divjad. Kaj menite, ju vzamemo poleg?« je svoje prijatelje vprašal Matjaž.

»Počasi, počasi ...« je glas povzdignil rdečeličen in debelušen lovec.

»Najprej nam morata dokazati, da poznata živali,« je resno nadaljeval. Tine in Špela sta zardela in postalo ju je kar malce strah. Nista vedela, če res dovolj dobro poznata gozdne živali, da bi lahko skupaj z lovci odšla v gozd.

»Povejta nam, koliko nog ima zajec,« ju je vprašal lovec. Tine in Špela sta se spogledala in nasmejala.

»Štiri, seveda!« Svoj odgovor sta izstrelila kot iz topa.

»Narobe!« Tako je zarohnel debelušen lovec in otroka sta se kar prestrašila.

»Zajec ima dve sprednji in dve zadnji nogi ter dve levi in dve desni nogi,« je nadaljeval in še preden je povedal povedal do konca, so se vsi lovci za mizo že smejali in krohotali. Vedeli so, da debelušni lovec rad stresa šale in zabava zeleno bratovščino.

»Kako pa gre lisica v svojo luknjo? Z glavo ali z repom naprej?« ju je vprašal lovec.

»Tega pa ne vem, še nikoli nisem videl, kako gre lisica v luknjo,« je previdno odgovoril Tine, lovci pa so ponovno planili v smeh.

»No, pustite ju že vendar,« je v smehu dejal Matjaž.

»Tine in Špela sta prava ljubitelja živali in gozda in z veseljem ju bomo vzeli s seboj, kajne?« je moral posredovati Matjaž.

»Seveda, seveda!« so se strinjali vsi v en glas! Sprejeli so ju za mizo, jima ponudili kozarec soka in rezino kruha z odlično salamo. Še naprej so stresali šale o živalih in se spominjali nenavadnih lovskih prigod. Tine in Špela sta v tistem popoldnevu spoznala, da so lovci prav zares srčni in dobrodušni ljudje. Med seboj si nesebično pomagajo in so res pravi prijatelji, kakršnih ne moreš najti kar povsod.

»Vidita, kako lepo je biti del zelene bratovščine!« je proti večeru dejal Matjaž, ko so se vračali domov.

»Prav imaš! Tudi midva bova nekoč postala prava lovca z velikim zelenim klobukom na glavi!« je bila navdušena Špela, Tine pa je bil nekoliko zamišljen in je čez čas prav potihoma vprašal Matjaža:

»Toda zajec ima kljub vsemu štiri noge, kajne?«

Odgovori na vprašanja!

Kdo lahko postane lovec? _____

Kakšna je naloga lovskih psov na skupnem lovu? _____

Naštej nekaj gozdnih plodov, ki jih lahko v jeseni v gozdu najdejo divje gozdne živali? _____

LOVSKA KRIŽANKA

				SESTAVIL: MARJAN SOTLAR	INDUSKA PREDSEDNICA INDIRA	KRAJ NA SARDINIJU	ŽIVAL Z BELU DLAKO	PLESNI LIK PRI ČETVORCI	ZDRUŽENJE ZA INFORMATIKO IN TELEKOMU- NIKACIJE	MEHANIČNO URJENJE ALI UČENJE	ANTON AŠKERC	KAR SE VNESE V KAJ	TELEVIZIJSKI ZASLON	OTOK PRI NEAPLU
				KDOR VELIKO, PREDRZNO GOVORI										
				ŽENSKA, KI JE APETIRANA										
				NENADNI, KRATKOTRAJNI IN SILOVITI NAPADI							MARSHALLOV NAČRT STAROGRŠKA FILOZ. ŠOLA			
				SPODNJI DEL POGOJE ČEŠ. HOKEJIST MARTIN				RUSKI DRŽAVNIK HRUŠČOV	DELAVEC V LESARSTVI DRUGO IME ZA EZOPA					
										NEM. REŽISER PAUL TEKSTIL. TOV. AJOVŠČINA				
NARISAL: IDOR PIČULIN	POKRIVNA PLOŠČA IZ SKRILAVCA	BELA MORSKA RIBA	ŽVLJENUSKA TEKOČINA PREPOVEDANA TEMA			MAJHEN LUST FINSKI SMUČ. CENTER							SLOVENSKE IGRALEC SOTLAR	MENIČNO JAMSTVO
MEJNA REKA MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO						OBČUTEK POTREBE PO JEDI						BOJAN ADAMČ		
STRUPENA AZIJSKA ČRNOORUMENA KAČA						MOŠTVO SKUPEK IMEN OSEB ALI STVARI					KRALJ ŽIVALI LUJNA MORSKA RIBA			
KRALJEVI DOSTOJANST. V STAREM VEKU						KRAJ PRI KOMNU					MOČVIRNAT SVET LDMUR Z MADAGASKAR			
NORDIJSKA BOGINJA VEČNE MLADOSTI						ŠPAN. SLIKAR PABLO SLOV. IGRALECA KNEZ						TALJI AMERIŠKI DIPLOMAT KENNETH		
LUIS ADAMČ			OTROGENOV OLUČAJMER OB TEM ČASU, OB TEJ URI										FILMSKI LIK IZ ZVEZDNIH STEZ	AMERIŠKA IGRALECA EVA MARIE
	BORILNI ŠPORT	AMER. PEVEC REDDING PRIPADNIK OBROV												
ZNAN ANGLEŠKI GRAVER JAMES														
TANKA PLAST TROVA, KI KAJ OBDAJA, ZLASTI SEME														
IME VEČ FRANCOSKIH KRALJEV						SLOVENSKE POLITIK VANE	ALUMINIJ	NESTRUPEN LIDAV AFR. REKA V SLONOK. OBAU			DANSKI OTOK REKA V SRED. POLJSKI			
SKORJA NA POVRŠINI SNEGA						KRAJ V BRKINIH					DEL STOPALA GLAV. MESTO EGIPTA ORIGINALNO			
	UPANJE, PRICANJE VANJE	JANEZ ERŽEN OTIS STOPALA NA TALNI PODLAGI				DOBA V TERCIARNU KVARNERSKI OTOK							KUČ. POZIV	NAJZAHODNEJ. TOČKA EVROPE
AVTOMOBIL OZNAKA ZA NOVI SAD			OSTRO KAMENJE AVSTRALSKI NOJ				FIN. ARHITEKT AALTO KRELO RIMSKE KONJENICE						ARSON JUŽNO- AFRIŠKA KUKAVICA	
ANGLEŠKO SVETLO PIVO						TOLSTOJEVA JUNAKINJA KARZENINA GORA V ŠVICI		ITAL. NAFTNA DELOŠA IZVRŠNI SVET					VULKAN NA FILIPINAH ZACETEK ABECED	
KDOR JE ODPUŠČEN IZ VOJSKE														
NAJMOČNEJŠA BARVA KART						HITER KONJSKI TEK				ODRASLA SAMICA KONJA				

UGANKARSKI SLOVARČEK

KRAJT – strupena azijska črnorumena kača, RABU – kraljev dostojanstvenik v starem veku, IDUN – nordijska boginja večne mladosti, OTIS – ameriški pevec Redding, BASIRE – znan angleški graver James, ERAT - češki hokejist Martin, ORANI – kraj na Sardiniji, BIA – afriška reka v Slonokoščeni obali, NER – reka v srednji Poljski, ELNOR – filmski lik iz Zvezdnih stez

Rešitev križanke
poiščite na strani 488.

Rezultati natečaja za izbiro fotografij prostoživečih živali za stenski koledar LZS 2025

Lovska zveza Slovenije (LZS) je pripravila javni nagradni natečaj za izbiro fotografij prostoživečih živali za koledar LZS 2025. Razpisni pogoji so bili objavljeni v reviji Lovec (4/2024).

Na natečaju je sodelovalo sedemindvajset različnih avtorjev, ki so skupno poslali 199 fotografij. Komisija za izbor najboljših fotografij Javnega nagradnega natečaja za izbiro odličnih fotografij prostoživečih živali za koledar LZS 2025 v sestavi Urša Kmetec, Igor Pičulin in Boris Leskovic je po končanem roku opravila izbor najboljših fotografij nagradnega natečaja skladno z razpisnimi pogoji.

Na natečaj so svoje fotografi-

 Lovska zveza Slovenije

VELIKI STENSKI KOLEDAR LZS 2025

Z MOTIVI PROSTOŽIVEČIH ŽIVALI BO PREJEL VSAK ČLAN LOVSKE DRUŽINE – UPRAVLJAVKE LOVIŠČA.

Vsem članicam ponujamo možnost, da za svoje potrebe naročijo dodatno zeleno število **VELIKEGA STENSKEGA KOLEDARJA LZS 2025** (velikost 33,5 x 48 cm) za ceno sedem evrov z DDV (koledar bo enak, kot ga prejme vsak član, z enako velikim podložnim kartonom in brez storitve dotiska imena lovske družine).

Trinajstlistne stenske koledarje z vezno spiralo, vložene v papirnato vrečko, s preglednim koledarskim delom, luninimi menami in spiskom lovnih dob za divjad bodo naročniki lahko prevzeli v začetku decembra na sedežih območnih lovskih zvez. Po dogovoru bomo interesentom koledar poslali tudi po pošti (plačilo po predračunu) na želeni naslov.

Pisna naročila sprejemamo do 15. novembra 2024 na e-naslov: lovce@lovska-zveza.si, s pripisom **Koledar LZS**.

Založništvo LZS

je poslali Sebastjan Zelič, Evald Mlinarič, Andrej Tomažin, Oton Naglost, Tine Strosar, Martin Uranič, Rok Kotnik, Gabrijel Mihevc, Stanko Jarm, Maša Napotnik, Vinko Peternej, Marjan Cigoj, Janez Mihelič, Miha Robar, Miran Krapež, Matej Podrekar, Franc Bence, Jerca Bence, Sara Vojska, Martin Šolar, Alexander Voda, Anton Tratnik, Rok Štirn, Tjaša Dobnik, Zvonko Pavlič, Simon Budna in Natalija Pišec.

Osnovni izbor fotografij je opravil Igor Pičulin, ki je ocenil tehnično kakovost fotografij in možnost izreza posnetka. Komisija je nato na dopisni seji, ki je potekala med

Januar / Rok Štirn - Kozaoča (Strix uralensis)

Februar / Marjan Cigoj - Ris (lynx lynx)

Marec / Marjan Cigoj - Lisica (Vulpes vulpes)

April / Sebastjan Zelič - Divji petelin (Tetrao urogallus)

Maj / Andrej Tomažin - Poljska jerebica (Perdix perdix)

Junij / Miha Robar - Divji prašič (Sus scrofa)

Julij / Rok Štirn - Srna (Capreolus capreolus)

Avgust / Rok Štirn - Jazbec (Meles meles)

September / Marjan Cigoj - Navadni jelen (Cervus elaphus)

Oktober / Sebastjan Zelič - Ričavi medved (Ursus arctos)

November / Andrej Tomažin - Šakal (Canis aureus)

December / Oton Naglost - Gams (Rupicapra rupicapra)

2025
Naslovna stran/Rok Štirn - fazan (Phasianus colchicus)

5. in 9. avgustom 2024, izbrala trinajst fotografij, in sicer fotografijo za naslovno stran koledarja in dvanajst najustrežnejših fotografij prostoživečih živali, ki jih je uvrstila v koledar LZS za prihodnje leto.

Za naslovnico koledarja LZS za leto 2025 je komisija izbrala fotografijo fazana, katere avtor je **Rok Štirn**, za koledarski del pa

so bile izbrane naslednje fotografije (po mesecih): kozača **Roka Štirna**, ris **Marjana Cigoja**, lisica **Marjana Cigoja**, divji petelin **Sebastjana Zeliča**, poljska jerebica **Andreja Tomažina**, divji prašič **Mihe Robarja**, srnjaka **Roka Štirna**, jazbec **Roka Štirna**, navadni jelen **Marjana Cigoja**, rjavi medved **Sebastjana Zeliča**,

zlati šakal **Andreja Tomažina** in gams **Otona Naglosta**.

Komisija je za prvo nagrado v višini petsto evrov izbrala fotografijo fazana **Roka Štirna**, drugo nagrado (tristo evrov) bo prejel **Marjan Cigoj** za fotografijo risa, tretjo nagrado v višini dvesto evrov pa si je po izboru komisije zaslužil **Andrej Tomažin** za fotografijo šakala.

Preostale izbrane fotografije za koledar bomo honorirali po Ceniku Lovske zveze Slovenije. Ob fotografijah bodo objavljena imena in priimki avtorjev.

Avtorjem izbranih fotografij čestitamo, vsem pošiljateljem pa se iskreno zahvaljujemo za sodelovanje na natečaju.

Urša Kmetec

Stoletnik Maks Holcman iz LD Vurmat – kozjaška lovška legenda

Pred dnevi je praznoval stoletnico bogatega in ustvarjalnega življenja **Maks Holcman**, ki je že od leta 1946 član Lovske družine Vurmat iz Sv. Duha na Ostrem Vrhu. Je eden najstarejših lovcev, ki je bil vse življenje tesno povezan z naravo. Ob jubileju so ga ob njegovi bolniški postelji na domu hčerke Maksimilijane na Vurmatsu obiskali in mu iskreno čestitali predstavniki njegove matične LD Vurmat, Lovske zveze Slovenije, Lovske zveze Maribor in pobratene LD Dobrava v Slovenskih goricah. Med krajšim obiskom mu je **Franc Krivec**, predsednik Komisije za priznanja in odlikovanja pri LZS, vročil lovsko odlikovanje – red za lovske zasluge prve stopnje. Jubilar je prejel tudi čestitko območne Lovske zveze Maribor

in spominsko darilo matične LD Vurmat.

Maks se je začel lovsko udeleževati že leta 1939, ko je pri petnajstih letih uplenil prvega srnjaka. Z lovom je bil tesno povezan tudi zaradi svojega gozdarskega poklica. Do podrobnosti je poznal vse predele Kozjaka; ni je bilo kotanje ali pečine, ki je Maks ne bi poznal in v katero ne bi že stopil, ko je zalezoval

gamse. Med lovci daleč naokoli je že dolga desetletja znan kot eden najboljših »gamsarjev«. Zelo rad je lovil tudi srnjake v času prska in bil pravi mojster vabljenja na klic. Pri petindevetdesetih letih je še zadnjič lovil srnjaka na klic. Njegovi lovski tovariši se živo spominjajo, kako jim je znal Maks večje in čarobno priklicati srnjake. Še posebno rad je lovil z lovcom in selniškim župni-

kom **Francem Pečnikom**. Maks je bil vedno iskren lovski tovariš in je zlasti mladim lovcom rad predajal izjemno bogato praktično znanje ter veščine, ki jih je obvladal le on. V slovensko lovsko krajevno zgodovino se je zapisal kot velika legenda. Poln je dogodivščin in spominov, ki bi bili vredni literarne obdelave. Zanj je bil lov predvsem prvinsko doživljanje narave, lovil je etično pravično, vedno zelo hvaležen Diani za vse njene darove, ki jih je bil deležen v petinosemdesetletni lovski karieri.

Maks je že dolgo srečen, ker se bogata družinska lovška tradicija nadaljuje iz roda v rod. Lovci so namreč tudi hčerka Maksimilijana (Maksa), zet Igor ter vnuka Andrej in Irenej. Ponosen je tudi na nečaka in lovca Ignaca in Andreja Holcmana ter njuna sinova, pranečaka Sebastjana in Gregorja. Holcmanov lovski rod tako trdno ostaja zvest izvirnim vrednotam slovenske lovske organizacije in etično-moralnim načelom zelene bratovščine.

M. T.

Starosta Maks Holcman v lovski družbi na enem izmed skupnih lovov

Veteransko in borčevsko srečanje na Obretanovem

Na pobočje druge najvišje koroške gore, Uršlje gore (1.699 m), kjer so si koroški vojni veterani z **Območnega združenja (OZVVS) Mežiške doline** dobrih tisoč metrov nižje, v obsegu idilične gozdne jase na Obretanovem, leta 2002 na temeljih nekdanje Srebetove domačije postavili svoj dom, se tradicionalno radi vračajo številni veterani, simpatizerji borčevskih organizacij in drugi. Tudi zaradi spomina na dogodke, ki so se med drugo svetovno vojno zgodili na Srebetovi domačiji, kjer so imeli koroški partizani Pri mokrem jopiču svojo postojanko. Zaradi trdne in neomajne domoljubnosti domačinov je leta 1944 okupator postojanko požgal, domače pa zaprl v taborišča. V spomin na takratne čase koroški vojni veterani in člani Območnega združenja borcev za vrednote NOB Mežiške doline že vrsto

let z družabnimi srečanji ohranjajo in negujejo spomine.

Letošnjega osrednjega srečanja, ki je bilo junija, se je res udeležilo nekoliko manj udeležencev, a so vsi, med katerimi je bilo tudi nekaj koroških »jagrov«, spet doživeli prijetno druženje ob mogočnem lesenem spomeniku NOB, ki v spomin in opomin stoji ob skrbno vzdrževanem veteranskem domu. Srečanja so se

udeležili **Milan Ošep**, **Zdravko Moličnik** in **Maks Gorenšek**, predsednik, podpredsednik in častni predsednik OZVVS Mežiške doline, **Janez Kreps**, predsednik Krajevnega odbora za vrednote ZB Kotlje, in **Peter Stočko**, podžupan ravenske občine. Program je povezovala **Ema Peruš**, ki je doživeto povzela dogodke, ki so se takrat zgodili na Srebetovi domačiji. Osrednja tema letoš-

njega srečanja je bila predstavitev projekta Manevske strukture narodne zaščite (MSNZ) v letu 1990, katerega naloga je bila hramba in zbiranje oborožitve, mobilizacija, vodenje TO, bojno načrtovanje in zavarovanje osamosvojitvenih procesov skupaj s tedanjo slovensko Milico. »Ta projekt je bil predstavljen drugič v štirinidesetih letih. Prvič je bil predstavljen leta 2000 v Črni na Koroškem vsem takratnim županom Mežiške doline in ženam, udeležencem projekta MSNZ. Takrat ga je predstavil načelnik MSNZ Mežiške doline Primož Šavc,« je po zanimivi predstavitvi projekta posebej za Lovca povedal **Zdravko Moličnik**, podpredsednik veteranskega OZVVS Mežiške doline. Podžupan Stočko pa je dodal: »S ponosom stojim med vami na mestu, kjer so koroški partizani in zavedni domačini postavljali naše temelje.«

OZVVS Mežiške doline šteje šesto članov in članic, v katerem deluje tudi več lovcev s statusom vojnega veterana. V ZB Kotlje pa

Pred naš objektiv so se pri spomeniku NOB na Obretanovem postavili (z leve) Zdravko Moličnik, Peter Stočko, Milan Ošep in Janez Kreps.

je vključenih devetinosemdeset članov in članic, med katerimi je prav tako kar nekaj lovcev. Nekaj srečanj je organiziral tudi Občinski odbor ZB za vrednote NOB Ravne na Koroškem, ki ga

vodi predsednik **Maks Večko**, veliki poznavalec delovanja 14. divizije na Koroškem. Divizija se je v tistih dneh nekaj časa zadrževala tudi pri kmetu **Godcu**, le dober streljal od Obretanovega.

Da je vsakoletno srečanje na Obretanovem tako skrbno organizirano, imajo nemalo zaslug Ošep, Kreps in Moličnik ter tudi trije že prekaljeni kuharji pravega vojaškega pasulja – Gorenšek,

Ošep in **Zlatko Dobrun** – pa tudi nekatere potrpežljive žene veterenov, ki rade spečejo okusno pecivo in skrbijo za dostojno postrežbo.

Franč Rotar

Iz zgodovine slovenskega lovstva

Združitev okrajne lovske zadruge Idrja in lovskega združenja Cerkno 1946

V letu 1946 sta se združila okraja Idrja in Cerkno, 7. marca 1946 pa sta se združili tudi obe lovski organizaciji. Novoustanovljeno je vodil predsednik okrajne lovske zadruge Idrja **Ivan Ferjančič**. Zbora se je udeležilo triinšestdeset članov iz obeh okrajev. Prisotna sta bila tudi delegata Odseka za gozdarstvo pri Poverjeništvu PNOO za Slovensko Primorje inž. **Cvek** (op.: imena ni zabeleženega) in inž. **Josip Skočir**. Namen zbora je bil združitev lovcev iz okrajev Idrja in Cerkno ter volitev centralnega odbora. Po daljši obravnavi so v centralni odbor lovske zadruge za predsednika izvolili Ivana Ferjančiča, rudarja iz Idrje. Podpredsednik je postal **Miha Primožič**, referent za obnovu Idrje, tajnik lovske zadruge **Rafael Kobal**, ravnatelj okrajne posojilnice, blagajnik pa **Viktor Kavčič**, gozdar v Idrji. Član centralnega odbora nove Lovske zadruge Idrja - Cerkno je postal še **Ignacij Govekar**, posestnik z Jeličnega Vrha. V NO lovske zadruge so kot predsednika izvolili **Mirka Lampeta** iz Idrje, člana pa sta postala **Franč Golob** iz Cerknega in **Štefan Rupnik** iz Zadloga.

Na zboru je blagajnik lovske zadruge Idrja predstavil poročilo za leto 1945. V tistem letu je bilo v Lovsko zadrugo Idrja vpisanih 112 članov, in sicer iz Idrje 24, iz Zadloga 14, iz Vojskega in Črnega vrha po 13, iz Kanomlje in Ledin po 11, iz Godoviča osem, iz Dol sedem, z Medvedjega Brda in Zavrata po 5, enega člana pa je lovsko zadruga imela tudi v Beli. Do datuma je članarino plačalo 79 članov v skupnem znesku 5860 lir. Od tega zneska je bilo za leto 1945 vplačanih 4240 lir, za leto 1946 pa 1620 lir. Za lovne dovolilnice je 26 lovcev vplačalo po 300 lir, torej skupaj 7800 lir. Vplačanih je bilo tudi 1000 lir pristojbin za deset lovskih psov. Skupni znesek, tj. 8800 lir, je bil 6. februarja nakazan Odseku za notranje zadeve pri

Okrajnem izvršnem NOO Idrja. Obratovalni stroški zadruge so znašali 364 lir, v blagajni pa je ostalo še 5591 lir.

Delegat Poverjeništvu inž. Cvek, ki ni bil zadovoljen s seznamom opravljenega odstrela v lovnom letu 1945/46, je menil, da je pomanjkljiv, ker v njem ni naveden tudi odstrel nekaterih vrst male divjadi, npr. jazbec, kun, dihurjev, vider, veveric, divjih mačk itn. Motil ga je tudi odstrel petih glav srnjadi, vendar je predsednik zadruge takoj pokazal potrdilo, na podlagi katerega je bil opravljen odstrel. Na zboru so prebrali tudi odredbo ministrstva glede razmejitve lovišč in predlog nove ureditve, ki je bila potrebna za združeni Okraj Idrja - Cerkno. Na zboru so razpravljali tudi o vzdrževanju zapriseženih lovskih čuvajev in bili prepričani, da bi le-ti zaradi velikih stroškov hkrati lahko opravljali tudi službo gozd-

nih čuvajev in bili tako plačani z dveh strani. Članom združene lovske zadruge so na zboru priporočili, naj se v čim večjem številu naročijo na lovsko glasilo, ki je po nekajletni prekinitvi v januarjem začelo spet izhajati v Sloveniji in katerega letna naročnina je znašala 500 lir.

Okrajni lovski svet (OLS) za Okraj Idrja - Cerkno je bil izvoljen 7. septembra 1946. Predsednik je postal **Janez Pirc** (Ivan), tajnik **Vinko Štraus**, blagajnik pa **Valentin Zelenc**. V svet so avtomatsko kot člani spadali še starešine (predsedniki) posameznih lovskih družin (LD): za LD Idrja **Karol Burnik** iz Spodnje Idrje, za Črni Vrh **Ciril Pagon** iz Črnega Vrha, za Dole **Franč Lapajne** iz Idrške, za Cerkno **Ivan Rojč** iz Cerknega, za Novake **Jernej Lahajner** iz Novakov, za Šebrelje **Ciril Lapajne** in za Bukovo **Jernej Abram** iz Bukovega.

Po večkratnem temeljitom posvetovanju z okrajnim gozdarjem pa tudi s predstavniki krajevnih odborov je okrajni lovski svet na seji 15. oktobra 1946 sklenil, da bodo meje posameznih LD do priključitve k Sloveniji ostale kolikor mogoče v okviru starih predvojnih lovišč. Tako so k idrijskim okrajnim loviščem Črni Vrh I in II, Godovič, Dole, Ledine, Spodnja Idrja in Idrja - Čekovnik dodali še lovišča Okraja Cerkno, in sicer lovišča Vojsko, Otalež, Šebrelje, Cerkno, Novake in Bukovo.

Okrajni lovski svet je 15. oktobra 1946 razpravljal tudi o loviščih v svojem okraju. Menili so, da je meja med Slovenijo in slovenskim Primorjem nenaravna, po priključitvi pa naj bi del na odseku Hotedršica-Žiri-Podpleče-Ključ spet pripadal naravnejši razmejitvi teritorialnih enot in ne bi spadal več v okraj. V poročilu, ki ga je Razdelek za gozdarstvo pri Okrajnem NOO Idrja - Cerkno 19. decembra 1946 poslal Poverjeništvu v Vipavo, so zapisali, da je nujno treba iz okrajnih zakupnih lovišč izločiti predel Čekovnik, ki je bil del idrijskega državnega gozda. V njem naj bi imela srnjad mir »za razplog« na zaokroženi površini 7.800 ha. Omenjena površina naj bi postala pokrajinsko lovišče. Da pa ne bi bila prizadeta LD Idrja, bi v zameno dobila območje državnega idrijskega gozda desno od reke Idrijce, saj bi bilo območje v predelu Kanomlje med drugimi okrajnimi zakupnimi lovišči osamljeno. Zaradi pomanjkanja zemljevidov oziroma kart in lege mej drugih okrajnih zakupnih lovišč, pa tudi zato, ker je bila za posamezna lovišča v okraju že vplačana zakupnina, so v lovskem letu 1946/47 v Združenem okraju Idrja - Cerkno še naprej obdržali trinajst lovišč. Površine lovišč so izračunali na podlagi podatkov za posamezne katastrske občine, zaradi razcepljenosti k. o. pa so hektarske številke le približno točne.

Istega dne, tj. 19. decembra 1946, so Oddelku za kmetijstvo in gozdarstvo pri Poverjeništvu PNOO za slovensko Primorje poslali tudi podatke za ustanovljeni lovski sklad. Le-ta je za leto

POVERJENIŠTVO PNOO ZA SLOV. PRIMORJE
ODDELK ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO
Vipava, dne 30. XII. 1946.
Štev. 4540/1/VL.

Predmet: Odstrel srnjadi v
loviščih okraja Idrja-Cerkno.

Okrajni N.O.O. - Odssek za gozdarstvo Idrja

Na tem. št. 1922/1 s dne 22. III. 1946.
Okrajna lovska zadruga Idrja-Cerkno sprejema, da bi se dovolil odstrel nekaj komadov srnjadi s celim na visoke stanje divjadi v okraju ter s celim na ugotovljene slabše, jaloške, razjane divjadi itd.

Na spodnjem navedenem stanju srnjadi po izjavi pomanjanih družin in Cerkljanskega ter po izjavi predsednika lovske zadruge za Idrjake:

Črni Vrh	št. 25	
Godovič	št. 80	
Dole	št. 40	
Ledine	št. 15	
Sp. Idrja (Kanomla)	št. 40	
Vojsko	št. 18	
Idrja	št. 14	
Čekovnik	št. 35	
Cerkno	št. 70	po izjavi družine je potrebnih za odstrel 17 srnjakov in 7 ura
Novaki	št. 32	po izjavi družine je potrebnih za odstrel 3 srnjaki in 2 ura
Bukovo	št. 30	po izjavi družine je potrebnih za odstrel 7 komadov

Izjava se nam videti v nekaterih primerih nekoliko optimistična, sicer pa pravimo, da se o tem izjasnimo.

V kolikor se v okraju resnično slabši in ranjani obočeni porahljeni divjal se bo, dovolil gojitveni odstrel, na predlog takojšnjega odseka. V to svrhu se bo delovalo po 1. januarju dan lova. V kolikor imate boljše predloge jih predložite.

Sart Fabian - svetobde narodni

Referent za gozdarstvo:
Dr. Šebenič Marjan

Referent oddelka:
V. Zlatko Dobrun

Predlog za odstrel srnjadi v loviščih Okraja Idrja - Cerkno za lovsko leto 1946/47 (vir: Ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, Gozdarstvo. ARS. AS 1118, t. e. 71.)

Zap. št.	Lovišče	Površina v ha	Stalež srnjadi
1	Črni vrh I	5860	25
2	Črni vrh II		80
3	Godovič	4640	40
4	Dole	3191	15
5	Ledine	1900	40
6	Spodnja Idrija	4200	14+35
7	Idrija-Čekovnik	1365	18
8	Vojsko	1365	-
9	Otalež	2465	-
10	Šebrelje	4075	-
11	Cerkno	4900	70
12	Novaki	2010	32
13	Bukovo	3150	30

Prvotno izoblikovanih trinajst lovskih družin združenega Okraja Idrija - Cerkno s površino v hektarih in številčnostjo srnjadi ob koncu leta 1946

1946/47 navedel zakupnine za okrajna lovišča, tj. 32.000 lir in iz 68 vplačanih pristojbin za lovne karte po 100 lir, skupaj 6.800 lir. Zakupnina za vsa lovišča je v sorazmerju s površino povprečno znašala od 2.000 do 4.500 lir. Zakupnine so bile določene po odobritvi Okrajnega izvršnega NOO in so bile nižje zaradi majhnega staleža male divjadi. Od skupne vsote 38.800 lir so vsoto 19.400 lir, torej polovico, nakazali Izvršnemu okrajnemu NOO Idrija - Cerkno, drugo polovico pa Oddelku za kmetijstvo in gozdarstvo pri Poverjeništvu

PNOO za Slovensko Primorje v fond »lovski sklad«.

V Okraju Idrija - Cerkno naj bi v letu 1947 kljub vsemu dogovorjenemu iz trinajstih izoblikovali le sedem lovišč in prav toliko lovskih družin. Prvi predlog je Razdelek za gozdarstvo pri Okrajnem NOO Idrija - Cerkno poslal Oddelku za kmetijstvo in gozdarstvo v Vipavo že 19. decembra 1946. Izoblikovali naj bi lovišče Črni Vrh, ki bi obsegalo območja Črnega Vrha, Godoviča in Novega Sveta z Medvedjim Brdom. Lovišče Idrija bi obsegalo območje obeh Idrij, Čekovnik in Vojsko, lovišče Dole območji Dol

Zap. št.	Lovska družina	Lovišče in dopustno število članov	Št. članov	Št. orožnih listov
1	Idrija	Idrija 28, Čekovnik in Vojsko 9, Kanomlja 28	48	33
2	Črni vrh	Črni vrh 23, Godovič 16	43	3
3	Dole	Dole 25, Ledine 12	24	5
4	Cerkno	Cerkno 32, Otalež 16	21	11
5	Novaki	Novaki 13	9	3
6	Šebrelje	Šebrelje 27	10	7
7	Bukovo	Bukovo 5	19	5

Z letom 1947 je delovalo sedem družin Okraja Idrija - Cerkno; imena lovišč, dopustno število članov, dejansko število članov in število dejansko izdanih orožnih listov.

in Ledin, lovišče Šebrelje območja Šebrelj, Masor, Krnic in Jegeršča, lovišče Cerkno območja Cerkna, Labinja, Planine, Gorij, Otaleža, Zakriža in večjega dela Reke, lovišče Novaki območja Spodnjih in Zgornjih Novakov ter lovišče območja Bokovega, Oreška, Zakojce, Jesenice, Polic in dela Reke.

Lovski svet se je do januarja 1947 sestal trikrat. Na sejah je največ obravnaval prošnje za vstop v lovsko združenje. Iz preglednice je razvidno, da je lovška združba do januarja 1947 štela 174 članov, od katerih je orožne liste imelo le 67 članov. Nekateri od njih so v tekočem letu dobili orožni list, večina pa ne in je morala najverjetneje še nekaj let počakati, zlasti tisti s slabimi zaznamki. Hkrati je OLS določil smernice za izdelavo

lovskih gospodarskih načrtov za posamezne lovske družine, razpravljal o pokončevanju lisic, o zaščiti lovišč, o nastavitvi lovskih čuvajev, o predlogih za določitev mej, številu lovišč, številu divjadi in njene kakovosti ter drugem. V okraju ni bilo izrazite dejavnosti krivolova, z izjemo Bukovega, kjer so bili dejavni zankarji še iz prejšnjih časov. Nekaj krivolova je bilo tudi v južno-vzhodnem delu okraja v predelu Novi Svet, ki je neposredno mejil s Slovenijo. Gozdni čuvaji so bili do januarja 1947 nastavljeni v Črnem Vrhu, Godoviču, Dolah, Ledinah, Spodnji Idriji in Cerknem. Lovske družine, ki še niso imele evidenčnih lovskih knjig, so jih morale uvesti čim prej.

Vojko Rutar

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Hikmicro Habrok 4K

Digitalne preobrazbe opazamo na različnih področjih, kot so fotografija in telefonija, digitalizacija pa se počasi uveljavlja tudi v lovski optiki, kjer še vedno prevladujejo klasični daljnogledi. Digitalni daljnogledi, ki jih tehnološka velikana Canon in Sony ponujata že več kot desetletje, postajajo za lovce uporabni šele v zadnjem času, predvsem zaradi sodelovanja proizvajalcev termovizijskih naprav. Čeprav kakovost slike digitalnih daljnogledov še ne presega analognih modelov, z dodatnimi funkcijami vse bolj privlačijo lovce.

Napredek na področju kakovosti dnevne slike se v digitalnih napravah vztrajno izboljšuje in približuje ravni, ki je za povprečnega uporabnika zadovoljiva. Verjamemo, da v prihodnosti tudi lovška optika ne bo ušla digitalizaciji, zato vam predstavljamo nekatere izmed trenutno najzanimivejših digitalnih daljnogledov na trgu.

Hikmicro Habrook 4D digitalni daljnogledi so že druga generacija teh naprav tehnološkega velikana Hikmicro. S Habrookom 4K je

Hikmicro Habrok 4K

Hikmicru uspelo izdelati digitalni daljnogled, ki je enako velik kot drugi klasični daljnogledi, a je od mnogih med njimi celo nekoliko lažji. Ponaša se z odlično ergonomijo in številnimi funkcijami. Dnevno opazovalni kanal uporabniku nudi senzor 4K (3840 x 2160 pikslov) ter velik zaslon OLED (1920 x 1080 pikslov), vgrajen IR-osvetljevalnik, laserski daljinomer z dosegom do tisoč metrov, termalni opazovalni kanal, možnost zajema slik in video posnetkov ter povezljivost s pametnim telefonom. Napajata ga dve bateriji tipa 18650, ki omogočata osem ur delovanja.

Na voljo sta dva modela Habrook 4K z 940 nm ali 850 nm IR-osvetljevalnikom. Prvi je za živali popolnoma nezaznaven, medtem ko ima drugi nekoliko

daljši doseg. V obeh primerih optični kanal ponuja osnovno povečavo 5,5-krat, ki jo je mogoče povečati do 22-krat. Zajem slik in videoposnetkov je še posebno uporaben pri ocenjevanju trofeje, saj je večini lovcev lažje oceniti trofejo na mirujoči sliki kot pa na živi, premikajoči se divjadi. Kot že omenjeno, je ostrina slike podnevi še eno izmed zadnjih področij, kjer imajo analogni daljnogledi prednost. Vendar ko govorimo o uporabi v mraku, je Habrook 4K že v prednosti, saj niti najboljši klasični daljnogled ne more ponuditi takšne slike v slabih svetlobnih razmerah, kot jo nudi Habrook. Že najmanjša svetloba lune ali zvezd zadostuje, da s Habrookom 4K vidimo tudi, ko s prostim očesom ni več mogoče. V primeru popolne teme

pa si lahko še vedno pomagamo z IR- osvetljevalnikom. Razdalje, na katerih lahko v mraku ali temi opazujemo in razločimo divjad, so precej večje, kot je še etično streljati nanjo.

Termalni kanal je uporaben za zaznavanje divjadi do približno tisoč metrov, vendar je v tej napravi namenjen predvsem, da lažje najdemo divjad, ki jo nato opazujemo z digitalnim opazovalnim kanalom. Zaradi uporabe majhnega in po zdajšnjih standardih osnovnega termalnega senzorja je cena Habrook 4K 1499 evrov, kar je glede na vse vključene funkcije vsekakor sprejemljivo.

Za lovce začetnike, ki se šele učijo ocenjevati divjad in uživajo v lovu v mraku (oziroma ponoči, ko je lov na dovoljeno divjad mogoč), je to skoraj idealen izdelek. Na posnetih fotografijah se bodo lahko učili ocenjevati divjad, v mraku bodo imeli izjemno uporabno sliko, poleg tega pa bo naprava vsebovala tudi termalni senzor in laserski daljinomer. Jamstvo za napravo je dve leti. Habrook 4K je na voljo na www.optics-trade.eu in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več informacij pokličite na tel. številko 031/770-520 (Optics Trade) ali nam pišite na info@optics-trade.eu.

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

VLADIMIR KAPUS, UREDNIK IN PUBLICIST, KI JE ODLOŽIL PERO ZARADI RACMANA

Slovenski publicist in pisatelj **Vladimir Kapus** pl. Pichelstein se je rodil v Kamni Gorici 30. aprila 1885. Ljudsko šolo je obiskoval doma, realko pa v Ljubljani. Oktobra 1943 naj bi ga nad Kamno Gorico odpeljali »sodelavci narodnoosvobodilnega gibanja«. Za njim se je izgubila vsaka sled. Po prevratu in razpadu avstro-ogrske monarhije leta 1918 se je pridružil generalu Rudolfu Maistru in z Jesenic odšel na Karavanke kot vodja planinskega vojaškega oddelka. Oddelku, ki je bil vključen v jugoslovansko divizijo, je med boji na Koroškem od januarja do marca 1919 tudi poveljeval. Po koncu vojaških operacij in podpisu mirovne pogodbe je Kapus v Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev opravljal službo železniškega uradnika, najprej v Bosanskem Brodu in nato v Zagrebu. Leta 1922 se je upokojil in se posvetil literaturi in predvsem publicistiki. Že kot dijak je namreč začel pisati pesmi in novele. Pozneje je sodeloval v Jutru, Domovini, Razgledu, Življenju. Vladimir Kapus pa je bil tudi lovec. Njegov oče, **Adolf Kapus**, je bil znan lovski pisec in odbornik Slovenskega lovskega društva in Gorenjske podružnice SLD. Vladimir je sledil očetovim stopinjam v svetu in pri različnih revijah. Njegove prispevke najdemo tudi v šolskih čitankah in berilih. Kot lovski pisatelj je bil najprej sodelavec pri Weidmannsheilu (revija), nato od prvega letnika leta 1910 naprej pa pri Lovcu. Glavno vodilo življenja sta mu bila vzbujanje spoznavanja in ljubezni do naravnih lepot ter boj proti »mrharstvu« nekeleterih. Nekaj časa je bil odbornik Slovenskega lovskega društva, ob veliki Gozdarsko-lovske razstavi leta 1930 je opravljal funkcijo tajnika pripravljalnega odbora za razstavo. Kot odbornik je bil aktiven tudi v društvu ZOO, ki se je zavzemalo za ustanovitev živalskega vrta v Ljubljani. Leta 1928 je v samozaložbi izdal *Lovske spomine*, leto pozneje prvi del pesniške zbirke *Pesnice iz prirode* in kasneje še drugi del. V pesmih je največ opeval živali.

Vladimir Kapus (vir: arhiv NUK/
Zbirka upodobitev znanih Slovencev)

Nekaj let pred smrtjo je prenehal z lovsko publicistiko in pisanjem. Vzrok, da je odložil svoje »tekoče pero«, je bil dokaj nenavaden in morda za zdajšnji čas težko razumljiv; morda pa za mnoge toliko bolj poučen. Kapus je namreč leta 1938 na Savi pri Globokem brez dovoljenja ustrelil divjega racmana, ki je bil takrat redek. Odstrel je sprožil val hudih kritik in pravo javno ter v katoliškem časopisu Slovenec tudi ostro medijsko gonjo zoper Kapusa. Na medijske napade je odgovarjal v liberalnem časopisu Jutro, a se je kmalu odločil in dokončno odložil pero.¹ Pogosto se je podpisoval s psevdonimi *Petelinar*, *Gošar*, *Vladimir in Kamnogoriški*. V javnem življenju je užival ugled in spoštovanje, zato ne preseneča podatek, da je bil predstavljen tudi v *Ilustriranem Slovencu*. Njegove pesmi o naravi in njenih lepotah so bile med mladino in učiteljstvom lepo sprejete, še posebno pa njegovo oponašanje oglašanja ptic in nekaterih drugih živali, s katerim je mlade izjemno navdušil. Zato je časopis *Učiteljski tovariš* zapisal, da »tako lepo ne zna nihče opisati prirode, tako natančno ne zna nihče posnemati živali kakor on. Kajti je Kapus eden naših največjih prijateljev prirode. Navdušen lovec je in pozna vse skrivnosti živali in že nekaj let sem neumorno vihti pero, da nam v verzih prikaže zanimivo življenje matere narave«.² Zaradi navedenih lastnosti si je pridobil veliko spoštovanje med pedagoškimi delavci in vzgojitelji mladih.

Dr. Marjan Toš

¹ Glej Gorenjski glas, 3. maja 2020. O njem tudi Rok Gašperšič, O lovišču, lovu in lovcih pod Jelovico, LD Kropa 2011.

² Učiteljski tovariš, 5. januar 1933.

OKUSI NARAVE

Lovci - vinariji:
Ivo Kuljaj

Vas Gabrje pod Gorjanci je kraj, v katerem si je svoj dom ustvaril naš tokratni sogovornik, vinar in lovec **Ivo Kuljaj**. Kraj je sestavni del Vinorodnega okoliša Dolenjska s številnimi griči in zaselki, ki se raztezajo v jugovzhodnem delu Vinorodne dežele Posavje. Kuljajevi vinogradi in zidanica pod Gorjanci so blizu državne meje z Republiko Hrvaško, ki jo posebej označuje najvišji dolenjski vršac - Trdinov vrh.

Ljudje, ki so v tamkajšnjih krajih živeli v preteklosti in si težko pridelali svoj kruh, so vso zemljo, ki jo je bilo mogoče orati in ni bila kamnita, namenjali za pridelavo poljščin. Zato so bili vinogradi večinoma na vzpetinah, kjer je bila obdelava mogoča samo z motikami. Dolenjski kmet je na vrhu slemen, na katerem je bila po navadi pot, postavil vinski hram. Kasneje so hrame večinoma pozidali v zidanice, kar je dandanes v tistih krajih zelo posebna in pisana kulturna dediščina. V tamkajšnjem delu Slovenije so tradicionalno zasajene trte za pridelavo cvička: žametna črnina, kraljevina in laški rizling. Vseh sort, ki so v manjšem odstotku lahko sestavni del cvička in nimajo izrazitega bukeja (stopnja arome vina), pa je okrog dvanajst.

Pri Kuljajevih je vinarstvo družinska tradicija. Ivo je že v osemdesetih letih začel graditi hišo in lastno vinsko klet ter si tako ustvaril možnosti za vinarstvo. Postopoma je začel s pridelavo cvička in drugih sortnih vin, še posebno modre frankinje. V svojih vinogradih ima zasajenih okrog pet tisoč trt. Je član Reda slovenskih viteзов vina in nadaljuje dolenjsko tradicijo pridelovalca ter promotorja cvička. Je eden prvih ambasadorjev tega dolenjskega posebnega. Ivo je eden od treh pobudnikov ustanovitve Društva vinogradnikov Janez Trdina pred šestindvajsetimi leti in je bil kar dvakrat njegov predsednik.

Temeljni cilj ustanovitve društva je bil večja kakovost cvička in drugih vin. Cilj je bil dosežen, o čemer pričljivo pričata dva naslova kralja cvička in številne zlate in velike zlate medalje, prvaki sort in druga visoka priznanja na vsakoletnem ocenjevanju vin v okviru vsakoletne prireditve Teden cvička.

Ivo je bil v najuspešnejših letih novinar, publicist in nekdanji urednik Delavske enotnosti ter sodelavec več slovenskih časopisov in revij – Pavlihe, Mladine, Telexa, Demokracije in avtor številnih knjig. V času županovanja Alojzija Muhiča je bil osem let direktor Zavoda za turizem Novo mesto. Že v študentskih letih je razmišljal, da Dolenjska nima ustrezne pisane besede o vinogradništvu in vinarstvu, zato se je lotil zbiranja in zapisovanja podatkov. S pomočjo gradiv iz Narodne univerzitetne knjižnice in obiskovanja številnih muzejev je zbral bogato zbirko podatkov in jih stnil v knjižnih delih, ki so kasneje služila mnogim novinarjem pri pisanju njihovih člankov. Poleg drugih knjižnih del je avtor dveh monografij o cvičku, prevedenih v štiri jezike, monografije o zidanicah z naslovom Zidanice, hrami in vinske kleti na Slovenskem, knjig Trte in vino na Slovenskem, Črna kraljica – Vinstvo Bele krajine itn. Ustvaril je tudi dva potopisa z lovsko tematiko: Lovci na veliko divjad v Afriki in V kraljestvu velikega duha iz Kanade.

Ivo je tudi lovec; je član LD Trdinov vrh in sosednje hrvaške LD Radatovići. Lovišče LD Trdinov vrh obsega 3.800 ha in združuje okrog sedemdeset članov. Od lovne divjadi prevladujeta srnjad in divji prašič, v lovišču sta tudi jelenjad in medved. Mala divjad pa je razen poljskega zajca skoraj izginila. Tako kot na vseh drugih področjih je Ivo zelo aktiven tudi med člani zelene bratovščine. V svoji matični LD je bil vrsto let član upravnega odbora, je pisec vseh edicij o njej in že tretji mandat član Uredniškega odbora za lovsko založništvo pri Lovski zvezi Slovenije ter avtor številnih člankov v reviji Lovec. Ivo Kuljaj je prijeten, neposreden, odločen in zelo zanimiv sogovornik z bogatim znanjem in izkušnjami z mnogih področij, zato vsega o njem ni mogoče zapisati.

Naj na koncu zaključim njegovo podobo, ki jo sam rad pogosto ponavlja, s staro cistercijsko modrostjo: »Kdor prideluje dobra vina, je blizu Boga.«

Igor Pičulin

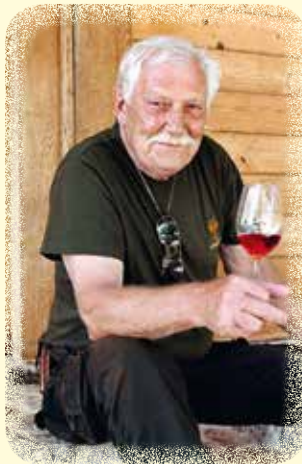

Foto: Igor Pičulin

Janku Mehletu v spomin

Slovensko lovsko srenjo je 12. 8. 2024 pretresla novica, da smo izgubili velikega lovca, mag. **Janka Mehleta**.

Jankova zibelka je stekla 14. 8. 1966 v Celju. Prvo nevarno izkušnjo je preživel že v porodnišnici. Njegov krepak organizem in očetovo znanje sta malega Janka rešila pred najhujšim.

Kmalu je oče kot območni veterinar dobil službo v Novi Gorici. Tam se je včlanil tudi v lovsko družino in prva Jankova srečanja z naravo in lovstvom so se dogajala na pobočjih Sabotina. Zvedavo je spremljal očeta in se podil za metulji. Oče mu je razkril prve skrivnosti narave in mu z besedo ter predvsem z osebnim vzgledom pokazal življenjske vrednote in mu privzgojil lovsko etiko, kateri je Janko sledil in jo nadgrajeval vse življenje.

Nato se je družina preselila na Brod pri Ljubljani, kjer je bil bližje svojim gorenjskim koreninam (po očetu rodbina izhaja iz Preddvora) in njemu ljubemu Storžiču. Že kot gimnazijec se je z dobrimi šestnajstimi leti tudi Janko vpisal v LD Storžič in leto kasneje opravil lovski izpit; 7. 2. 1990 je uspešno končal šolo za lovske tehnike, 8. 5. 1999 pa je opravil izpit za lovskega čuvaja.

Prve kinološke izkušnje je pridobil s temperamentnim družinskim psom pasme nemški lovski terier. Kmalu pa je si je kupil bavarskega barvarja, ga izšolal in intenzivno deloval na področju krvosledništva. Jankov umirjen značaj in naraven posluš za delo s psom sta kmalu pripeljala do rezultatov. S psom sta žela uspehe tudi na kinoloških tekmovanjih in preizkušnjah, vendar so mu bistveno več pomenili uspehi pri praktičnem delu v lovišču. Barvarju je sledil nemški prepelčar, iz katerega je spet izšolal vrhunškega pomočnika in pomočnika pri lovu. Zadnja je bila terierka parson russell, ki je tako kot njena predhodnica imela srečo, da jo je Janko s svojim čutom in znanjem izšolal v vrhunsko uporabnega lovskega pomočnika.

Po končani gimnaziji se je vpisal na univerzitetni študij gozdarstva. Mladostno vzporedno veselje do nogometa je postopoma prešlo samo še v navdušenje nad lovom in gorništvom. Ljubezen do gora bi ga skoraj stala življenja konec decembra 1985, ko ga je pri turnem smučanju zasul plaz na pobočju Male Mojstrovke. Še pravočasno so ga rešili.

Malo je lovec, ki tako polno doživlja vse vrste lova, kot jih je Janko. Lov mu je bil vsakodnevni način življenja, pa naj si je bil to nižinski lov na malo divjad, lov srnjaka v prsku ali na jelena v ruku, pogoni na divje prašiče ali plezanje za gamsi visoko nad gozdno mejo. Vsak lov mu je bil izziv, vsakemu se je posvetil s vsem svojim bistvom, v vsakem je bil več kot dober. Z očetom sta izpilila spretnosti nočnega čakanja na kune in lisice na njima tako ljubi Poljani med Storžičem in Tolstim vrhom prav do virtuoznosti. Mraz, sneg, tema, strm vzpon; nič ju ni oviralo.

Po končanem univerzitetnem študiju na gozdarski fakulteti se je zaposlil na Zavodu za gozdove OE Kranj, vendar se je kmalu kot mladi raziskovalec vrnil na fakulteto, kjer je postal asistent znanega profesorja in lovca dr. Marjana Kotarja ter opravil magisterij iz gozdarskih znanosti.

Leta 2000 se je zaposlil na Lovski zvezi Slovenije kot svetovalec za malo divjad. Čeprav je prihajal z Gorenjske, ki ni značilna za malo divjad, je s širino lovskega zanimanja, znanja in svojim osebnim nagnjenjem brez težav odlično opravljal svoje delo. Zagnanost in vedoželjnost sta mu ob podpori odličnega znanja nemškega in angleškega jezika pomagali, da je tuja znanja uspešno pripeljal k nam, pa tudi tuje izsledke in lovske prakse. Bil je reden sodelavec revije Lovec in prejemnik plakete Lovca II. stopnje. Prvi je začel z IR-iskalniki iskati poleglo divjad pred košnjo, telemetrijsko spremljati jerebice ...

Po upokojitvi sekretarja LZS Blaža Kržeta, 4. 6. 2002, je od njega prevzel mesto direktorja Lovske zveze Slovenije. Uspešno se je spoprijel z vsemi izzivi in tegobami tega položaja. S svojo poštenostjo in vedrino je kolektiv zaposlenih trdno povezal v ekipo pravih prijateljev in lovske tovarišev.

Zaradi novih izzivov in ponudb državnih strokovnih služb je 1. 2. 2006 zapustil LZS in se zaposlil na Zavodu za gozdove Slovenije kot vodja Službe za lovišča s posebnim namenom (LPN) v ZGS, hkrati je bil tudi operativni vodja LPN Ljubljanski vrh in je to delo opravljal še dan pred odhodom v bolnišnico.

Tudi po menjavi službe je ohranil pristne odnose z LZS. Tako je deloval v Uredniškem odboru glasila Lovec in v Komisiji za upravljanje z divjadjo.

Pristojni minister ga je imenoval tudi za člana državne Komisije za ocenjevanje trofeje (2012), Komisije za lovskočuvajske izpite (2009), člana Komisije za pregled odstrela in izgub (2017–2021) ter leta 2021 za predsednika te komisije. Od leta je bil 2019 predsednik Sekcije oponašalcev jelenjega rukanja in aktiven sodnik na meddržavnih, državnih in regijskih tekmovanjih s tega področja. V vseh komisijah je bil predan in s svojimi izkušnjami, znanjem in predanostjo je veliko prispeval k napredku lovstva. Odlikovan je bil z znakom LZS za lovske zasluge in zlatim znakom ter redom LZS III. stopnje.

V svoji matični LD Storžič je pred leti opravljal funkcijo gospodarja, zadnja leta (2021 do smrti) pa je bil predsednik nadzornega odbora in preglednik uplenjene divjadi.

Leta 2016 ga je na skupnem lovu, na katerega je bil povabljen, prevzelo tudi lovišče Anhovo. Z dvema gorenjskima lovskega tovarišema se je včlanil še v to lovsko družino. Z njemu lastno zagnanostjo je začel spoznavati novo lovišče in posebnosti lova na divje prašiče. Kljub oddaljenosti je v omenjeno lovišče pogosto zahajal in v njem odkrival nove čare lova. Ko je bila razpuščena ta LD, pa je s svojo modrostjo in ugledom krepko pomagal pri ureditvi razmer ter pri pridobitvi koncesije za novourstanovljeno Lovsko družino Paljevo.

Janko je po svojem očetu podedoval in povzel umirjenost ter preudarnost. Kljub svojemu nekonfliktnemu življenjskemu slogu pa je bil notranje trden in pošten; od svojih načel ni odstopal. Ko si ga nekaj časa poznal, si med vrsticami sicer skopih izjav kaj hitro spoznal njegovo šegavost in prefinjen humor. Prava beseda v pravem trenutku.

Zadnja leta je bil blagoslovljen s hčerkinim zanimanjem za lov. Edinka Špela ga je spremljala pri lovskega oparavilih že od otroštva. Če ima očeta, kot je bil Janko, ti je lov vse prej kot tuj, vendar ga marsikdaj otroci zgolj strpno sprejemajo (včasih še to ne). Špela pa se je pripravništva in lovskega izpita lotila z vneto kot le malokdo. V očetu je imela izvrstnega učitelja in vzornika, Janku pa so bili poduk, pogovori in skupni trenutki na lovu s hčerko v veliko veselje in notranje zadovoljstvo.

Vsi, ki smo imeli srečo, da smo ga poznali in sodelovali z njim, ter vsi, ki smo imeli čast, da smo bili tudi njegovi prijatelji, bomo nanj in njegove vplive ohranili v dragem osebnem spominu.

Janko, mirmo počivaj ob vnožju tebi tako ljubega Storžiča, dokler se enkrat spet ne snidemo!

Lovska zveza Slovenije – G. B.

V nedeljo, 12. 5. 2024, je za vedno zaspal **Ivan Gornik**, dolgoletni član LD Banja Loka - Kostel.

Ivan se je rodil 28. 8. 1941 kot najmlajši od štirih otrok. Rodil se je v času, ko je na Slovenskem divjala druga svetovna vojna, ki njegovi družini ni prizanesla in jo je zaznamovala za vse življenje. Že tako težke vojne trenutke je zaznamovalo tudi to, da so očeta odpeljali v taborišče na Rabu, od koder se ni nikoli vrnil. Dejstvo, da očeta ni več, so prilagodili svoje življenje in si naprej prizadevali za skupno preživetje. Kljub vsem grozotam, ki so jih preživeli, so ostali spoštovana, delavna in povezana družina. Ivan je takšen ostal vse življenje.

Po končanem šolanju na trgovski akademiji ga je poklicna pot vodila v Kočevje, kjer si je s pridnim delom ustvaril dom in družino. Življenje v Kočevju mu je omogočalo gojiti tudi eno njegovih velikih ljubezni: ljubezen do narave in lova.

Kot velik ljubitelj narave in divjadi je leta 1974 vstopil v članstvo LD

Banja Loka - Kostel in se kmalu izkazal kot vesten, marljiv, izjemno aktiven in nepogrešljiv lovski tovariš, za kar je že leta 1976, le dve leti po vstopu v lovsko organizacijo, prejel odlikovanje z družinskim priznanjem. V svoji dolgi lovski karieri je opravljal številne pomembne funkcije. Bil je blagajnik LD (1977–1980 in 1993–1995), član nadzornega odbora (1985–1986, 1999–2004 in 2009–2015), član finančne komisije (2016–2021), referent za gradbeništvo (1983–1984 in 1989–1991), bil pa je tudi pomemben član za razvijanje lovskega tovarištva ter pobudnik pobratenja med LD Banja Loka - Kostel in LD Podlehnik, saj je prav v času, ko je nastalo pobratenje, leta 1974, ravno vstopil v LD. Nato je bil v letih 1981–1982 referent za sodelovanje s pobrateno LD.

Za svoje vestno in dolgoletno delo je bil večkrat odlikovan; prejel je družinsko priznanje, znak LZS za lovske zasluge, zlati znak LZS za lovske zasluge in priznanje OLZ III. stopnje. Za dolgoletno članstvo v lovske organizaciji je prejel tudi jubilejna znaka za štiridesetletno in petdesetletno članstvo v lovske organizaciji.

Ivan se je rodil v sivino druge svetovne vojne, odšel pa je obdan z zelenjem v času, ko se je narava znova

prebudila in se v njej rojevajo nova življenja. Tudi z njegovim odhodom se je rodilo neko novo, drugačno življenje, življenje večnosti. Kajti v naših srcih so vzniknili spomini nanj, ki bodo živeli večno.

LD Banja Loka - Kostel – M. K.

Iz lovske vrste so za vedno odšli:

Janko Mehle, LD Storžič,
* 14. 8. 1966, † 12. 8. 2024.

Rok Tofolini, LD Dobovec,
* 13. 8. 1985, † 10. 8. 2024.

Boris Vodlan, LD Rečica pri Laškem,
* 5. 1. 1960, † 20. 7. 2024.

Andrej Potočnik, LD Prebold,
* 8. 5. 1959, † 3. 8. 2024.

Jože Kodba, LD Tomišelj,
* 23. 4. 1963, † 13. 8. 2024.

Stanko Lenič, LD Tržišče,
* 3. 12. 1940, † 5. 8. 2024.

Rajko Črnagoj, LD Plešivica - Žužemberk,
* 17. 12. 1955, † 13. 8. 2024.

Jože Pekolj, LD Dobrič,
* 11. 12. 1953, † 10. 7. 2024.

Janko Koren, LD Prestranek,
* 24. 8. 1949, † 24. 8. 2024.

Milan Tomašević, LD Gradišče Košana,
* 10. 10. 1940, † 21. 7. 2024.

Rudolf Porej, LD Jamnica,
* 23. 3. 1946, † 29. 8. 2024.

Darj Sever, LD Slavnik Materija,
* 7. 4. 1948, † 23. 8. 2024.

Rudolf Zagomilšek, LD Oplotnica,
* 22. 2. 1940, † 12. 8. 2024.

Vladimir Macur, LD Veliki Kamen,
* 22. 9. 1940, † 12. 8. 2024.

Stanislav Kunstec, LD Mirna,
* 22. 6. 1943, † 7. 7. 2024.

Umrlim časten spomin!

Samostojna državna preizkušnja po umetni KS v Jurkloštru

V petek, 21. 6., in soboto, 22. 6. 2024, je potekala v organizaciji **Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije**, vzrejne komisije pri klubu, **LKD Celje in LD Jurklošter** pri lovski koči LD Jurklošter samostojna državna preizkušnja po umetni krvni sledi. V preteklosti je bila LD Jurklošter že organizatorica takšne prireditve, zato je bil tudi tokratni dogodek v celoti izpeljan brezhibno. V zadnjih devetih letih je LD namreč organizirala že pet tovrstnih dogodkov na državni ravni. Samostojna državna preizkušnja po krvni sledi ima dolgoletno tradicijo: kar 29-krat doslej jo je organizirala Državna vzrejna komisija KZS za barvarje v sodelovanju z lovsko-kinološkimi društvi in lovskimi družinami po vsej Sloveniji. Od letos samostojne državne preizkušnje organizira klub z vzrejno komisijo pri klubu in v sodelovanju z drugimi – v tokratnem primeru z LKD Celje in LD Jurklošter. Z organizacijo dogodka so začeli že v aprilu in do sredine maja se je prijavilo štirinajst vodnikov s psi, kolikor je bilo tudi razpisanih mest. Za rezervno se je prijavilo še nekaj vodnikov, če bi kdo od udeležencev odpovedal udeležbo. Le veseli smo lahko za takšno zanimanje za to samostojno preizkušnjo.

Organizacijski odbor je poskrbel za enakovredno zahtevne terene v lovišču in pripravil vse potrebno za polaganje umetnih sledi, ki so jih sodniki enakovredno položili. Prav tako so sodniki na tekmovanju pokazali vso profesionalnost in pravično ocenili izkazano delo psov v vseh disciplinah preizkušnje. Po končani prireditvi je sledilo veselo druženje, na katerem med vodniki ni manjkalo koristnih izmenjav izkušenj in prenosa znanja.

»Krvosledništvo je področje lovske kinologije, ki naj bi imelo še poseben pomen. Vodnik in pes pri tej dejavnosti delujeta skladno in samo tako lahko nosita odgovornost do obstreljene divjadi ter vzdržujeta potrebno lovsko etiko. Načelo KHBBS je da v krvosledništvu ohranjamo profesionalnost, sposobnost in delavnost psov, kot tudi vodnikov, zato ob prirejanju takšnih dogodkov skušamo naše prizadevanje prikazati širši javno-

Foto: Jonez Lovrič

Udeleženci tekmovanja s psi barvarji in gostitelji pred lovsko kočjo LD Jurklošter ob junijski samostojni Državni preizkušnji po umetni krvni sledi

sti,« so bile besede predsednika Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije, **Srečka Mumla**.

Člani LD Jurklošter si organizacijo tako pomembnega lovskega dogodka štejejo v čast. Veliko nam pomeni tudi sočasna promocija našega lepega kraja, kar je ob tovrstnih prireditvah za nas stranska nagrada in posledica našega delovanja in truda.

Renato Brodar

Predvidena legla lovskih psov

Parson russel terier (SLRPRT):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 3. 9. 2024.
Zvonko Hausvald,
Straže 4, 2232 Voličina.
Tel.: 040/538-304.

Beagle (SLRBig):

Oče: 4/II, mati: 5/I, 25. 9. 2024.
Andrej Puželj,
Lipovšica 14, 1317 Sodražica.
Tel.: 040/354-590.

Brak-jazbečar (SLRBj):

Oče: 5/II, mati: 5/I, 13. 9. 2024.
Jožica Metelko Kraševac,
Zagaj pri Ponikvi 17/b,
3232 Ponikva.
Tel.: 041/731-100.

Labradorec (SLRLR):

Oče: 5/PNZ, mati: 5/PNZ, 28. 9. 2024.
Benjamin Šinigoj,
Tel.: 041/415-863

Kinološka zveza Slovenije

Z oktobrom se začnejo poljski lovi na malo divjad. Poskrbimo za prisotnost ustrezno preizkušenih lovskih psov za delo po strelu in varno ravnanje z orožjem!

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodaj šibrenico Brno super, kal. 12/12, mod.: 571.1. Cena 350 €. Tel.: 069/667-842.

Za Sako zaklep **prodaj** enodelno **picantini šino** Recknagel. Enostavna pritrjevit. Lahko pošljem slike na wapp ali e-naslov. Cena 90 €. Tel.: 00393356792808.

Prodaj šibrenico Suhl Luxus, kal. 12/12, **kombinirko** Koshat, kal. 20/5,6 x 52 R, s str. daljnogledom Swarovski 2,5-10x42(4), **polavtomatsko risanico** Voere 2185, kal. .30-06, s str. daljnogledom S&B 3-12 x 50(4). Tel.: 041/760-071.

Prodaj repetirno risanico znamke Titan, kal. 7 x 64, z montiranim strelnim daljnogledom Swarovski 6 x 42. Puška je bila praktično neuporabljena. Tel.: 031/617-836.

Prodaj boroveljsko bokarico (Sodia), kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Vixen 1-6 x 24. Puška ima dolgi stranski plošči, antinit cevi in kopito višjega cenovnega razreda. Tel.: 041/496-440.

Ugodno **prodaj** nov **strelni daljnogled** Meopta R2, 2,5 - 15 x 56, z osvetljeno piko (30 let garancije) Cena 1.390 €; **str. daljnogled** Carl Zeiss Diavari 6 x 42, s šino (180 €) in ruski **daljnogled** 8 x 30 (90 €) ter **pištolo** Walther PP kal. 7,65 mm (490 €). Tel.: 068/177-526.

Prodaj športno trap puško znamke Sabatti Sporting Pro, kal. 12/76. Puška še ni stara leto dni in je kot nova. Cena 1.950 €. Tel.: 031/456-871.

Lovski psi

Prodaj enega samčka in dve samički pasme **istrski kratkodlaki gonič**, stare 2,5 meseca z rodovnikom. Psički so cepljeni in **čipirani**. Več informacij po tel.: 031/526-877, Milan Selan.

Prodaj madžarske kratkodlake vižle, odličnih delovnih staršev (leglo 9. 5. 2024). Tel.: 041/397-008, Miran.

Prodaj tri samičke pasme **beagle** z rodovnikom, stare tri mesece. So proste zajedavcev, **čipirane**, tetovirane in preventivno cepljene. Tel.: 041/630-322.

Po 12. novembru bodo naprodaj mladički pasme **resasti jazbečar** (leglo 12. 9. 2024), odličnih staršev. Sprejemam rezervacije. Josip Dušan Smodej, Šentjernej; Tel.: 041/760-731.

Prodaj mladiče, črne **brak-jazbečarje**. Skoteni 6. 7. 2024, odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/228-592 (Dušan).

Drugo

Prodaj knjige Zlatorogove knjižnice LZS (razen prvih dveh). Tel.: 041/844-662.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

LOVSKA OBLAČILA
IZDELANA PO MERI

KROJAŠTVO ROŽMAN, izdelava oblačil d.o.o.
Erjavčeva ulica 5,
8250 Brežice

051 442 556, 041 436 417
info@krojastvo-rozman.si
www.krojastvo-rozman.si

Prodaj leseno zaprto prežo (brez lestve), velikosti 120 x 110 cm. Interesentom lahko pošljem fotografijo. Tel.: 041/844-662 (Albin).

Prodaj VW Cady 2.0 tdi 4 x 4, letnik 2012, 280.000 km, klima, priklop, ASR, štiri rezervne gume, registriran. Tel.: 031/695-208.

Na voljo je **knjiga Ocenjevanje lovskih trofejev** avtorja Veljka Varičaka z bogatim slikovnim gradivom. Naročila sprejemam po tel.: 041 315 301.

OKTOBER						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)			
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. To	5:28	18:17	7:01	18:42	5:56	19:46
2. Sr	6:33	18:31	7:02	18:40	5:57	19:44
3. Če	7:36	18:45	7:03	18:38	5:59	19:42
4. Pe	8:42	19:02	7:05	18:36	6:00	19:40
5. So	9:48	19:21	7:06	18:34	6:01	19:38
6. Ne	10:57	19:45	7:07	18:32	6:03	19:36
7. Po	12:06	20:17	7:08	18:30	6:04	19:34
8. To	13:13	20:58	7:10	18:28	6:05	19:32
9. Sr	14:13	21:52	7:11	18:26	6:07	19:30
10. Če	15:04	22:58	7:12	18:25	6:08	19:29
11. Pe	15:44	—	7:14	18:23	6:09	19:27
12. So	16:16	0:14	7:15	18:21	6:11	19:25
13. Ne	16:41	1:34	7:16	18:19	6:12	19:23
14. Po	17:03	2:57	7:18	18:17	6:13	19:21
15. To	17:22	4:20	7:19	18:15	6:15	19:20
16. Sr	17:42	5:44	7:20	18:14	6:16	19:18
17. Če	18:03	7:09	7:22	18:12	6:17	19:16
18. Pe	18:28	8:36	7:23	18:10	6:18	19:15
19. So	18:59	10:04	7:24	18:08	6:20	19:13
20. Ne	19:39	11:28	7:26	18:07	6:21	19:11
21. Po	20:31	12:44	7:27	18:05	6:22	19:10
22. To	21:34	13:45	7:29	18:03	6:24	19:08
23. Sr	22:44	14:32	7:30	18:01	6:25	19:07
24. Če	23:56	15:06	7:31	18:00	6:26	19:05
25. Pe	—	15:32	7:33	17:58	6:28	19:04
26. So	1:06	15:52	7:34	17:56	6:29	19:02
27. Ne	2:15	15:09	6:36	16:55	5:30	18:01
28. Po	2:20	15:24	6:37	16:53	5:31	17:59
29. To	3:24	15:38	6:39	16:52	5:33	17:58
30. Sr	4:28	15:53	6:40	16:50	5:34	17:57
31. Če	5:33	16:09	6:41	16:49	5:35	17:55

Poletni čas se konča 27. oktobra (ob 3. uri zjutraj se pre-
makne uro na 2. uro).

Državna vzrejna komisija za brak-jazbečarje

organizira

VZREJNI PREGLED BRAK-JAZBEČARJEV

v soboto, 9. 11. 2024, ob 8. uri pred lovskim domom LD Medvodah.

Na vzrejnem pregledu mora vodnik predložiti: rodovnik psa, **obojestransko barvno fotokopijo rodovnika** in zdravstveno knjižico psa, iz katere je razvidno, da je pes cepljen proti steklini.

Pogoj za pridobitev vzrejnega dovoljenja je tudi opravljena telesna ocena psa (odlično, prav dobro) in opravljen PNZ.

DVK za brak-jazbečarje

Janez Šumak

VZREJNA KOMISIJA ZA BARVARJE PRI KLUBU HANOVRSKIH IN BAVARSKIH BARVARJEV SLOVENIJE

organizira

VZREJNI PREGLED ZA BAVARSKE IN HANOVRSKE BARVARJE,

ki bo v soboto, 9. novembra 2024, ob 8. uri v Ribnici na Pohorju 22b.

Ob vzrejnem pregledu je treba predložiti: originalen rodovnik psa in obojestransko kopijo rodovnika. Psi morajo biti starejši od petnajst mesecev. Vzrejnega pregleda se lahko udeležijo tudi psi, ki še nimajo opravljenih vseh preizkušenj. Vzrejno dovoljenje bodo vodniki dobili, ko bodo imeli psi opravljene vse predpisane preizkušnje.

Od 9. do 10. novembra 2024 VK organizira **PREIZKUS BARVARJEV PO NARAVNI KRVNI SLEDI**, ki bo obenem tekmovalnega značaja in bo veljal tudi kot opravljena vzrejna preizkušnja. Sledenje bo potekalo v sodelovanju z lovskimi družinami (LD) in LPN severovzhodne regije, ki bodo tedaj lovili veliko divjad in bodo ob primerih obstrelitve velike divjadi dale prednost iskanja prijavljenim psom in sodniškim ekipam. Zato vodniki na naravno krveno sled lahko prijavijo pse, ki imajo opravljeno uporabnostno preizkušnjo po umetni krvni sledi, in tudi tiste, ki že imajo opravljen preskus po naravni krvni sledi. Na obe preizkušnji morajo vodniki prijaviti pse do 28. 10. 2024 na e-naslov: vercko.jozef@gmail.com

Dodatne informacije: J. Verčko, tel.: 068/166-863.

Jožef Verčko, predsednik VK

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštejte besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije:

Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBAS12X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila.

Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Državna vzrejna komisija KZS za šarivce in vodne pse

sporoča, da bo

VZREJNI PREGLED (VP) ZA VSE PASME ŠARIVCEV (španjeli in prepeličarji) in VSE PASME VODNIH PSOV

2. novembra 2024 pred lovskim domom LD Žalec, na Rinki, Gotovlje 177, z začetkom ob 8. uri.

Natančen čas bo vsak udeleženec prejel po prijavi. Psi morajo biti na dan vzrejnega pregleda stari najmanj štirinajst mesecev, imeti morajo opravljeno telesno oceno, opravljeno slikanje kolčnih in komolčnih sklepov (razen španjelov) pri pooblaščenih veterinarskih organizacijah (spisek je objavljen na portalu KZS) in imeti že opravljeno vzrejno preizkušnjo (prepeličarji) ter uporabnostno preizkušnjo (španjeli – neobvezno) ter PNZ barbet – neobvezno.

Posebne zdravstveni zahteve/pogoji

Psi morajo imeti opravljen genetski test na bolezni: za pasmo lagotto romagnolo in test glede bolezni LSD (bolezen encimskega shranjevanja v lizosomih), JE (mladostniška/juvenilna epilepsija) in nepravilna odlakanost kože (gen RSPO2); za pasmo portugalski vodni pes test na bolezen napredujoča atrofija mrežnice (PRA-PRCD, EO-PRA), gangliozidoza (GM1) in nepravilna odlakanost kože (gen RSPO2); za pasmo barbet na bolezen napredujoča atrofija mrežnice (PRA-PRCD). Psi, ki še niso bili telesno ocenjeni, bodo ocenjeni pred vzrejnimi pregledom. Psi vseh omenjenih pasov psos morajo imeti tudi DNA-profil o identiteti psa, opravljen pri priznanem laboratoriju s standardom ISAG. V Sloveniji je pogodbeni izvajalec EVG, Molekularna diagnostika, d. o. o., Taborska cesta 8, Maribor.

Potrebne so predhodne prijave z obojestransko fotokopijo rodovnika in vseh zahtevanih dokumentov. Vodniki morajo s seboj prinesiti *potni list psa* z vpisanim cepljenjem proti steklini, rodovnik in vse dokumente v izvorniku. Prijave za **nemške prepeličarje** sprejema: **Jože Velikonja**, Vilharjeva ulica 11/B, 5270 Ajdovščina, joze.velikonja@gmail.com; za **španjele**: **Zvonimir Poznik**, Visoko 18, 1292 Ig; poz.jag@gmail.com; za **vodne pse**: **Slavica Skalar**, Oljčna pot 17, 6280 Ankaran; slavica.skalar@telemach.net.

Lovska zveza Slovenije

VABILO

Lovska zveza Slovenije in Strokovno-znanstveni svet LZS vas vabita na

15. SLOVENSKI LOVSKI DAN

na temo

Upravljanje s tujerodnimi vrstami divjadi.

Posvetovanje bo v soboto, 19. oktobra 2024, v Ljubljani (Biotehniška fakulteta, dvorana Janeza Hribarja, Jamnikarjeva 101).

Predavali bodo **številni domači strokovnjaki** in kolegi s Hrvaške in iz Srbije, ki se ukvarjajo z raziskavami, varstvom in upravljanjem divjadi ter drugih vrst prostoživečih živali. Med drugim bodo predstavili: (i) problematiko invazivnih tujerodnih vrst divjadi, naravovarstvene usmeritve/cilje v povezavi z njimi in vlogo lovcev pri doseganju ciljev; (ii) ekologijo, stanje, izzive in priložnosti pri upravljanju tujerodnih vrst, ki niso invazivne (npr. muflon, damjak, fazan) ali so morda celo zmotno prepoznane kot tujerodne (alpski kozorog).

Podrobnejše informacije (program, urnik, seznam predavateljev) bodo objavljene na spletni strani LZS.

Vljudno vabljeni!

PixFra™

od **599€**

MILE 2

Termalni Monokular

LOVEC ARMS
MY FAVORITE SHOP

Uvoznik za termalne naprave **PixFra**
Trgovina Lovec Grupa - Lovec Arms
01/786 2063, www.lovec-arms.com

KMALU!
TERMALNI LEČ
CLIP-ON

Povsem nov **CLIP-ON** termalni monokular z nastavkom za strelni daljnogled

DOBER POGLED
oddaja o lovstvu

Termini predvajanja septembrske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 31. 10. 2024, ob 20.00, sobota, 2. 11. 2024, ob 20.00 in nedelja, 3. 11. ob 11.00.

VTV VELENJE: četrtek, 31. 10. 2024, ob 21.20.

TV IDEA MURSKA SOBOTA: torek, 29. 10. 2024, ob 19.00 in 20.45.

GTV KRANJ: torek, 29. 10. 2024, ob 19.35 in sredo, 30. 10. 2024, ob 18.00.

VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 31. 10. 2024, ob 22.00 in petek, 1. 11. 2024, ob 10.00.

ATM KRANJSKA GORA: sobota, 26. 10. 2024, ob 20.00.

ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 7. 11. 2024, ob 20.00.

TV ORMOŽ: petek, 1. 11. 2024, ob 20.00 in nedelja, 3. 11. 2024, ob 10.00.

ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 26.10. 2024, ob 18.00, ponedeljek, 28.10. 2024, ob 20.00 in sredo, 30.10. 2024, ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

ALASKA 1795

NOVA KOLEKCIJA

OBRNLJIVA VODOODPORNJA JAKNA

ALASKA 1795

Vodoodpornost 20000 mm

Dihanje 20000g/m2/24h

139,00 €

BOLJE DEŽEVEN DAN V NARAVI, KOT SONČEN DAN V PISARNI

031 600 306
info@avantura.info

www.avantura.info

PARD LEOPARD

NOVI termovizijski monokularji

- Izjemno **majhen** in **lahek** (tehta samo 360 g)
- **Doseg** zaznavanja do 1800 m
- Možnost izbire modela z **laserskim daljinomerom**
- **Izmenljiva baterija** z delovanjem do 6 ur
- Izbirajte med **6 različnimi modeli** z 25 ali 35mm lečo

Na voljo v 2 velikostih senzorja:

480x360
px

640x512
px

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu
ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več
informacij nas pokličite na **031 770 520** (Optics Trade).

Na voljo že od
1.599 €

OPTICS
TRADE

Poskenirajte
kodo za več
informacij

PARD

SLOVARMS

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

MINOX

RS4 1-4x24

- vrhunska kvaliteta
 - osvetljena pika
 - široko vidno polje - 40m
 - kompakten in lahek
 - nepogrešljiv za hitre strele v pogonih
 - ugodna cena
- 599€**

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE, HITRO IN ENOSTAVNO

LIEMKE

PARD

Verney-Carron

Blaser

STRASSER

RÖWA

VECTOR OPTIC

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

SWAROVSKI
OPTIK

Flunotec

Niggeloh

Tisas

KAHLES

OPAZNA POPOLNOST

Linija HELIA predstavlja nedvoumno žarišče najpomembnejšega, spominja nas na pravo in iskreno obljubo kakovosti: opazna popolnost!

HELIA 1-5x24i

HELIA 1,6-8x42i

HELIA 2-10x50i

HELIA 2,4-12x56i

HELIA 3,5-18x50i

STRELNI
DALJNOGLEDI
AKCIJA

"doživite popolnost"

PRI VAŠEM
DISTRIBUTERJU
→ 31.12.2024

kahles.at